

TRANSILVANIA

Organul societății culturale „Astra“.

Nr. 3044/930.

Convocare.

În înțelesul §-ului 22 din statute, membrii „Asociațiunii“ pentru literatura română și cultura poporului român „Astra“ se convoacă la

Adunarea generală

ce se va ține în Caransebeș, în zilele de Joi 13 și Vineri 14 Noemvrie 1930, sub auspiciile

M. Sale Regelui Carol II.,
președintele de onoare al „Astrei“.

Programa adunării:

Joi, 13 Noemvrie 1930, la orele 9 a. m. :

Serviciu divin în biserica-catedrală.

Ora 11: **Ședința I.,** cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale;
2. Inscrierea delegaților prezenți ai despărțămintelor;
3. Inscrierea delegaților, autorităților și societăților culturale surori și mulțumiri pentru prezența lor, într'o singură alocuție a președintelui „Astrei“;
4. Raportul general al Comitetului central pe anul 1929/1930;
5. Alegerea comisiunilor pentru:
 - a) examinarea raportului general pe anul 1929/1930;
 - b) censurarea socotelilor pe anul 1929 și a proiectului de buget pe anul 1931, precum și a raportului asupra revizuirii socotelilor pe mai mulți ani din urmă;

- c) înscrierea de membri noi;
- d) examinarea proiectului de modificare a pragmaticei de serviciu și a regulamentului fondului de pensuni al funcționarilor „Asociațiunii“;
- e) examinarea propunerilor intrate în termenul reglementar;*)
- f) pentru candidarea președintelui și a membrilor Comitetului central pe un period de 5 ani (1930/31—1934/35).

După prânz la orele 5:

Ședința festivă a Secțiilor științifice-literare.

Vineri, 14 Noemvrie 1930, la orele 10 a. m.:

Ședința II-a cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul comisiunii pentru examinarea raportului general;
2. Raportul comisiunii pentru censurarea socotelilor, a proiectului de buget și a raportului asupra revizuirii socotelilor pe mai mulți ani din urmă;
3. Raportul comisiunii pentru înscrierea de membri noi;
4. Raportul comisiunii pentru examinarea proiectului de modificare a pragmaticei de serviciu și a regulamentului pentru fondul de pensuni;
5. Raportul comisiunii pentru examinarea propunerilor intrate în termenul reglementar;
6. Raportul comisiunii pentru alegerea președintelui și a noului comitet pe un period de 5 ani (1930/31—1934/35);
7. Fixarea locului pentru ținerea adunării generale în anul 1931;
8. Dispoziții pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

Sibiiu, din ședința Comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român „Astra“, ținută la 13 Septemvrie 1930.

V. Goldiș m. p.,
președinte.

Nicolae Băilă m. p.,
secretar.

*) Eventualele propuneri au să fie înaintate, în scris, prezidiului „Asociațiunii“, Sibiiu, strada Șaguna Nr. 6, cu 8 zile înainte de adunarea generală.

Raportul general

prezentat de Comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român — Astra“ asupra lucrărilor și situației sale în anul de gestiune 1929/1930.

1. *Prezidenția de onoare a „Asociațiunii“.*

Onorată Adunare Generală,

În mijlocul sincerei, nețărâmuritei și obștesții bucurii, ale cărei valuri bat încă tumultoase între granițele României, întărindu-le; în mijlocul marilor nădejdi și credințe prilejite de întoarcerea binecuvântată și urcarea pe Scaunul Domniei marilor înaintași a Regelui Carol al II-lea, Asociațiunea noastră a fost fericită să poată însemna cu litere de aur înalta distincție ce i s'a făcut: *M. Sa Regele Carol al II-lea a binevoit să primească prezidenția de onoare a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“.*

Abia urcat pe tron M. Sa Regele Carol al II-lea a restabilit în chip fericit și continuitatea legăturilor puternice dintre Dinastia Română și cultura națională, dovedindu-se dela început înțelegător și continuator al unei tradiții strălucite.

Președintele „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ dl Vasile Goldiș, a trimis în ziua de 8 Iunie 1930 M. Sale Regelui următoarea telegramă:

Majestății Sale Regelui Carol II.

*București
Palatul Cotroceni*

Adânc emoționat de nespusă bucurie Vă rog Majestate să primiți asigurarea celui mai respectuos omagiu și devotament. Vă urez domnie lungă și fericită

spre binele Țării, mărirea Neamului și gloria Tronului și a Dinastiei. Totodată Vă rog să Vă îndurați prea grațios a primi Protectoratul și Președinția de onoare a Asociațiunii culturale „Astra” din Sibiu, cum a făcut Marele Vostru August Părinte fericitul în Domnul Rege Ferdinand I-ul.

Vasile Goldiș

fost Ministru, Președintele „Astrei”.

M. Sa Regele Carol al II-lea a binevoit a primi președinția de onoare a Astrei, răspunzând dlui Goldiș prin următoarea telegramă:

Vasile Goldiș

Arad

București, Palat Regal.

Mulțumindu-Vă pentru călduroasele urări primesc cu plăcere președinția de onoare a Asociațiunii „Astra”.

Carol.

Comitetul central al Asociațiunii a ținut o ședință festivă la 18 lunie 1930, la reședința din Sibiu, în care se anunță marele eveniment și încuviințează trimiterea următoarei adrese de mulțumire:

Majestate,

Comitetul central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român „Astra” din Sibiu, luând cu patriotică bucurie act de urcarea Majestății Voastre pe gloriosul Tron al Țării Românești grăbește a Vă arăta bucuria sa mare și întregul său devotament mulțumindu-Vă totodată pentru deosebita grație ce ați vădit față cu vechea Asociație culturală dela Sibiu, primind președinția de onoare și urmând astfel pilda Marelui Vostru Părinte.

Fie ca Domnia Majestății Voastre să înscrie în istoria neamului nostru românesc o nouă pagină de înălțare pe calea progresului și a civilizațiunii.

Sibiu, la 18 lunie 1930.

Vasile Goldiș
președinte.

Nicolae Băilă
secretar.

Suntem deplin convinși că adunarea generală va lua act nu numai cu aprobare, dar și cu nespusă bucurie de acest mare eveniment în viața instituțiunii noastre.

2. *Congresul cultural al „Astei”.*

Un alt eveniment de o covârșitoare importanță pentru instituțiunea noastră a fost convocarea congresului cultural, care s'a ținut la Sibiu în zilele de 24, 25 și 26 Aprilie 1930 din inițiativa dlui președinte D. Goldiș și sub auspiciile Asociațiunii. Toate referatele, debaterile și concluziunile acestui congres, s'au publicat în Nr. 1—6 din revista „Transilvania“, anul 1930, iar rezultatul acestor deliberări îl prezentăm Onor. adunării generale cu act separat.

3. *Comitetul central.*

Comitetul central a ținut în timpul dela 14 Octombrie 1929 până la 13 Septembrie 1930, 24 ședințe și anume: 1 festivă, 2 plenare, 9 ordinare, 12 extraordinare, rezolvind prin 430 decizii chestiunile mai însemnate, cari în sensul statutelor și regulamentelor Asociațiunii cad în competența sa. Îndeosebi comitetul central s'a ocupat cu executarea hotărârilor adunării generale dela Turda: convocarea congresului cultural, în care s'a deliberat și asupra problemelor, indicate de către adunarea generală, cu privire la raportul între despărțămintele de plasă și despărțămintele central județene, centralizarea activității culturale, majorarea taxelor de membri, tipărirea tuturor membrilor în raportul general, statistica bibliotecilor populare, a cărților cetive și a cetitorilor.

4. *Secțiile literare-științifice.*

La Anexa V. se află un raport amănunțit al Secretariatului Secțiilor și al fiecărei Secții în parte, de aceea ne dispensăm de a refera aici pe larg despre activitatea lor. Totuș, ținem să accentuăm că munca prestată de Secții și în anul acesta a fost vrednică de toată lauda. Dacă nu s'a prestat mai mult este a se atribui, în cea mai mare parte, lipsei de fonduri, fără de cari în ziua de astăzi nu poți face nici un pas. Manuserise prețioase așteaptă să fie tipărite în bibliotecile Secțiilor!

Remarcăm aici, numai în treacăt: frumoasele conferințe ținute de membrii Secțiilor în Cluj și în celelalte centre culturale ale României; articolele populare publicate în zece foi populare; pregătirea materialului

pentru zece conferențe populare, colaborarea la revista „Transilvania“ (până la sfârșitul a. 1929); activitatea remarcabilă a „Conservatorului de muzică „Astra“ din Brașov, de sub egida Secției artistice; seria de conferențe a Secției juridice, la Cluj; începuturile promițătoare de activitate ale Secției feminine-biopolitice, care, ca în toți anii așa și acum a escelat.

Secția medicală-biopolitică, în fruntea căreia se află domnii Dr. Iuliu Hațiegan și Dr. Iuliu Moldovan. Cu un zel deosebit a tipărit Secția „Buletinul“ ei, cu luminoasele-i articole de propagandă eugenică, a lansat întâiul volum dintr'o nouă bibliotecă, a ținut conferențe cu proiecțiuni, cu cinematograf, cu radio, în orașe și pe sate și a dat ființă acelei sănătoase mișcări sportive-naționale, care poartă titlul de „Șoimii Carpaților“.

„Subsecția de educație fizică“ a pus bazele cu „Șoimii Carpaților“ unei instituții, care e chemată să joace un rol foarte important în viața noastră socială în viitorul apropiat. Nu putem decât să aplaudăm spiritul, care domnește în această instituție afiliată nouă, instituție similară cu cea a „Sokolilor“ cehoslovaci. Principiul fundamental al „Șoimilor“ este „mens sana in corpore sano“, răspândind spiritul de disciplină, de dragoste de muncă, de neam și de țară. Odată și odată va fi o pagină de glorie pentru „Astra“ că s'a găsit o Secție a ei, care să pornească mișcarea sănătoasă a „Șoimilor Carpaților“ români. (Amănunte prețioase privitoare la Secții se găsesc, accentuăm încă odată, la Anexa V.

5. Regionala „Astra Basarabeană“.

Regionala „Astra Basarabeană“, ne-a trimis și în anul acesta un frumos raport despre activitatea dezvoltată în cei 5 ani din urmă și publicăm în anexa I. partea referitoare la activitatea din 19 Noembrie 1929 până la 20 Aprilie 1930, aproape în întregime, constatând, că acțiunea culturală în Basarabia să intensifice din an în an, iar populația, dornică de cultură, apreciază tot mai mult nobilele străduințe ale conducătorilor acestei regiuni.

6. Regionala „Astra Dobrogeană“.

Regionala „Astra Dobrogeană“, lipsindu-i cu desăvârșire sprijinul material s'a mărginit la înființarea de cercuri culturale și biblioteci populare în satele din apropierea orașului Constanța, în număr de vreo 60.

În acestea s'au ținut prelegeri populare, însoțite de protecțiuni luminoase, despre: Tuberculoză, Creșterea copiilor, Soarele dătător de viață și Combaterea boalelor venerice.

Cei încredințați cu conducerea Regionalei și cu propaganda culturală în Dobrogea depun mult zel, multă pricepere și suflet pentru culturalizarea masselor populare, cheltuind sume importante din punga proprie. Se impune deci ca această regională să fie și ea sprijinită cu ajutoare bănești mai importante din partea Statului.

Centrul Asociațiunii, luptând el însuși cu greutate financiară, nu a putut acorda acestei regionale nici un ajutor bănesc, a intervenit însă la forurile competente ale Statului, pentru ca să fie trecute în bugetul Țării pe anul 1931 ajutoare corespunzătoare, atât pe seama regionalei „Astra Basarabeană”, cât și pe seama regionalei „Astra Dobrogeană”.

7. Activitatea despărțămintelor.

Activitatea despărțămintelor se evidențiază în anexele II. și III. Rapoarte despre activitatea culturală desfășurată în cursul anului 1929—30 au trimis 19 despărțăminte central județene și 43 despărțăminte de plasă, în total 62, plus Regionalele Astra Basarabeană și Astra Dobrogeană, constatându-se față de anul trecut un spor de 270 la cercurile culturale, 294 la bibliotecile populare, 112 la conferințe, 95 la prelegeri populare și 7 la expoziții, iar un minus de 99 la seratele artistice.

O activitate deosebit de frumoasă a dezvoltat — de altfel ca și în anii trecuți — despărțământul central județean *Sibiiu*, de sub conducerea d-lui Silviu Teposu, care împreună cu colaboratorii săi și cu membrii Asociației profesorilor secundari, secția *Sibiiu*, a organizat întreg județul, nelăsând din cele 90 comune, câte numără județul *Sibiiu*, aproape nici una fără cerc cultural bine organizat și înzestrat cu biblioteci populare, compuse din publicațiunile „Asociațiunii” și din alte cărți alese, cumpărate din resursele desp. central județean.

La succesul acesta frumos au contribuit și președinții tuturor despărțămintelor de plasă din județul *Sibiiu*, cărora le exprimăm recunoștință și mulțumiri deosebite pentru colaborarea înțeleaptă cu conducerea despărțământului central județean, colaborare, care în

cele mai multe județe a lipsit, ori chiar a fost zădărnice.

Despărțământul central județean *Brașov* a continuat și în anul expirat cu înțeleapta gospodărie a părții bănești a despărțământului, a înființat impunătoare bibliotecă centrală, inaugurată în ziua de 19 Ianuarie a. e., a augmentat bibliotecile populare cu cărți alese și a sprijinit cu sume importante acțiunile culturale ale despărțămintelor de plasă și ale cercurilor culturale. Un gest deosebit de frumos și demn de toată lauda a fost ajutorul de Lei 100.000 dat despărțământului central județean Treiscaune pentru cumpărarea unei Case Naționale în Sft. Gheorghe. Mai departe relevăm din raportul acestui despărțământ darea de seamă conștiențioasă și amănunțită asupra gestiunii cinematografului, recomandându-o ca model celorlalte despărțăminte, cari exploatează în regie proprie concesiuni de cinematograf.

O admirabilă activitate culturală a desvoltat în anul acesta desp. central județean *Cluj*, de sub noua conducere a d-lui prof. univ. Dr. Iuliu Hațiegan, încadrând toate prelegerile populare ținute la sate și la periferiile orașului Cluj, în programe artistice, un mijloc foarte bun pentru a atrage publicul la conferințe și prelegeri populare.

Tot între cele mai harnice despărțăminte central județene își are locul și despărțământul central județean *Târnava-mică*, care pe lângă multele și instructivele prelegeri populare la sate a introdus, la îndemnul venerabilului președinte al desp. canonic Ștefan Roșianu, o inovație practică și ingenioasă pentru încurajarea pomiculturii și a gospodăriei sătești. Anume a distribuit în câteva comune altoi între flăcăii satelor, cari au sădit acești altoi în grădinile lor, dându-le astfel posibilitatea de a trage foloase și mulțumiri nebănuite, încurajând astfel și spiritul de întreprindere prin muncă, iar fetele harnice, dar sărace, au primit în dar câte o găină sau câte doi pui, cu condiția să-i îngrijească și să-i crească, iar la timpul său, valorându-i să-și cumpere animale mai mari, punând bază unei mici averi vii, care preschimbată succesiv, să ducă la un mic temei de gospodărie, îndemnătoare la tot mai mult și la mai mare.

Dorim, ca această inovație să fie imitată de cât mai multe despărțăminte.

Dintre desp. centr. județene, cari au mai desvoltat în anul acesta o activitate mai pronunțată și s'au îngrijit și de desp. și cercurile culturale din plase, menționăm și despărțămintele: Alba, Caraș, Someș, Târnavamare, Treiscaune și Turda.

Activitatea despărțămintelor de plasă. Intre cele mai harnice desp. de plasă locul prim l-a câștigat în anul acesta despărțământul *Reghin*, care nu a lăsat nici o comună fără Cere cultural și Bibliotecă populară și a ținut în total 71 prelegeri populare și 10 expoziții de porturi și copii, la cari s'au distribuit 107 premii, iar președintelui acestui despărțământ, dlui *Dr. Eugen Nicoră*, care a suportat toate cheltuielile de deplasări ale conferențiarilor în comunele din despărțământ, îi aducem în acest loc recunoștința și mulțumirile noastre pentru această jertfă materială.

În al doilea loc menționăm activitatea desp. *Săliște*, sub conducerea dlui protopop *Dr. D. Borcea*, care a introdus frumosul obicei de a ținea înaintea fiecărei prelegeri populare serviciu divin și a încadra conferențele și prelegerile populare în programe artistice, care plac foarte mult poporului.

O activitate mai pronunțată au mai desvoltat despărțămintele de plasă: Sălciua, Noerich, Avrig, Mercuria și Sasca Montană.

Despărțăminte de plasă s'au înființat în anul expirat următoarele: Pecica, Sasca Montană, Sânmărtin, Sacul, Silistra, Tulcea și Bazargic și adaugându-le la cele 149 arătate în raportul general din anul trecut, dau un total de 156 despărțăminte.

Referitor la situația Corcurilor culturale, Bibliotecilor populare, Conferințelor, Prelegerilor populare, Seratelor artistice și expozițiilor prezentăm în anexa III. un tablou sumar din care rezultă, că avem 884 Cercuri culturale, 908 Biblioteci populare, că s'au ținut 443 conferențe, 1357 prelegeri populare, 302 serate artistice și teatru și 17 expoziții.

8. Terenurile de Case naționale

Tabloul sumar asupra suprafeței terenurilor și a numărului comunelor în cari se află terenuri de Case naționale îl dăm în anexa IV.

9. Colecțiile de Biblioteci populare distribuite de Asociațiune.

Numărul colecțiilor distribuite în timpul dela ultima adunare generală din Octombrie 1929, până la sfârșitul lunii August 1930 diferitelor instituții (școli, spitale,

închisori etc.) este 37 colecții, compuse din diferite broșuri în număr de 50—90 exempl., în total 2490 exempl.

Afară de acestea s'au trimis, ca și în anii precedenți, tututor Bibliotecilor populare din despărțămintele Asociațiunii numerii apărute în Biblioteca populară în anul 1929, și anume: despărțămintelor central județene câte 25 exemplare, iar desp. de plase câte 10 exemplare din fiecare număr.

10. Muzeul central.

Obiectele Muzeului s'au sporit în cursul anului 1929 și 1930 până la finea lunii August cu 44 obiecte și anume: s'au cumpărat 2 tablouri de d-na Maria Cabadateff-Drăgan („Cioban cu oi“ și „Mama mea“), fiecare cu câte Lei 5000 și un tablou de dl Onoriu Boicescu („Interior al moarei din Agapia“) în valoare de Lei 20.000. Afară de acestea au mai donat pe seama Muzeului central: dl dr. I. U. Bologa, medic, 14 fotografi de case țărănești în Bucovina; dl Colonel August Spies, o dropie și 5 schelete de diferite pasări; Prof. pictor Haas Hermann, un tablou în ulei, reprezentând „Un sat românesc din Ardeal“; d-na Eugenia Tordășan 14 ouă frumos încondeiate, din comuna Zastavna, jud. Cernăuți, iar Ministerul Instrucțiunii Publice și al Cultelor 6 tablouri și anume: 1. pictor necunoscut, „Ledda“; 2. Jordin, „La muncă“; 3. Raffael, „Borgia“ (copie); 4. H. Dimitriu, „Natură moartă“; 5. Constantinescu, „Țigănceușa“ și 6. Tițlan, „O copie de pictor necunoscut“. Tuturor acestor donatori le aducem și la acest loc mulțumirile noastre.

Vizitarea Muzeului central și de științe naturale a fost în timpul din urmă interzisă publicului mare, deoarece de prezent se lucrează la o nouă inventarizare a obiectelor din aceste muzee. Cu toate acestea însă persoanelor distinse din străinătate, cari ne-au făcut onoarea de a vizita Muzeul nostru, li s'a arătat în mod excepțional Muzeul și li s'a dat toate lămuririle necesare, mai cu seamă cu privire la partea etnografică a Muzeului nostru.

11. Muzeul „Avram Iancu“ din Vidra.

O mare parte din obiectele cari se aflau în acest Muzeu au fost transportate în Muzeul Unirii din Alba-lulia, rămânând numai secția etnografică și o parte din obiectele din 1848/9.

Primind în anul 1929 din partea Fund. Regele Ferdinand I. o subvenție de Lei 300.000 pentru susținerea și augmentarea acestui muzeu, Comitetul central a luat măsurile necesare pentru inventarizarea obiectelor care se află în acest muzeu, încredințând cu aceste lucrări pe dl profesor Leonte Opreș, secretarul desp. Alba.

D-sa a înaintat în Maiu 1930 un inventar din care rezultă, că Secțiile arheologică și medievală cuprind 2942 obiecte, iar din cărțile bibliotecii de pe lângă acest muzeu, care cuprinde 4564 volume, cele mai multe în limba ungară și germană, au fost catalogate 476 volume.

13. Biblioteca centrală.

„Biblioteca centrală“ se va deschide în curând (1 Noembrie 1930). Publicul va avea ocazie de aici înainte să se folosească mai bine de bogățiile adunate în biblioteca aceasta. Fișierul, care-i stă la dispoziție îi va da prilejul să-și aleagă cărțile existente în bibliotecă — în timpul din urmă, din lipsă de personal, rămăseseră mii de cărți fără de fișe — inconvenientul acesta este delăturat acum. E vorba ca publicul cetitor să înțeleagă importanța bibliotecii acesteia și să o utilizeze cum trebuie. Spre scopul acesta se va îngriji conducerea „Astrei“ ca să se țină în decursul lunilor de iarnă cel puțin o conferință, în care publicului să i se treacă în revistă unele din noutățile remarcabile sosite în bibliotecă. „Sala de lectură“, atât de bine amenajată, având o bibliotecă manuală, cu dicționare, enciclopedii și alte publicații de consultat, pe lângă revistele și ziarele de seamă, va trebui să fie și ea mult mai bine cercetată, dacă vrem să ținem pas cu vremea. Pentru „Biblioteca centrală“ începe o viață nouă (cu ziua de 1 Noembrie).

Cu punerea în ordine a „Bibliotecii centrale“ a fost încredințat secr. lit., dl dr. Horia Petra-Petrescu cu ziua de 15 Maiu 1929. D-sa, luându-și puteri auxiliare a lucrat neîntreput și a referat în ședința din 30 Iulie 1930 precum urmează: Cu ziua de 30 Iulie 1930 se aflau în „Biblioteca centrală“ 53.011 volume și broșuri, fără de revistele și ziarele din secția periodicelor. Lit secția periodicelor s'au constatat și s'au catalogat 1000 reviste și 1004 ziare, iar ziare și reviste, cari vin la „Astra“ sunt 1102. S'au aflat în numita zi 36.415 de volume și broșuri cu fișe, urmând ca și ce-

lelalte broșuri să fie catalogate (partea cea mai mare periodice — almanahuri, anuare, calendare și broșuri de ale „Acad. Rom.“ — 753). Cititori în Sala de lectură 854 începând cu 1 Martie 1930, când s'a deschis. Biblioteca a primit 2200 exempl. în 1929.

Tot aici este a se însemna și compunerea unei liste a tuturor clișeeleor existente la „Astra“ — 840 — cu catalog special și numerotarea fiecărui clișeu — apoi stabilirea numărului și conținutului „diapozitivelor“ religioase, istorice, din ist. lit. rom., etc. aflătoare la „Astra“, în număr de 885.

14. „Biblioteca populară a Asociațiunii“.

Din cauza greutăților financiare s'a hotărât din partea comitetului central să se tipărească în decursul anului numai șase numere din „Biblioteca populară“, în loc de zece. Grijă redactării s'a dat secretarului literar Dr. Horia Petra-Petrescu. Până acum au apărut trei broșuri: Nr. 174: „Steaua dela Răsărit“, cântări de stea și colinde, adunate de d-nul N. I. Dumitrașcu și păr. Valeriu Crișan, din Vechiul Regat și din Ardeal; Nr. 175: „Nutrețul măiestrit sau cele mai bune plante de nutreț“ de Ioan F. Negrușiu (ed. II), cu mai multe ilustrațiuni, și Nr. 176: „Conferențe pentru popor“, textul a șapte conferențe, contribuția secțiilor științifice și literare; Nr. 177: „Tuberculoza“ de dl medic Dr. Iosif Stoichiția. Urmează să se tipărească o broșură de balade românești, scrisă de Ștefan Cacoveanu, o broșură de lucrări inedite, pentru popor, de Ioan Pop-Reteganul. Așară de aceste broșuri, cari au apărut și vor apare, s'a tipărit obișnuitul „Calendar al Astei“ pe 1931, redactat tot de secretarul literar al „Astei“.

15. Revista „Transilvania“.

Revista „Transilvania“ n'a putut să apară, din lipsă de mijloace, lunar, ci în numere cumulative și anume: Nr. 1—6 cu referadele și debaterile pe larg ale „Congresului cultural“ din Maiu 1930 și Nr. 7—10 ca număr administrativ, urmând ca Nr.ii 11 și 12 să apară după adunarea generală, cuprinzând literatură și dare de seamă despre adunarea generală dela Caransebeș.

16. Subvențiile primite dela Stat.

Subvențiile primite dela Stat în anul 1929 au fost de Lei 400.000, dela Ministerul Instrucțiuni Publice.

Ajutoare dela județe, orașe și instituții particulare pe seama Asociațiunii în anul 1929, au fost în suma de Lei 555.000.— și anume: „Albina“ Sibiu Lei 80.000.—, Banca Națională a României Lei 100.000.—, „Fund. Reg. Ferdinand I. pentru Muzeul „Unirii“ Lei 300.000.—, Soc. „Universul“ București 25.000.—, Primăria orașului Sibiu Lei 50.000.—.

18. Internatul de fete al Asociațiunii.

Internatul de fete al Asociațiunii a funcționat și în anul școlar 1929/30, în condițiuni corespunzătoare, adăpostind 46 eleve, în cea mai mare parte dela Liceul de fete „Domnița Ileana“ din Sibiu. Afară de acestea a mai adăpostit în decursul acestui an: 17 eleve absolvente de Liceul de fete, pe timp mai scurt, anume pe durata examenelor de Bacaleureat.

Internatul de fete al Asociațiunii face servicii excelente, de educație națională, religioasă-morală și culturală, pentru fiicele poporului român dela Liceul de fete „Domnița Ileana“ și dela Școala comercială superioară de fete a Statului din Sibiu, pe lângă care funcționează internatul Asociațiunii, până când Statul își va clădi în Sibiu un edificiu propriu pentru liceul de fete cu internat corăspunzător, ceea ce ar fi de dorit să se realizeze cât mai curând.

Pentru întreținerea internatului de fete al Asociațiunii, Onor. Minister al instrucțiunii a binevoit a da, întâiadată de când funcționează acest internat, un ajutor de Lei 300.000.— pe anul școlar 1929/30, pentru care exprimăm și la acest loc distinsă mulțămită.

Socotelile internatului se înaintează cu act separat.

19. Concesiunile de cinematograf.

Asociația posedă un număr de 245 concesiuni de cinematografe (au 247 precum eronat s'a tipărit în anul trecut), din cari 213 sunt pentru cinematografele stabile, iar 32 pentru cinematografele ambulante.

Din cele 213 concesiuni de cinematografe stabile au fost plasate 122, din cari s'au predat:

Regionalei Basarabene 21 concesiuni, Regionalei Dobrogene 5 concesiuni, Despărțămintelor 26 concesiuni, iar restul de 70 concesiuni la unele primării și la particulari.

Din aceste 70 de concesiuni :

10 încă nu s'au pus în funcțiune, 3 au sistat funcționarea, 1 a fost restituită, 4 sunt în litigiu cu primăria orașului Timișoara, 52 funcționează.

Criza generală actuală se resimte și asupra cinematografelor, mereu primim dela concesionari cereri de reducere a chiriei, pentru concesiune, astfel venitele după aceste concesiuni sunt în descreștere.

Restul de concesiuni disponibile se pot plasa acum mai greu, decât în anii premergători, deoarece și primăriile beneficiază acum de același reducere de impozit, ca și instituțiunile culturale.

În anul 1929 s'au încasat pentru concesiunile noastre de cinematograf suma totală de Lei 1,768.549.—.

20. Fondurile și fundașiunile administrate de Asociașiune.

Fondurile și fundașiunile administrate de Asociașiune sunt cu finea anului 1929, în număr de 71 în valoare totală de Lei 5,921.640.39.

21. Membri Asociașiunii.

Numărul membrilor de toate categoriile îl dăm la anexa Nr. X.

22. Colaborarea cu alle societăți.

Ca și în anii trecuți, am avut cele mai stânse legături cu „Universitatea liberă” din București. Mulțumită destoiniciei președintei „Univ. libere”, a d-nei *Sabina Cantacuzino*, și a aleșilor conferențieri, pe cari îi trimite, societatea aceasta s'a bucurat și în anul acesta de întreg concursul nostru, spre satisfacșiia publicului românese din orașele noastre (la serbările de 10 Maiu ș. a.). Și cu „Extensiunea universitară”, condusă de d-nii *Dr. Bărbat* și *Ștefănescu-Goangă* cu atâta pricepere, am perseverat a avea relașiunile cele mai bune, deoarece și institușiia aceasta s'a adevărit, că are în Cluj un corp de profesori universitari entuziaști, cari cutreieră orașele și orășelele noastre ca nește adevărași apostoli culturali.

„Direcșiia Educașiiei Poporului” dela „Ministerul Sănălășiiei și al ocrotirilor Sociale” ne-a soliciat și de astă dată sprijinul în despărțămintele noastre pentru „Ziua Temperanșiiei” (2 luni). „Astra” a dat o circulară în sensul acesta și rezultatul a fost din cele mai im-

bucurătoare. Rapoartele sosite la centru ne adevăresc că în multe locuri s'a serbat „Ziua Temperanței“ cu un program atractiv, încât s'a îmbinat frumosul cu utilul într'un mod fericit.

„Asociația profesorilor secundari“ și Asociațiunile învățătoarești — deasemenea — au lucrat mână 'n mână cu „Astra“ noastră, în cele mai multe orașe ale Ardealului. Tot asemenea și-au înțeles chemarea reuniunile femeilor române, cari, prin Secția fem. ne-au dat un concurs prețios, care va spori din an în an.

Și reuniunile de cântări și corurile din diferitele localități n'au rămas mai prejos — colaborând la serbările culturale și la șezătorile literare-muzicale, aranjate de organizațiile noastre.

Dragostea ce o nutresc celelalte societăți culturale față de noi s'a evidențiat în mod eclatant la congresul nostru cultural, când cele mai de seamă din ele au răspuns chemării noastre și și-au trimis reprezentanții la desbaterile atât de cu miez și de utile. Dela „Societatea de radiodifuziune“ până la Societatea soră din Bucovina — lista lor se poate citi în volumul special „Congresul cultural“ — toate au contribuit ca Congresul să însemneze demarcarea unei etape în evoluția noastră culturală.

Aducem mulțumirile noastre calde și sincere tuturor acestor societăți.

23. Momente de importanță.

Dacă e să trecem în revistă momentele de mai mare importanță din viața „Astrei“, în afară de ținerea „Congresului cultural“, avem de înregistrat aici, în ordine cronologică, următoarele momente:

La înmormântarea înaltului Regent Gh. Buzdugan, din Oct. 1929, a participat în numele „Astrei“ dl vicepreședinte Dr. Oct. Russu, exprimând condoleanțele „Astrei“ înaltei Regente, familiei înaltului Regent și depunând o cunună de flori.

La congresul „clerului ortodox român“, ținut în Alba-Iulia, în zilele de 6 și 7 Noembrie 1929, a luat parte ca reprezentant al nostru dl director, consilier metropolitan și membru în comitetul nostru central Dr. Vasile Bologa, salutând congresul în numele nostru.

La inaugurarea frumoasei și impunătoare „Bibliotecii publice“ a despărțământului nostru județean Brașov, din Brașov, (18 Ian. 1930) a luat parte dl vicepreș. al „Astrei“ Dr. Gh. Preda, rostind o cuvântare și felicitând conducerea înțeleaptă a brașovenilor.

La *consfătuirea* culturală, convocată de „*Direcțiunea Educației Poporului*“, instituția culturală cea nouă, a fost delegat din partea noastră dl director al Liceului Sf. Sava din București, membru în Comitetul central, *Stefan Pop*. Dl Pop a referat comitetului nostru despre problemele discutate.

La *jubileul de 80 ani* al președintelui țării aliate și amice Cehoslovacia, *Toma G. Masaryk* „Astra“ a ținut să felicite pe acest promotor providențial nu numai al țării Sale, ci și al omenirii de astăzi. Din partea Legațiunii cehoslovace din București a primit „Astra“ mulțumiri și asigurarea că felicitările noastre au fost înaintate cancelariei prezidențiale.

La sărbătorirea meritată a profesorului *Gh. Țițeica*, o glorie a științei și a poporului românesc, a luat parte și „Astra“, la invitarea „*Centralei Caselor Naționale*“.

În 18 Martie 1930 s'a ținut la Soc. „*Tinerimea Română*“, din București, o consfătuire, privitoare la acțiunea de culturalizare a Basarabiei. Dl *Ștefan Pop* ne-a reprezentat și aici, asigurând pe frații din *Basarabia* de întreg sprijinul nostru.

În 8 Maiu a sosit în Sibiu și a stat până în 12 Maiu 1930 savantul filolog, cu renume mondial *Meyer-Lübke*. D-sa a dat nenumărate probe despre simpatiile ce le nutrește față de poporul românesc, ca profesor de romanistică. „Astra“ a ținut și de astădată să-i arate grațitudinea — oferindu-i un album cu modele de țesături naționale, când ne-a vizitat „Muzeul“.

La *Congresul anual al „Ligii culturale“*, ținut de astădată în Brăila (Maiu 1930) a luat parte și a vorbit secretarul secțiilor noastre, scriitorul *Ion Agârbiceanu*.

Tot dl *I. Agârbiceanu* a talmăcit sentimentele „Astrei“ față de memoria lui *Dr. I. Rațiu*, când i s'a desvelit acestuia monumentul, în 9 Iunie, la *Turda*.

Tot aici se poate înșira și colaborarea sinceră oferită de noi „*Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotivilor Sociale*“ (Direcția Educației Poporului) la ziua de 8 Iunie, zi menită pentru *propaganda antituberculoasă*. Lansarea circulei Soc. noastre în toate despărțămintele „Astrei“ a contribuit ca ziua antituberculoasă să reușească și la noi precum au așteptat cercurile conducătoare.

Încheiem seria cu vizita ce ne-a onorat, a d-lui general francez, guvernatorul militar al Parisului, *Gouraud*. D-sa ne-a vizitat „Muzeul“ din Sibiu în ziua

de 22 lunie și, după ce a ascultat discursul de bine-ventare a eroului francez, s'a înscris în „Cartea de aur“ a „Muzeului“ nostru cu cuvintele (în franțuzește): „Omagiu „Astrei“ pentru contribuția la învierea patriotismului românesc“.

24. Schimbări intervenite în personalul funcționarilor „Asociațiunii“.

În 7 Decembrie 1929 și-a cerut pensionarea, după 31 de ani de serviciu, dl secretar administrativ Romul Simu. Comitetul central a încuviințat această pensionare și a adus mulțumiri conștientșosului și devotatului funcționar Romul Simu. Pensionarea care a început cu 1 Martie 1930, va fi retribuită conform „Pragmaticii de serviciu“, cu un spor, ca „adaos de scumpețe“, reductibil. Leafa aceasta se va achita în anul 1930 din cruțări bugetare, iar pe anii următori va trebui să fie bugetată.

În postul de secretar administrativ, rămas vacant, a fost înaintat, cu data de 1 Martie 1930, dl Nicolae Băilă, urcându-i-se beneficiile în acest post în conformitate cu dispozițiile Pragmaticii de serviciu, iar contabil-stagiar, pe lângă dl N. Petrușiu, actualul contabil, a fost angajat, cu 15 Aprilie 1930, dl Ioan Isailă, absolvent al școlii superioare de comerț, căruia i s'a încredințat și administrația publicațiilor „Asociațiunii“.

25. Pragmatica de serviciu și fondul de pensuni al funcționarilor Asociațiunii.

Comitetul central a făcut unele modificări în pragmatica de serviciu și a compus un regulament pentru fondul de pensuni și pensionarea funcționarilor Asociațiunii, care le prezentăm Onor. adunării generale cu act separat spre aprobare.

26. Situația financiară a Asociațiunii.

Situația financiară a Asociațiunii este arătată în anexele despre socoteli și buget și în legătură cu acestea prezentăm și raport separat asupra revizuirii socotelilor pe anii 1919—1927, în conformitate cu hotărârea adunării generale dela Turda.

27. Propuneri.

De încheiere rugăm Onorata adunare generală:

1. Să ia act cu aprobare de cuprinsul raportului general pe 1929—1930;

2. Să dea expresiunea durerii sale pentru pierderea membrilor și binefăcătorilor decedați ai „Asociațiunii”;

3. Să mulțumească tuturor binefăcătorilor, cari au făcut donațiuni în acest an pentru așezămintele Asociațiunii;

4. Să aprobe darea de seamă a comitetului central despre gestiunea anului 1929 și să-l desărcineze de aceasta gestiune;

5. Să aprobe bugetul pe anul 1931;

6. Să aprobe modificările făcute în pragmatica de serviciu a funcționarilor Asociațiunii;

7. Să aprobe regulamentul fondului de penziuni al funcționarilor Asociațiunii;

8. Să facă alegerea președintelui și a 40 de membri în Comitetul central pe o nouă perioadă de 5 ani (până la adun. gen. din anul 1935);

9. Să fixeze locul pentru ținerea adunării generale ordinare din anul 1931;

10. Să ia dispoziții pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

Din ședința Comitetului central al Asociațiunii ținută în Sibiu la 13 Septembrie 1930.

V. Goldiș
președinte.

Nicolae Băilă
secretar.

Regionala Basarabiei.

Dela înființarea ei „Astra Basarabeană” s'a pus pe lucru temeinic, în limita posibilităților ei materiale. Suflete dornice de muncă culturală și-au pus serviciile la dispoziția ei.

Dăm mai jos conferențele ținute de membri „Astrei” Basarabene în timpul dela 19 Noemvrie 1929 până la 20 Aprilie 1930, darea de seamă despre biblioteca centrală și bibliotecile populare la sate, precum și alte momente importante din viața acesteia.

Conferențe au ținut d-nii: Teodor Luncescu, avocat, despre „Autoritate și democrație”, Fr. I. Pop, secretarul regional ei „Astra” Basarabeană „Tuberculoză”, Ion Florian, din partea „Universității Libere” din București „Pagini de glorie din epopeia noastră națională”. Un *festival* organizat pentru comemorarea Unirii Ardealului cu Patria Mună, la care dl L. T. Boga, vice-președintele regionalei „Astra” Basarabeană, a vorbit despre „Insemnătatea zilei de 1 Decemvrie” după care a urmat conferența d-lui prof. Paul Nicorescu din Iași, vorbind despre „Cetatea Albă”. Prof. G. Pascu, dela Univ. din Iași „Cultura românească în veacul al 18-lea”, părintele Vladimir Burjacovschi, președintele secției culturale a Consiliului Eparhial „Biserica și Pacea”. Un *festival* organizat în amintirea poetului „Vasile Alexandri” a avut loc în saloanele „Astrei”, în ziua de 22 Decemvrie 1929. F. Pop „Boli venerice” la care s'a rulat și filmul cu acelaș titlu. În seara de 23 și 24 Decemvrie 1929 corul „Astrei” a colindat prin oraș anunțând „Nașterea Domnului”. „*Pom de Crăciun*” cu concursul școalei primare de fete No. 4 din localitate, a fost în sala „Orfeum” în ziua de 28 Decemvrie 1929. Dr. Fr. I. Pop, a conferențiat la „Casa Oastei” Reg. 7 Vânători despre „Sifilis” la care s'a rulat filmul cu acelaș nume. În provincie: 17 șezători în comunele județului Lăpușna. În programul șezătorilor intra: conferențe de propagandă, coruri, teatru, recitări, filme de propagandă.

Festivaluri și comemorări.

Regionala a organizat:

Un festival cultural-artistic, cu ocazia aniversării Unirii Ardealului și Bucovinei cu Patria Mună. Partea artistică a fost executată de elevii și elevele Conservatorului Unirii Chișinău. Conferență. Muzică de Brediceanu. Cu acest prilej s'a editat și un număr festiv (No. 19—20/1929) a gazetei „Cuvânt Moldovenesc” cu înalta colaborare a Sanctității Sale Patriarhul României, Înalt Regent Miron Cristea; P. S. S. Episcop Iustinian; dl ministru

Pan. Halippa; dl V. Goldiș, președintele „Astrei“; dl N. Iorga; C. Argetoianu; I. Pelivan; P. S. S. Episcop R. Ciorogariu; prof. S. Mehedinți, etc.

Comemorarea lui Schubert, cu concursul orhestrii simfonice a liceului „Donici“ și „Eminescu“. Conferență și muzică din compozitorii români.

Comemorarea lui Gavril Muzicescu, cu concursul elevilor Conservatorului „Unirii“, muzica de Muzicescu. Conferență.

Comemorarea lui Eminescu, cu concursul mai multor personalități artistice din elita orașului.

Comemorarea lui Mozart, concert simfonic, cu concursul Conservatorului „Unirii“.

Pentru ziua cooperăției, Regionala noastră și-a dat obolul de muncă și organizare alături de organele cooperative centrale basarabene.

Conferențe în anul 1930.

5 Ianuarie 1930: la „Casa Oastei“ Reg. 7 Vânători, dl Fr. I. Pop, secretarul general al „Astrei“ a conferențiat pentru soldații garnizoanei Chișinău: „Sifilisul“, după care s'a rulat filmul cu același nume.

19 Ianuarie 1930, un festival în amintirea poetului „V. Alexandri“, la care a conferențiat dl prof. L. T. Boga, vicepreședintele „Astrei“.

24 Ianuarie 1930 un festival cultural pentru sărbătorirea zilei de 24 Ianuarie, a conferențiat dl Cezar T. Stoica, avocat „Despre Unire“.

26 Ianuarie 1930, în sala un festival în amintirea poetului „M. Eminescu“, la care a conferențiat dl prof. M. Vasiliu.

2 Februarie 1930, un festival „Ion Creangă“ pentru aniversarea a 40 de ani dela moartea sa, a conferențiat dl Liviu Marian, dir. lic. No. 1 de băieți.

9 Februarie 1930, d-na dr. Henrieta Gavrilescu, avocată, a conferențiat despre „Idealul tineretului de azi“.

14 Februarie 1930, dl Fr. I. Pop, secretarul general al „Astrei“, a conferențiat: la ora 5 despre „Boli venerice în general“ și la ora 9 seara despre „Sifilis“. S'au rulat și filme instructive respective.

15 Februarie 1930, d-na dr. Elena Alistar-Romanescu, dir. școlii Eparhiale de fete, a conferențiat despre „Mișcarea Națională în Basarabia“.

22 Februarie 1930, dl Fr. I. Pop, secretarul general al „Astrei“, a conferențiat: la ora 5 despre „Higiiena în general“ și la ora 9 seara despre „Sifilis“. S'au rulat și filme instructive.

23 Februarie 1930, s'a dat concurs Societății Femeilor Române, Secția Chișinău, la organizarea unui festival cu plată, la

care a conferențiat d-na Alexandrina Cantacuzino despre „Impresii din Spania” (cu proiecții).

1 Martie 1930, dl Fr. I. Pop, secretarul general al „Astrei”, a conferențiat despre „Tuberculoză” la care s'a rulat și filmul cu acelaș nume.

2 Martie 1930, un festival „Alecii Russo” la care a conferențiat dl Macovei, dir. lic. No. 3 de băieți, despre „Alecii Russo, viața și operele lui”.

23 Martie 1930. Festivalul Cooperației, în colaborare cu școala de Contabilitate și Educație Cooperatistă din Chișinău. Conferențiază dl A. Munteanu, directorul școlii, despre „Cooperație și criza economică”. Se rulează filme cooperative. Corul „Astrei” și corul școlii completează programul.

23 Martie 1930. Festival sportiv. Conferențiază dl P. Crihan, institutor, conducătorul secției sportive a „Astrei”, despre „Astra” sportivă și de educație fizică”. Coruri, atletism, gimnastică la aparate, balet, box, exhibiții de fotbal, ciclism. Cu concursul societăților sportive: „Înainte”, „Macabi” și a „Federației de ciclism”.

25 Martie 1930. Conferențiază părintele misionar Al. Scvoznicov despre „Căsătoria civilă și religioasă”. Urmează șezătoare: coruri, declamații, filme instructive și distractive.

29 Martie 1930. La școala de Contab. și Educ. Cooperatistă, Chișinău, conferențiază dl Fr. Pop, secr. gen. al „Astrei” despre „Boli venerice”. Se rulează filmul instructiv de propagandă cu acelaș titlu.

30. Martie 1930. „Astra” în colaborare cu Sindicatul viticol-Chișinău. Conferențiază dl profesor Teodorescu, dela Înalta Academie de agricultură-Herăstrău, despre „Modul de desfacere al produselor viticole în centrul și apusul Europei”. Se rulează filme de propagandă viticolă, filme distractive. Corul „Astrei”.

5 Aprilie 1930. La Școala de Contab. și Educ. Cooperatistă, dl Fr. Pop, secr. gen. al „Astrei” conferențiază despre „Sifilis”, se rulează filmul cu acelaș nume.

6 Aprilie 1930. Festival artistic cu concursul elevilor școlii de declamații Chișinău, a d-lor artiști Șarambei, Hagiac și d-șoara Sion. Corul „Astrei”, filme distractive și instructive.

13 Aprilie 1930. Soc. studenților ieșeni din jud. Lăpușna „Ferdinand I”, cu concursul „Astrei”. Conferențiază dl prof. T. G. Bulat, dela Facultatea de Teologie-Chișinău, despre „Unirea Basarabiei”. Urmează șezătoare, corul „Astrei”, al studenților, declamări, filme. Orchestra (quartet cu dl Coca).

Legături culturale, colaborări.

În tendința ei de unificare sufletească prin cultură, „Astra” basarabeană a făcut legătură de colaborare culturală și artistică cu toate straturile sociale din orașul Chișinău și provincie.

Am ținut contactul :

1. *Cu muncitorimea*, organizând șezători culturale pentru ea și cu contactul ei. În special am căutat să atragem muncitorii dela fabrici, a căror vederi politice, sociale, etc. se pierd în haosul provocat de furtuna socială dela Răsărit. Aceste șezători au fost urmate de dansuri timp de două ore.

2. *Cu tineretul studios*. Am organizat în vacanța mare din anul 1929, o echipă compusă din 12 absolvenți și elevi ai liceului „A. Donici” din Chișinău, cari sub conducerea „Astrei” în tot cursul lunii Iulie 1928, au făcut 17 șezători în satele județului Lăpușna, foarte frecventate de săteni.

Șezătorile constau din conferințe asupra unui subiect de ordin cultural, gospodăresc, sanitar, etc., din coruri, declamații, teatru, recitări din scrierile populare române, arătându-se moldovenilor frumusețea și unitatea graiului nostru strămoșesc, încă tot hulit pe aceste meleaguri.

În cursul anului curent, 1930, aceste șezători vor fi reluate.

Cu tinerimea universitară. Studenții basarabeni, dela universitățile din țară s’au dovedit a fi conștienți de menirea lor culturală și plini de dragoste pentru culturalizarea maselor populare. Atât singuri cât și în grupe, studențimea basarabeană și-a dat obolul, atât pe cât le-a stat în putință, în această direcție.

În cadrul „Astrei” basarabene, mulți studenți, în special dela Facultatea de Teologie-Chișinău, au activat cu dragoste și vârtosenie demnă de laudă, făcând parte din corul „Astrei”, ținând conferințe și organizând șezători la țară, sub auspiciile „Astrei” Basarabene.

Cei cari ău luat parte activă la manifestațiile culturale ale Asociației noastre — după absolvirea Facultății și așezarea lor la sate ca preoți — s’au dovedit a fi elemente din cele mai capabile și mai bine dotate cu însușiri de organizatori culturali.

În satele, în cari s’au așezat ca preoți, au deschis cămine culturale ale „Astrei”, despre a căror activitate rodnică ne sosesc știri din cele mai pline de nădejdi (vezi „Căminele culturale”).

3. *Cu soc. „Temperanța”* (prin reprezentantul ei din Chișinău), pentru combaterea alcoolismului în cursul anului 1929.

4. *Cu „Oficiul de desfacere a zahărului”* (prin centrul Chișinău), care a înființat una sută de ceainării în cuprinsul jud. Orhei și Lăpușna. Oficiul din Chișinău a abonat aceste ceainării la „Cuvânt Moldovenesc”.

În aceste localuri „Astra” a afișat tablouri sugestive antialcoolice, sanitare, etc. și a pus la dispoziția sătenilor broșuri de propagandă și cărți de cetit, cari au fost cetite cu multă plăcere de către săteni, în timpul iernii.

Cu Școala de Contabilitate și Educație Cooperatistă din Chișinău, de sub conducerea harnicului ei director, A. Munteanu.

„Astra“ în colaborare cu ea, a organizat șezători, festivaluri cooperatiste. Ne-au dat concursul la manifestațiile cultural-naționale organizate de „Astra“.

6. Cu *Secția Culturală a Consiliului Eparhiei Chișinăului*, condusă de părintele protoiereu Vladimir Burjacovschi, ca președinte și dl C. N. Tomescu, prof. univ. ca secretar general al Consiliului Eparhial.

Colaborarea dintre „Astra“ și Secția Cult. a Cons. Eparhial începută în cursul iernii 1929—1930 devine din ce în ce mai strânsă, ajutându-se reciproc în combaterea sectelor religioase, în ridicarea morală, în întărirea credinței ortodoxe a masselor populare basarabene, supuse unor presiuni vehemente și bine-susținute de către secte și de către furtuna ateistă de peste Nistru. Nu putem să nu evidențiem conferința atât de sugestivă a păr. Burjacovschi, despre „Biserica și Pacea“, care poate fi considerată ca un crez moral-ortodox național în lupta pe care neamul și țara noastră o duce atât pe teren cultural, moral și național cât și în cazul când oștirea țării românești va fi nevoită să mai apere vreodată hotarele ei fizice sau etnice.

Asemenea, evidențiem conferința păr. misionar Scvoznicov despre actuala temă: „Căsătoria civilă și religioasă“.

Această colaborare se extinde și în publicistică, membrii secției culturale colaborând cu articole morale, religioase la gazeta noastră „Cuvânt Moldovenesc“.

Nădăjduim că această colaborare va însemna un nou pas în culturalizarea națională, ortodoxă a moldovenimei basarabene.

Reînvierea datinelor strămoșești de sărbători.

Cu ocazia sărbătorilor Crăciunului, Regionala noastră a organizat pentru Chișinău două echipe de colindători, sub conducerea a doi domni profesori de muzică: Căpriță și Gâdei, care au repurtat succese remarcabile, fiind bine primite de elita creștină a orașului nostru. Colindele de Crăciun etc., în viitor, dorim să le organizăm mai sistematic, nu numai în Chișinăul înstrăinat, ci și în celelalte orașe și târguri basarabene.

Sportul și educația fizică.

Multiplele insistențe puse pe lângă Regionala noastră, ne-au îndemnat să procedăm la înființarea unei secții de educație fizică. În cadrul acesta a luat naștere clubul nostru sportiv cu denumirea de Clubul Sportiv „Astra“ cu secții de foot-ball, oină, atletism și dansuri naționale, afiliindu-se F. S. S. R-ului. Matchurile date până acum de echipele de foot-ball și oine, ne îndrituesc să sperăm la un frumos viitor al sportului, încadrat în organizarea națională.

Prin crearea secției de educație fizică și a clubului sportiv, voim să ne creiem elementele conducătoare necesare pentru punerea în practică a dezvoltării educației fizice nu numai la orașe, dar mai ales și la sate. Ne gândim la organizarea așa zisului „sokolism“, necesar atât promovării vitalității neamului, cât și pentru întărirea simțului obștesc în cadrul național.

De relevat este faptul că, într'un timp destul de scurt, Secția Sportivă a dat un număr însemnat de demonstrații; rezultatul este că Secția noastră, astăzi, deși nou înființată, înglobează în sânul ei un număr apreciabil de elemente tinere, — preferind îndeosebi pe acele elemente cari stau departe de binefacerile școlii.

Atât echipa de dansuri naționale cât și Secțiunea sportivă sunt conduse de către dl Panait N. Crihan, specialist în această materie, ca fiind și delegatul F. S. S. R-ului în întreaga Basarabie.

Echipa de dansuri naționale.

În Basarabia, vechile și strămoșeștile dansuri naționale extrem de rar se mai pot vedea în vre-un sat uitat de Dumnezeu și de oameni. Dansuri moderne, stâlcite le-au luat locul. Prin aceasta etnicul basarabean a pierdut un colorar și un sprijin în dezvoltarea sa viitoare. „Astra“ basarabeană intenționează să reinvieze vechile dansuri naționale. În acest scop a înființat deocamdată o echipă de dansatori, cari vor duce strămoșeștile dansuri pe tot întinsul Basarabiei. Cu ajutorul acestei echipe „Astra“ dorește să învețe tineretul satelor, care, văzând frumusețea incomparabilă și superioritatea dansurilor noastre, să se lapede, ca de satana, de noutățile deformate și deformante, aduse dela orașe.

Echipa de teatru popular.

Necesitățile și tendințele culturale ale „Astrei“ basarabene i-au impus înjgheburarea unei echipe de teatru popular, care va fi un mijloc atrăgător și viguros pentru eficacitatea propagandei culturale, naționale și artistice ce și-a impus „Astra“. Sub conducerea artiștilor Hagiac, Șarambei, dela Teatrul Național din Chișinău, nădăjduim că va deveni o forță în ramura teatrală populară.

Corul „Astrei“ basarabene.

Necesități imperioase, reclamate de propaganda noastră ne-au impus să înființăm un cor propriu al „Astrei“. Au existat ce e drept organizații corale în capitala provinciei noastre cu trecuturi frumoase, cari azi nu au vitalitate și nici nuclee corale constituite, afară de coruri religioase și școlare, cari nu se pot deplasa la sate și nu pot fi folosite pentru scopuri mai largi în propaganda la sate.

Corul e compus din 34 persoane, din toate clasele sociale și stă sub conducerea d-lui profesor de muzică I. Căpriță. Inițiat în anul 1929, ne-a adus un aport neprețuit în activitatea noastră de propagandă. Tendința „Astrei“ este să facă cunoscute doinele noastre, ce încep să fie date uitării și înlocuite cu cântece de mahala, ce denaturează etnicul moldovenesc.

Doinele și melodiile noastre populare și patriotice sunt foarte mult gustate și de multe ori storc lacrimi. Și apoi trebuie să admitem și să recunoaștem, că doinele bătrânești, melodiile populare și patriotice trebuie să-și trăiască un traiu al lor în Basarabia.

E nevoie absolută de a le face cunoscute, pentru că formează unul din mijloacele cele mai eficace în schimbarea și adaptarea mentalității locuitorilor în spre o viață națională românească.

Repertoriul de mai jos al imnurilor și cântecelor naționale și populare, executate de acest cor este dovada cea mai bună a muncii de furnică și a priceperii cu care este condus.

În scurtul interval de 7 luni de zile, de când a luat ființă acest cor, a pregătit și executat cu succes următoarele bucăți:

Imnul Regal, La Arme (de Eminescu), Imnul Unirii (Din Carpați și pân' la Măre), Fii României (imn), Marșul Vânătorilor, Înainte, Rodica, Răspunsurile liturgice (de G. Cucu), Sfântul Domn Isus (colind), Diferite colinde, Floricică floricea, Frunză verde de mătase, Plugar și ostaș, Latina gintă, Pe lângă plopii fără soț, Răsunet din Crișana, Grânele vara se coc, S'a dus cucul, Du-te dor în valea seacă, Fii României, Horă (de G. Dima), Lugojana, Ileana neichii frumoasă, Vino noapte, Deșteaptă-te Române, Peste deal, Serenada (de C. Porumbescu), Bardul din Mircești, Somnoroase păsărele, Morarul, Dorul meu, Auzit-am, auzit.

Quartete: Pescarul, Știi mândro, Se mărită Ileana, Codrul verde.

In studiu: Negruța, Să se îndrepteze, Cămara, La râul Babilonului De-o vrea puica, Hai Ileană la poiană, Stâng, drept. Are mama fată mare, Marș Regal, La bordei cu cruce 'naltă, Coasa.

Echipe de propagandă prin cinematografe.

„Astra“ basarabeană dispune de două aparate de cinematografe ambulante pentru propagandă. Unul are motor propriu de benzină pentru producerea curentului electric necesar, care să poată așeza într'un târg de ex. pe 3—4 zile. Al doilea aparat, mai mic, folosește curentul electric produs de automobilul „Fiat“, amenajat anume pentru transportul personalului (până la 10 persoane) și materialului necesar propagandei la sate (cărți, broșuri, afișe de propagandă, filme, etc.)

Despărțământul județean din Cetatea-Albă dispune de un Cinematograf, care însă, din cauza crizei, are și scoate cheltuielile.

La Chişinău, „Astra“ are o învoială cu dl Gh. Papadachi, anteprenorul Cinematografului „Orfeum“ ca să ne pună la dispoziţie sala de Cinematograf, duminicile şi sărbătorile, pentru conferenţele, sezătorile, festivalurile noastre.

Lucrări de editură.

„Astra“ basarabeană editează:

1. Biblioteca Secţiilor literare din care au eşit până acum 15 numere.

2. Biblioteca pentru popor, din care au apărut 9 numere.

De asemenea „Astra“ basarabeană şi-a propus să editeze o serie de tablouri cu chipurile tuturor oamenilor mari ai Basarabiei. Inceputul s'a făcut cu editarea unui tablou cu chipul marelui cărturar basarabean Alexandru Petriceicu Hajdeu (1811—1874), tatăl învăţatului Bogdan P. Hajdeu.

În legătură cu aceasta „Astra“ basarabeană va edita, în limita mijloacelor financiare disponibile, din scrierile, unele inedite, ale acestor mari oameni ai Basarabiei, puţin sau de loc cunoscuţi. O parte din materialul necesar îl avem la dispoziţie, şi complectarea lui se face zi cu zi, cu trudă de furnică.

BCU Cluj / Cluj University Library Cluj

Un punct de cinste îşi face „Astra“ basarabeană în a strânge *folklorul popular moldovenesc* de o bogăţie neînchipuită şi de o vechime impresionantă şi atrăgătoare. Asemenea avem la dispoziţie material strâns de folklor găgăuţ.

Nu am putut tipări tot materialul deja strâns şi care se strânge mereu, din cauza mijloacelor materiale reduse.

Un alt punct important al programului „Astrei“ basarabene este şi strângerea folklorului muzical popular, care începe vădit să se piardă, să fie denaturat de influenţe străine, mai ales de cele aduse de soldaţi, servitoare dela oraşe şi târguri.

Biblioteca Centrală a „Astrei“ basarabene.

Se compune din 2115 volume, parte donate, parte cumpărate. În legătură cu aceasta, la dispoziţia publicului dornic de citire, se află o sală spaţioasă de citire, frecventată de elevii şcolilor secundare, studenţii universitari, funcţionari, preoţi, avocaţi, magistraţi, farmacişti, medici, etc. Intelectualii satelor, învăţători, preoţi, săteni, în trecere prin Chişinău, frecventează sala de citire, iar celor bine cunoscuţi li se împrumută cărţi de citit acasă. La dispoziţia cititorilor stau 78 gazete şi reviste române şi străine.

Biblioteci populare la sate.

La fiecare cămin cultural rural „Astra“ s'a înființat și se înființează începuturi de biblioteci populare, compuse din cărți alese anume pentru săteni.

Pe lângă aceasta „Astra“ a ajutat la înființarea de biblioteci rurale pe lângă școlile primare, apoi pe lângă căminele altor organizații culturale.

Raporturile și știrile ce ne vin dela aceste biblioteci rurale, constată dorul de citire a săteanului, mai ales acolo, unde conducătorii satului au o mică doză de dragoste față de carte și le place să se ocupe cu îndrumarea sătenilor.

Constatăm că dorința de instruire a săteanului moldovean crește, atunci când i se pune la îndemână cărți potrivite și îndrumători pricepuți.

Facem apel și pe această cale la toți cei cari pot să ne ajute cu cărți, fie pentru biblioteca centrală a „Astrei“ basarabene, fie pentru bibliotecile sătești, să binevoiască a ne trimite tipări-turile de cari se pot dispensa. Vor binemerita dela moldovenimea basarabeană.

Gazeta „Astrei“: „Cuvânt Moldovenesc“.

Chestiunea presei în Basarabia este una din cele mai arzătoare. Provincia noastră nu are nici un ziar zilnic românesc. Și doar suntem în al 12-lea an dela Unire. În schimb, presa minoritară dispune de 5 cotidiane numai în Chișinău, ca să nu vorbim de cele din provincie săptămânale. Nu este aci locul să demon-străm urmările acestei dureroase stări de lucruri.

Rolul culturalizator al presei din Basarabia este redus numai la acțiunea gazetei pur culturale „Cuvânt Moldovenesc“ a „Astrei“ basarabene, căci celelalte ziare săptămânale românești, în număr de două (în provincie mai apar neregulat alte 3) sunt gazete politice sau personale.

Gazeta „Cuvânt Moldovenesc“ apare în 6000 exemplare și se trimite pe întreg cuprinsul provinciei, apoi în Moldova și în Transilvania. Secetele consecutive și crizele economice și finan-ciare ne-au impus jertfe dureroase în năzuința noastră de a păstra și scoate regulat această gazetă apolitică.

E foarte mult apreciată și gustată de moldoveni și de intelectualii satelor.

Problema cărții în Basarabia.

Este o altă problemă de o importanță capitală pentru Basarabia, care a preocupat în mare măsură Regionala noastră.

Moldovanul nostru și în special intelectualii satelor basarabene se zbat și azi în mreajele rusismului, alimentate sistematic

și conștient atât din interiorul țării cât și din străinătate, prin presă și tipărituri. Bolșevicii de asemenea au o intensă rețea de desfacere a editurilor lor subversive. Astfel s'au găsit într'o librărie din centrul Chișinăului cărți sovietice subversive și reproduceri pe note a marșului bolșevic, ca să nu mai vorbim de ziarele și broșurile sovietice scrise în moldovenește, cari sunt răspândite sistematic în Basarabia.

Ori, gazeta românească, și mai ales cartea românească e foarte slab cunoscută în Basarabia. Librăriile din târgurile și orașele basarabene, aproape că nu desfac cărți românești în afara cărților de școală. Iar dacă câteva din ele au ceva cărți în vitrină, acestea sunt în bună parte cele de duzină și suspecte. Broșurile senzaționale, locale și streine, atât în rusește, cât și în românește; abundă, ca și cele criminale, producând o influență detestabilă asupra cetitorilor, care ajung astfel la convingerea, cum spunea un minoritar, că în țara românească nu se găsește literatură sănătoasă.

„Astra“ basarabeană își va face un punct de cinste în răspândirea cărții românești pe tot cuprinsul provinciei. Se lucrează acum la un plan în această direcție.

Căminele Culturale ale Asoc. „ASTRA“ basarabeană.

Despărțământul județean *Cetatea albă* are 104 cămine cult. „Astra“.
Despărțământul județean *Tighina* are 21 cămine cult. „Astra“.
În jud. *Lăpușna* avem cercuri cult. „Astra“ în comunele: Puhoi, Strășeni, Ialoveni, Ruseștii Noi.

În jud. *Orhei* avem cerc. cult. la Pistrueni, Indărăpnici, Susleni, Stolniceni.

În jud. *Hotin* avem cerc. cult. la Văscăuți, Trebișăuți, Bârlădeni.

În jud. *Soroca*, avem cerc. cult. la Ocolina,

În jud. *Bălți* „ „ „ la Petrușeni,

În jud. *Dorohoi* „ „ „ la Bleșteni.

Premii.

Pentru încurajarea cetitului „Astra“ a înființat o serie de premii:

1. *Un plug* nou, modern pentru cetitorii gazetei „Cuvântul Moldovenesc“.

2. *Trei premii* în bani (3000—2000—1000 Lei) pentru cea mai bună poezie închinată Unirii.

3. *Cu cărți* au fost premiați diferiți colaboratori rurali pentru cele mai bine scrise articole la gazeta noastră. S'au premiat cu cărți diferiți cetitori cari au deslegat probleme impuse, cari au răspuns bine la diferite anchete cerute de gazetă sau de „Astra“.

Mângăeri sufletești.

Unde am știricit că sunt bolnavi cu boli cronice și știutori de carte „Astra” basarabeană le-a trimis cărți, broșuri etc. pentru ca cetindu-le să le treacă mai repede vremea și să-și mai uite de necazurile împreunate cu zăcerea. Scrisorile de recunoștință dovedesc că am făcut bine.

Propagandiști detașați.

Din anul 1928, prin bunăvoința Onor. Ministerului de Instrucție publică, Regionala noastră are la dispoziție ca propagandist pe dl Porfirie Fală, învățător, fost senator, care se ocupă intensiv cu propaganda printre sătenii și intelectualii județelor Soroca și Bălți.

Activează perseverent pentru calendarul îndreptat și pentru răspândirea culturii naționale, cu ocazia șezătorilor și prin împărțirea gratuită a broșurilor Astrei. Unul din marile merite ale d-lui Fală este strângerea folclorului basarabean din care o parte a și văzut lumina tiparului în Biblioteca populară a „Astrei” basarabene.

În împrejurările grele, atât din punct de vedere sufleteș cât mai ales din cel material, multe năzuinți de îndrumare și propagandă culturală au fost împiedicate de a se valoriza. Lipsa de entuziasm, condițiile grele ale traiului, seceta de 4 ani și criza economică și financiară actuală au lovit și lovesc greu și dureros în activitatea culturală a „Astrei” basarabene.

Președ. Regionalei Basarabene
Ioan Pelivan, fost ministru, avocat

Activitatea despărțămintelor în cursul anului 1929/1930.

I. 1. Alba (desp. centr. jud.).

Desp. constă din 16 comune, are 7 cercuri culturale, fiecare cu câte o bibliotecă populară.

Conducerea desp. centr. județean a stăruit, ca toate desp. de plasă să înceapă o propagandă cât mai intensă la sate și când a observat, că unele, fie din cauza alegerilor, fie din alte cauze își amână împlinirea acestei datorințe, atunci unii bărbați însuflețiți din Alba-Iulia au cutreerat și satele altor despărțăminte așa că pe 'ncetul desp. nostru și-a întins sfera de activitate în tot județul. În felul acesta s'au găsit comune, cari dinainte de războiu n'au mai auzit povețele folositoare ale „Astrei”.

Și de data aceasta s'au ținut în oraș conferințe pentru intelectuali de către profesorii universitari ai Extensiunii Universitare din Cluj, iar pentru meseriași, profesorii dela liceul „Mihai Viteazul” și Școala de comerț din loc.

Cum cercurile învățătorilor n'au funcționat anul acesta, singur cuvântul „Astrei” a răsunat pretutindeni.

S'au împărțit pomi gratuit în 11 comune câte 10 pomi la câte cinci țărani săraci și străduitori în ale pomăritului. Astfel s'au distribuit 110 pomi în Partoș, Oarda de jos, Oarda de sus, Drâmbar, Șeușa, Bărăbanț, Hăpria, Micești, Șard, Limba și Henig. Indemnați de aceasta încurajare economii și-au cumpărat și ei pomi, așa în cât numai în comuna Micești s'au sădit anul acesta peste 200 pomi.

Crezând, că face o propagandă națională despărțământul a autorizat pe fotograful E. Mărza din Alba-Iulia să vândă sub egida „Astrei” tablouri în legătură cu adunarea dela 1 Dec. 1918 și cu Serbările lui Avram Iancu.

Asupra „Muzeului Unirii” al Astrei aranjat și inventariat de custodele muzeului, dl L. Opreș în anul 1930 va face o dare de

seamă separată, încreștându-se aici faptul, că s'au procurat noi obiecte arheologice, aflate în Alba-Iulia și M. Partoș.

Numărul membrilor a rămas acelaș. Ajutoare nu s'au primit din nici o parte. Cinematografele „Astra” și „Urania” ale Astrei și-au încetat funcționarea, așa că despărțământul e lipsit și de acest modest izvor de venit.

S'a avut în vedere ca comunelor județului Alba, care în continuu e frământat de valurile politice să li se dea prilej cât mai des să asculte pe cuvântătorii „Astrei”.

Conferențiarilor străini au fost primiți și prezența publicului de președinte și secretar, aducându-li-se mulțumita cuvenită pentru osteneala depusă.

Conferențe în oraș: prof. univ. O. Sergescu „50 ani de cultură românească”, prof. univ. Onisifor Ghibu „O universitate în secolul XVII. la Alba-Iulia”, prof. univ. Mihail Botez „Cultură și sănătate”, publicist Ioan Agârbiceanu „Generația care ne trebuie”, prof. Ioan Georgescu „20 ani dela moartea lui Augustin Bunea”, prof. univ. Victor Stanciu „Bogățiile miniere”, prof. univ. Augustin Maior „Radiofonia”, v.-președintele „Astrei” din Sibiu, Dr. Preda „Cum trebuie să privim naționalismul și internaționalismul”, prof. univ. Alex. Lăpădat „Românii și Ungurii între 1848 și 1859”, medic locot. Nicolicea „Tuberculoza din punct de vedere social”, prof. L. Opriș „Starea economică în Apus”, prof. I. Bârsan „Despre asigurări”, învățător Andrei Floașiu „Căminurile de ucenici” și dir. Ovid Hulea „Gheorghe Coșbuc”.

Prelegeri populare în comunele: *Pâclișa:* L. Opriș „Bănci populare” și „Starea economică în Cehoslovacia”. *Limba:* L. Opriș „Cum se lucrează în Germania”. *Oarda de sus:* L. Opriș „Folosul pomilor”. *Șard:* învăț. T. Trifa „Suntem noi mai răi după războiu”. L. Opriș „Aierul și apa”. *Ighiu:* prof. Bucerzan I. „Rostul Astrei”, prof. L. Opriș „Drumurile”. *Teiuș:* notar public Dr. R. Boca „Organizația de stat”, L. Opriș „Pentru ce nu putem da înainte în cele economice”? *Drâmbar:* L. Opriș „Folosirea locurilor băltoase”. *Șeușa:* L. Opriș „Ce ție nu-ți place altuia nu-i face”. *Micești:* medic Nicolicea „Oftica”. *Dumitra:* L. Opriș „Căile de comunicație”. *Hăpria:* L. Opriș „Ne pândesc străinii”. *Șard:* dr. R. Boca „Starea economică la noi”, medic Nicolicea „Cum să ne apărăm de boale”, L. Opriș „Cultura pomilor”. *Ighiu:* medic Nicolicea „Aerul și apa dau sănătate omului”, L. Opriș „Vatra familiară”. *Bărăbant:* dr. R. Boca „Legătura între agricultură și comerț”, L. Opriș „Cooperativele de credit”. *Metes:* medic Nicolicea „Răspânditorii boalelor”, L. Opriș „Respectul față de averea altuia”. *Tăuți:* dr. R. Boca „Cum să se sprijinească țările agricole față de cele industriale”. *Micești:* L. Opriș „Starea materială a țaranului din Elveția și la noi”. *Alma:* L. Opriș „Trebuie lucrat cuminte tot locșorul”. *Tăuți:* medic Nicolicea „Îngrijirea copiilor

mici", L. Opreș „Respectarea poruncii a șaptea“. *Vințul de jos*: dr. R. Boca „Legătura între import și export“, med. Nicolicea „Oltuirea contra tuberculozei“, *Henig*: prof. V. Cucui „Ținuturile locuite de Români“, dr. R. Boca „In ce stă prosperitatea agricolă“? *Vințul de jos*: L. Opreș „Despre Asociațiune“. *Straja*: med. Nicolicea „Igienă satelor“, L. Opreș „Bunăstarea economică“. *Hăpria*: med. Nicolicea „Boalele lipicioase“, L. Opreș „Bibliotecile populare“. *Coșlar*: L. Opreș „Să îndrăgim cartea“, dr. R. Boca „Țara merge înainte“. *Galtiu*: med. Nicolicea „Ingrijirea locuinței și a trupului alungă boalele“, L. Opreș „Băncile populare“. *Coșlar*: med. Nicolicea „Cum ne putem apăra contra tuberculozei“. *Sântimbru*: L. Opreș „Astra“, med. Nicolicea „Să ne îngrijim sănătatea“, dr. R. Boca „Organizarea vinderii cerealelor“. *Galtiu*: dr. R. Boca „Despre Asociațiune“.

În total 64 și anume 14 conferințe pentru intelectuali, 3 conf. pentru meseriași și 47 prelegeri populare, dintre cari 8 ținute în sedii de despărțăminte, restul în celelalte comune.

S'au împărțit gratuit 50 calendare de ale „Astrei“ pe 1929 și s'au înființat 2 biblioteci populare în Hăpria și Păclișa.

Se lucră la închiderea cu grilaj a locului din jurul celulei lui Horia. Pe viitor se va încerca o propagandă mai intensă în jurul pomăritului, a igienii țaranului și a organizării lui în cadrele Cooperativelor de credit.

Starea casei se prezintă cu un activ de abia Lei 50.000.

Președ. desp. *I. Sandu*, dir. de iiceu.

2. Aiud (jud. Alba).

Despărțământul constă din 29 comune, are 20 Cercuri culturale, fiecare cu câte o Bibliotecă populară.

Conferințe s'au ținut în Aiud de către următorii domni: Lt.-Colonel Gh. Petrescu, „Despre bolșevism“. Director Ovidiu Hulea, „Despre Mihail Eminescu“. Loc.-Colonel Gh. Petrescu, „Bolșevism II“. Adm. Locot. Gh. Răuță, „Pactul Ligii Națiunilor“. Prof. univ. Vasile Meruțiu, „Țara noastră“ în tablouri cu schiopicton. Locot. Gh. Gherman, „Arma chimică“. Prof. univ. P. Sergescu, „50 ani de știință românească“. Locot.-Col. Gh. Petrescu, „Situția de azi și cauzele“. Prof. univ. Dr. Nic. Dreăgan, „Neagoe Basarab“. Preot V. Birluțiu, „Morala Evangheliei“. Prof. Ioan Domnariu, „Un român ardelean din trecut: Gh. Șincai“. Adm. Locot. Gh. Răuță, „Doctrina socialistă despre căsătorie“. Locot.-Col. Gh. Petrescu, „O pagină din trecutul nostru“.

Toate aceste conferințe au fost încadrate în programe artistice executate de muzica militară și de elevii școalelor.

Președ. desp. *Dr. Emil Pop*, adv.

3. Ighiu (jud. Alba).

Desp. constă din 13 comune, are 5 Cercuri culturale, fiecare cu câte o Bibliotecă populară.

Prelegeri populare s'au ținut în *Ighiu*: dl președ. P. Circo, „Beția și urmările ei” și „Despre lux și procese”, prof. L. Opriș, „Banul ca mijloc de schimb între popoare și state” și „Despre lumină, căldură și lucrarea mai rațională a pământului prin diferitele mașinării”, Dr. N. Nicolicea, „Boalele venerice și tuberculoza”. S'au mai ținut prelegeri populare în comunele Șard, Cricău și Meteș de către domnii P. Circo, L. Opriș, Dr. N. Nicolicea și Dr. Boca, notar public.

Președ. desp. *Petru Circo*, preot.

4. Vințul de jos (jud. Alba).

Desp. constă din 8 comune, are 5 Cercuri culturale, fiecare cu câte o Bibliotecă populară. S'au ținut 16 conferințe și 8 prelegeri populare cu subiecte din diferite domenii.

Desp. administrează 3 fonduri pentru ridicarea de monumente eroilor în valoare totală de Lei 128.000.

Președ. desp. *Const. Oancea*, preot.

5. Sebeș (jud. Alba).

Despărțământul constă din 19 comune.

Prelegeri populare s'au ținut în următoarele comune: Pianul de jos: Silviu Cărpinișan, despre „Figuri reprezentative din trecutul neamului românesc”; Laz: I. Raica, inv. „Cum să folosim timpul?” și Silviu Cărpinișan „Din trecutul „Astrei” și „Voivozii de seamă ai țărilor românești”; Lancrăm: Silviu Cărpinișan și inv. I. Raica „Asociațiunea și scopurile ei”; Loman: Silviu Cărpinișan „Luptele Românilor din Ardeal pentru eluptiona libertății naționale”.

Conferințe au ținut în Sebeș: d-nii Coriolan Petranu, prof. univ. despre „Arta românească din Ardeal”; Protopop Sergiu Medean, preoții Titu Morariu, Vasile Popa și profesorii Silviu Cărpinișan, Tiberiu Moga și Alexandru Iosof au ținut conferințe religioase în după amezile Duminecilor din postul Paștilor (1929) Silviu Cărpinișan „Influențe străine cu tendințe de destrămarea și oprimarea a națiunii române”, Sextil Pușcariu, prof. univ. „Direcții literare în trecutul culturii noastre”, L. Rusu „Muncă și democrație”, dr. Ioan Lupaș „Ioan Piuaru Molnar” (citită de preotul Titu Morariu).

Cu prilejul prelegerilor populare ținute la sate, conferințarii au distribuit broșuri din Biblioteca populară a Asociațiunii.

Președ. desp. *Silviu Cărpinișan*, dir. gim. de stat.

II. 1. Arad (desp. central județean).

Despărțământul constă din 20 comune.

Păstrând cu stricteță prevederile Statutului și Regulamentului nostru, am avut durerea să constatăm, că în anul trecut n'a fost posibilă ținerea Adunării generale anuale din cauze pe care nu le putem cunoaște. Și în trecut s'au făcut publicații prin ziare, s'a convocat în două rânduri Adunarea, s'au trimis imprimate — convocări pe adresele membrilor și cu toate acestea nici acel „orice număr de membri“ nu s'a prezentat pentru a asculta raportul anual asupra activității desp.

Aceasta mândră Asociație cu toate loviturile inconștiente ce le primește nu s'a desnădăjduit și cu o forță inepuizabilă luptă, aflând mijloace noi pentru — desăvârșirea problemelor ei național culturale.

Vedem cu toții puterea curentelor politice din a căror vâltoare trebuie să știm să ne smulgem, când avem de a strălui cea mai impozantă arhitectură culturală, care am moștenit-o dela generații cu trecut istoric.

Dacă în cursul anului nu am putut să animăm o mișcare culturală mai intensă în județ, am căutat ca prin mijlocul cărților pentru popor să trezim interese pentru Asoc. noastră. Am procurat cărți din edițiile proaspete cu un bogat material literar — practic, în condițiuni tehnice și preț mai convenabil. Am încercat a răspândi aceste cărți prin înființarea unui chioșc ocazional în cetate.

Biblioteca Despărțământului a fost complectată în cursul anului cu toate volumele existente ale „Bibliotecii Populare“ în volume serii, bine compactate. Deasemenea s'au procurat numerile revistei oficiale „Transilvania“, dispunând acum de întreaga serie, datând dela înființarea despărțământului nostru. Au fost procurate și numerile pierdute ale revistei abonată „Viața Românească“ din Iași. Dispunem deasemenea de cea mai interesantă publicație din ultimul timp „Enciclopedia rom.“ care a apărut în acest an la Cluj.

Conferențe s'au ținut în Palatul Cultural din Arad după cum urmează: prof. univ. Ștefănescu Goangă, „Neam, popor, națiune“, prof. univ. Ghibu Onisifor, „10 ani de cultură sup. rom. în Transilvania“, prof. univ. Petran Coriolan, „Monumente de artă din Spania“, Florian Ioan, „O pagină glorioasă din epopeea noastră națională“, (delegatul Univ. libere București), prof. univ. Stanciu V. „Importanța bogățiilor minere pentru dezvoltarea culturală a omenirii“, prof. univ. Ioan Lupaș, „Emanuil Gojdu“ 60 ani dela moartea marelui mecenat român“, prof. univ. Pușcariu Sextil, „Ce-i românesc în literatura noastră“, prof. univ. Titu Vasiliu, „Ereditatea caracterelor normale și boalele transmisibile prin ere-

ditate". prof. univ. Russu Liviu, „Școala nouă, generația nouă“, prof. univ. Titu Gane, „Lupta pentru sănătate“, prof. univ. Bogdan Stefan (Univ. lib.).

În total s'au ținut sub auspiciile „Astrei“ 11 conferințe dintre care 9 prin ilustrii prof. univ. grupați în soc. „Extensiunea universitară din Cluj, iar 2 conferințe prin delegați ai Universității libere din București“.

S'au serbătorit cu fastul cuvenit „1 Decembrie“ și 24 Ianuarie“, având concursul corului Academiei teologice și a muzicii Reg. 93 Inf.

Ca și în trecut, despărțământul nostru a sprijinit toate societățile locale, pentru intensificarea propagandei culturale.

1. La cererea corporațiilor industrișilor din Arad a donat 74 expl. de cărți din Biblioteca populară a „Astrei“.

2. A donat spitalului militar din cetate numeroase calendare și cărți educative din biblioteca „Astrei“.

3. Cu ocazia congresului „Agir“ din 6—7 Septembrie 1929 a dat un larg concurs autorităților pentru organizarea lui.

4. A reprezentat asociația centrală la serbările „Centenarului Eparhiei Aradului“.

5. A colaborat strâns cu societatea „Infrățirea“ și „Societatea ortodoxă a femeilor române“, luând toate dispozițiile — referitor la conferințe și exoperarea concursului autorităților în comun acord.

Desp. dispune de Lei 36.715'—, depuși în libele la „Victoria“ și „Arădana“.

Președ. desp. *Dr. Teodor Botiș*,
rectorul Acad. teol.

2. Săvârșin (jud. Arad).

Desp. constă din 17 comune, are 2 Cercuri culturale, fiecare cu câte o Bibliotecă populară.

Prelegeri populare s'au ținut: *Vărădia*: Dr. Romuald Coțioiu „Tuberculoză“ și preotul Ioan Turcu „Tuberculoză“; *Săvârșin*: Dr. Romuald Coțioiu „Alcoolism“; *Lupești*: preotul Ioan Tomuța „Tuberculoză și alcoolism“; *Stejar*: preotul Vasile Pop „Tuberculoză și alcoolism“; *Troeș*: preotul Ioan Popescu, acelaș subiect; *Temerești*: Ioan Stoian, dir. școlar, acelaș subiect și în *Vârnești*: Ioan Crăciunescu, dir. școlar, acelaș subiect.

La 16 Aug. 1929 s'a reprezentat piesa „Sfârșitul lumii“, jucată de tinerimea română din Săvârșin, căreia i-a premers o petrecere câmpenească, rezultând un profit net de 18.910'—.

Averea desp. este de Lei 23.788'—.

Președ. desp. *Dr. Romuald Coțioiu*, medic.

ditate". prof. univ. Russu Liviu, „Școala nouă, generația nouă", prof. univ. Titu Gane, „Lupta pentru sănătate", prof. univ. Bogdan Stefan (Univ. lib.).

În total s'au ținut sub auspiciile „Astreii" 11 conferințe dintre care 9 prin ilustrii prof. univ. grupați în soc. „Extensiunea universitară din Cluj, iar 2 conferințe prin delegați ai Universității libere din București".

S'au serbătorit cu fastul cuvenit „1 Decembrie" și 24 Ianuarie", având concursul corului Academiei teologice și a muzicii Reg. 93 Inf.

Ca și în trecut, despărțământul nostru a sprijinit toate societățile locale, pentru intensificarea propagandei culturale.

1. La cererea corporațiilor industriale din Arad a donat 74 expl. de cărți din Biblioteca populară a „Astreii".

2. A donat spitalului militar din cetate numeroase calendare și cărți educative din biblioteca „Astreii".

3. Cu ocazia congresului „Agir" din 6—7 Septembrie 1929 a dat un larg concurs autorităților pentru organizarea lui.

4. A reprezentat asociația centrală la serbările „Centenarului Eparhiei Aradului".

5. A colaborat strâns cu societatea „Infrățirea" și „Societatea ortodoxă a femeilor române", luând toate dispozițiile — referitor la conferințe și exoperarea concursului autorităților în comun acord.

Desp. dispune de Lei 36.715.—, depuși în libele la „Victoria" și „Arădana".

Președ. desp. *Dr. Teodor Botiș*,
rectorul Acad. teol.

2. Săvârșin (jud. Arad).

Desp. constă din 17 comune, are 2 Cercuri culturale, fiecare cu câte o Bibliotecă populară.

Prelegeri populare s'au ținut: *Vărădia*: Dr. Romuald Coțioiu „Tuberculoză" și preotul Ioan Turcu „Tuberculoză"; *Săvârșin*: Dr. Romuald Coțioiu „Alcoolism"; *Lupești*: preotul Ioan Tomuța „Tuberculoză și alcoolism"; *Stejar*: preotul Vasile Pop „Tuberculoză și alcoolism"; *Troeș*: preotul Ioan Popescu, același subiect; *Temerești*: Ioan Stoian, dir. școlar, același subiect și în *Vârnești*: Ioan Crăciunescu, dir. școlar, același subiect.

La 16 Aug. 1929 s'a reprezentat piesa „Sfârșitul lumii", jucată de tinerimea română din Săvârșin, căreia i-a premers o petrecere câmpenească, rezultând un profit net de 18.910.—.

Averea desp. este de Lei 23.788.—.

Președ. desp. *Dr. Romuald Coțioiu*, medic.

nu e obișnuit să se coboare la mentalitatea și limba satelor, fără de nici un folos va căuta să înalțe satul printr'o savantă conferență. Așadară, vorbitorul trimis la sate nu poate fi ori cine, — ori câtă bună voință ar avea — ci numai acel care are un vocabular rural, ca să-i zicem așa.

2. Și nici conferența nu poate fi aleasă la întâmplare. Sunt preferate cele ce își găsesc o aplicare imediată, mai ales la început, și acele în cari au și ascultătorii un bagaj de cunoștințe; fiind cu totul streini de un subiect, chiar dacă vei reuși să te faci ascultat, folosul va fi problematic. Deci, conferențele vor fi alese. Ideal ar fi ca însuși satul să-ți indice subiectul pe care ar dori să-l tratezi. Unele au făcut-o și anul acesta.

3. Asupra politicianismului sunt multe de spus. În propaganda noastră la sate suntem de atâtea ori priviți cu neîncredere. „Domnii dela oraș” în mintea țaranului reprezintă azi, de atâtea ori, un fel de negustor de voturi, dar un negustor de șatră care-și face reclamă măririi. Politicianismul a frânt masele satelor, le-a învrăjbit fărâmițându-le, le-a aruncat în vârtoarea unor lupte și vinovate și inutile. În cel mai umil sătășor, toate partidele își au reprezentanții lor și țaranul nici nu mai concepe altfel de întruniri decât politice. Și, — să ne bucurăm! — e sătul de ele. Ți-o spune în față cu acea sinceritate amară și dojenitoare: „Ne-am săturat de politică; lăsați-ne în pace!” Ori ce conferență pe care o ținem, trebuie să înceapă cu aceeași frază stereotipă: „Oameni buni, n'am venit să facem politică și nici să vă cerem votul! Abia după această spovedanie prealabilă, fețele se mai luminează, ochii se uită mai bucuroși de oaspeți, mai increzători în domnul dela oraș. Vina o poartă acei cari îi îmbată pe bieții țărani cu vorbe goale, injurând pe cei din partidul advers, cu scopul de a le smulge votul. Acesta odată dat, satul rămâne tot cu mâna goală, dar cu sufletul însămânțat de vrajbă. Cine strică? De cele mai multe ori chiar conducătorii satelor. Va trebui să se pună capăt odată acestei vinovate exploatari a „conștiinței cetățenești” în numele căreia pledează toți cei ce duc politica militantă la sate. Acolo încă nu avem nevoie de ea, sau cel puțin *nu* în forma în care se face azi.

Acest politicianism a fost anul acesta cea mai mare piedecă în calea „Astrei”.

Revenind la activitatea Comitetului, în propaganda la sate am făcut un pas înainte. Desființându-se Direcțiunea Sanitară Brașov, aceasta ne-a dăruit un aparat de proiecție cu 5 filme de propagandă, medicale. Pe de altă parte, automobilul camionetă „Fiat” cu un alt aparat de proiecție montat în el, cu un motor producător de energie electrică, un acumulator și ecranul necesar au ajuns în folosința noastră, prin Laboratorul de Igienă condus de dl dr. Căliman. Așadară, mulțumită acestor donațiuni de mare

însemnătate și cedări, anul acesta am putut merge la sate cu automobilul de propagandă, și cu filmele noastre. Natural, sălile au fost arhipline și scopul urmărit, *astfel* atins. Mulțumim, deci, aici fostei Direcțiuni sanitare, conducătorilor ei, pentru donațiunea făcută, și mulțumim în acelaș timp Laboratorului de Igienă pentru cedarea făcută, fiind siguri că această cedare, — e vorba de auto-camionetă și de aparatul de proiecție — se va transforma în timpul cel mai scurt în donațiune. Azi putem spune că avem automobilul nostru, 6 filme și trei aparate de proiecție pentru sate, unul fiind cumpărat de noi; și, deci, dacă mijloacele ne vor permite, am putea pleca în propagandă la sate câte trei echipe, fiecare având aparatul de proiecție al său.

Inregistrăm aici că am înființat un nou Cerc cultural în ziua de 6 Aprilie, în comuna *Moeciul de jos*, prin delegații noștri: d-nii I. Colan prof., dr. V. Stinghe medic, ing. V. Micu și ing. B. Măzgăreanu.

Despre activitatea cercurilor culturale care aparțin despărțământului nostru, acestea neținând încă adunarea lor generală, nu putem spune nimic, afară de al *Bodului* în care președintele *I. Micu* își dă multă osteneală pentru casa de cetire, unde cetitorii s'au înmulțit.

În Șcheiu însă, la inițiativa d-lui dr. V. Stinghe, s'a organizat la Școala de Pe Tocile o serie de 7 conferențe, cu subiecte mai mult din domeniul practic. Reușita lor ne face să credem că în Șcheiu, cu puțină bunăvoință s'ar putea munci mai mult, sau, cel puțin, s'ar putea începe să se muncească.

Conferențele „Astrei“ în Șcheiu.

No.	Numele conferențiarului	Data	Titlul conferenței
1	Dr. V. Stinghe medic	12 Ian. 1930	Combaterea boalelor epidemice
2	Aurel Căpățină advocat	19 " "	Organizarea muncii în Șcheiu
3	Bujor Măzgăreanu inginer	2 Febr. "	Șcheiul din punct de vedere edilitar
4	Inginer V. Micu	16 " "	Importanța meseriilor
5	Ioan Colan, prof.	23 " "	Politica de vorbe și cultura
6	Aurel Căpățină advocat	2 Mart. "	Sfaturi practice pt. păstrarea bunurilor mobile și imobile
7	Dr. V. Stinghe medic	9 " "	Sifilisul și prostituția

Despre activitatea despărțămintelor din județ, nu suntem noi în drept să vorbim. Remarcăm doar atmosfera imposibilă creiată ori cărei încercări de propagandă culturală, de către un politicianism sec, în comuna *Hărman*, unde, deși președintele despărțământului știa că ne ducem, ba chiar ne încunoștiințase că vom fi primiți *cu toată dragostea*, conferențiarul nostru a trebuit să-și adune de pe ulița satului pe cei câțiva ascultători. Mai tristă constatare nici n'am putea face.

La Feldioara, situația e tot cea de acum un an; n'o mai amintim pentru că ne jenăm noi. Tot politicianismului ar trebui să-i mulțumim că Despărțământul Râșnov a fost redus la tăcere.

În celelalte părți însă, din cecece singuri am constatat și din informațiunile primite, *s'a lucrat*. Munca fiecăruia va fi trecută în raportul general al Centrului.

Noi, față de sate, am căutat să ne facem datoria, organizând mai cu seamă în lunile de iarnă, conferințe, ajutați de astădată și de aparatul de proiecție, care regulat Dumineca era la sat. Din tabloul alăturat se va vedea cum pentru cele 30 de conferințe ținute la sate, n'am avut decât 11 conferențieri, așa încât unii din ei în toate lunile de iarnă n'au avut aproape nici o Duminecă liberă, pentru că chiar când n'au ținut conferință, — aceasta fiind înlocuită cu filmul de propagandă — cu acest film trebuia să meargă cineva.

Pentru acest motiv spuneam că diviziunea muncii e o necesitate.

Conferențele „Astrei” ținute la sate, din Maiu 1929 — 6 Aprilie 1930.

No.	Numele conferențiarului	Data	Locul	Titlul conferinței
1	Dr. Gancevici medic	2 Maiu 1929	Dârste	Alcoolismul
2	Ioan Colan, prof.	9 „ „	Feldioara	Ziua Eroilor
3	Dr. V. Stinghe medic	9 „ „	„	Tuberculoza
4	Buj. Măzgărean ing.	30 „ „	Satulung	Lupta popoarelor pt. cucerirea aerului.
5	Vasile Micu, ing.	30 „ „	„	Ceva despre calendar
6	Dr. V. Stinghe medic	30 „ „	Pe Tocile	Tuberculoza
7	Dr. N. Căliman medic	16 Iunie „	Stupini	Alcoolismul
8	N. Orghidan, prof.	12 Dec. „	Satulung	Păstoritul
9	Dr. N. Căliman medic	16 Febr. 1930	Ghimbav	Sănătatea și vigoarea poporului român

No.	Numele conferențiarului	Data	Locul	Titlul conferinței
10	Ioan Colan, prof.	23 Febr. 1930	Tohanul Nou	Intre politică și cultură
11	N. Orghidan, prof.	2 Martie "	Codlea	Despre cultură și binefacerile ei
12	Ioan Colan, prof.	2 " "	Rodbav	Politica satelor noastre și vorbăreții zilei. S'a rulat filmul Tuberculoza și Soarele binefăcător.
13	Vasile Micu, ing.	2 " "	"	Importanța meseriilor
14	Buj. Măzgăreanu ing.	2 " "	Vlădeni	Marile invențiuni ale omenirii
15	Dr. N. Căliman medic	9 " "	Ghimbay	Tuberculoza. S'a rulat filmul Tuberculoza
16	N. Orghidan, prof.	9 " "	Apața	Datoriile noastre ca cetățeni ai României întregite
17	I. Pricu dir. șc. comere. sup. de băieți	9 " "	Poiana Măr.	Gospodăria casei
18	Ioan Colan, prof.	9 " "	Bod	Politica satelor noastre și vorbăreții zilei
19	Dr. V. Stinghe medic	9 " "	"	Sifilisul și prostituția
20	Ioan Colan, prof.	16 " "	Sânpetru	Politica satelor noastre și vorbăreții zilei. S'a rulat filmul Tuberculoza și Copilul meu.
21	Aurel Căpățină, avocat	16 " "	Hărman	Educație, cultură și progres.
22	A. Butunoiu general	16 " "	Prejmer	Arta națională în serviciul neamului
23	D-na Dr. N. Căliman	16 " "	Săcele	Epoci principale în cultura poporului român.
24	Dr. N. Căliman medic	16 " "	"	Sănătatea și vigoarea poporului român
25	Buj. Măzgăreanu ing.	16 " "	Budila	Marile invențiuni ale omenirii
26	C. Comănescu ing.	16 " "	"	Portul nostru național
27	Dr. N. Căliman medic	30 " "	Turcheș	Ingrijirea copilului sugaciu. S'a rulat și filmul Copilul meu,

No.	Numele conferențiarului	Data	Locul	Titlul conferenței
28	Dr. V. Stinghe medic	6 Aprilie 1930	Sohodol	Tuberculoza. S'a rulat filmul Tuberculoza.
29	Ioan Colan, prof.	6 " "	Mseciul de Jos	Astra și rolul ei. S'a rulat filmul Tuberculoza.
30	Dr. V. Stinghe medic	6 " "	"	Sifilisul și Tuberculoza.

Conferențele „Astrei“ în Brașov.

Deși publicul participant la ciclul de conferențe organizat anul trecut n'a fost prea mare, — părându-se că nu-l prea interesează — am organizat și anul acesta o serie, cu subiecte libere, în număr de 12.

Suntem mulțumiți să constatăm, că ascultătorii au fost mai mulți decât altădată, îndeosebi iarna, ceea ce ne învață că reușita încercării noastre atârână și de anotimpul și timpul când e plasată.

No.	Conferențiarul	Data	Conferența
1	Orghidan Nicolae, prof.	25 Ian.	Cultura și mediul geografic
2	Mărculescu I., prof.	1 Febr.	Filosofia lui Bergson
3	General A. Butunoiu	8 "	Arta națională în serviciul neamului
4	Dr. V. Stinghe, medic	15 "	Tuberculoza în lumina medicinei moderne
5	Aurel A. Safirescu Cons. Curt. Apel	22 "	Pedeapsa cu moarte
6	Oct. Giurgiu, prof.	1 Mart.	Tolstoi. Concepția lui despre lume și viață
7	I. Garoiu, avocat	8 "	Observațiuni asupra ființei dreptului
8	Dr. Voicu Nițescu Ministrul Justiției	15 "	Figuri mari, contemporane: Foch, Clemenceau, Wilson
9	I. Colan, prof.	22 "	Un brașovean: St. O. Iosif
10	B. Măzgăreanu, ing.	29 "	Ceva despre aviație.
11	Dr. N. Căliman, medic	30 "	Capitalul biologic uman
12	Eugen Hulea, prof.	5 Apr.	Ceva despre activitatea diplomatică în timpul războiului mondial

Serbări date de „Astra“.

În afară de ziua de 1 Decembrie, când festivalul a fost organizat cu concursul școlilor din localitate și a Conservatorului de muzică „Astra“, am mai organizat o ședință festivă în 19 Martie, cu prilejul împlinirii a 80 de ani de la nașterea fostului președinte al Cehoslovaciei, Thomas Carique Massaryk. La ambele a vorbit dl prof. Eugen Hulea.

„Astra“ a mai luat parte apoi la solemnitatea reinhumării osemintelor fostului președinte al Asociațiunii, Andrei Bârseanu. În numele nostru atunci a vorbit dl prof. N. Orghidan. Aceasta în ziua de 26 Octombrie 1929.

Biblioteca.

Insfârșit!

Un scop a fost atins și *nu ori cum*, ci aproape așa cum ne-a fost în gând. Mai bine nu era posibil, *dar va fi*. Noul așezământ al „Astrei“ a luat ființă oficial în ziua de 19 Ian. c. în cadru unei solemnități la care au participat, în afară de oficialitățile civile și militare din localitate și: Dl ministru dr. Voicu Nițescu, dl I. Moldovan, Subsecretar de Stat în Ministerul Sănătății, dl Emanoil Bucuța ca delegat din partea Direcțiunii Educației Poporului, dl dr. Gh. Preda, vicepreședintele „Astrei“ Sibiu, precum și o mare parte din membrii despărțământului nostru.

S'a vorbit atunci despre munca desfășurată de noi, despre importanța și rostul ei, despre realizările viitoare. Ziarele au înregistrat faptul.

A doua zi Biblioteca a fost deschisă publicului, între orele 3—7 și, — cece trebuie să ne bucure mai mult — mereu cercetată, mai mult de elevii ultimelor clase, dar și de funcționari, titrați etc. Au fost zile când sala de lectură s'a dovedit neincăpătoare, mai cu seamă în lunile de iarnă, când a fost nevoie să deschidem și sala de manuscrise.

Istoricul acestei instituțiuni a fost făcut cu prilejul inaugurării, de către dl prof. Ion Colan, secretarul și bibliotecarul „Astrei“ Brașov și publicat în broșura „Raport general“ pe anul 1929—30 al desp. Brașov.

* * *

Cele ce promisesem în raportul din anul trecut, s'au împlinit în întregime, ba, prin noile achiziții făcute, — printre care cităm biblioteca lui Virgil Onițiu, — le-am și depășit.

Avem însă de dus la îndeplinire câteva probleme de cari depinde însăși existența acestei instituțiuni. Judecăm prin com-

parație : Academia Română declară că chiar dacă zece ani n'ar mai intra în colecțiile ei nici o carte, catalogarea tot nu s'ar putea termina. E, aceasta, o constatare tristă pe care, — reducând anii — cele mai multe biblioteci ar putea s'o facă. Noi, cu funcționarii pe care-i avem, putem s'o spunem : chiar dacă n'ar mai intra nici o carte în biblioteca noastră, nici în doi ani nu terminăm cu catalogarea. Pentrucă din totalul de 13.309 vol. câte aveam la 1 Aprilie, — și de atunci s'au mai cumpărat și ne-au venit donațiuni nouă — nu sunt catalogate decât 2201, rămânându-ne, deci, încă 11.108 de catalogat. La acestea nu sunt socotite colecțiile de reviste, colecția de manuscrise, care singură are nevoie de un an de muncă continuă. Și n'am socotit aici nici colecția de stampe și hărți.

Biblioteca cere lucru mult, îngrijit și continuu, făcut nu de ori cine, ci de oameni cu dragoste de carte și specialiști. Altcum o răstorni.

Donatorii acestui an s'au înmulțit simțitor.

Nr. cor.	Numele donatorului	Cărți volume	Broșuri	Reviste		Diferite	Observări
				ani compl.	N-ri răsleți		
1	Academia Română	25	34				
2	Casa Școalelor	67	7				
3	Dr. Ioaneș Nicolae					75 hărți	
4	Ing. C. Comănescu	23		1	1054		
5	Doğariu Romulus	1		2			
6	Mușlea Candid, prof.	23	6		200		
7	Udrescu D.	1					
8	Ciornei Gabriela	11	12	3	24		
9	Kogălniceanu V. M.	32	27		21		
10	Mușlea Ioan, prof.	40	17		8		
11	Lic. „Andrei Șaguna“	58	151	13	754		
12	Dr. Ioan Al. Lemeny	6	2				
13	Dr. Suciu Sibianu	5					
14	Lupan Dumitru, prof.	92	23	14	219		
15	Gen. Radu Rosetti	4	9				
16	Albuleț Const., comerc.	1	2		2		
17	Wagner Heinrich	3					

Nr. cor.	Numele donatorului	Cărți volume	Broșuri	Reviste		Diferite	Observări
				ani compl.	N-ri răsleți		
18	Fațe Achile I.	6	3	2	147		
19	Lazăr Victor		1				
20	Drimer Carol	1					
2	Suru Alexandru		1				
22	Bourgeois-Popovici Lucia	1					
23	„Astra“ Treiscaune		1				
24	Dr. Sassu Const.	1			1		
25	Mușlea Alexandru, elev	1		1	142	1 atlas	
26	Munteanu Vasile, ziarist					1 foaie mss.	
27	Fălcoianu Al. Al.		4				
28	Chelariu Gh., dir. l. r.	9			58		
29	Tunaru Gh.	1					
30	Savu Ilie, comerc.					1 steag 1 tabl.	
31	Hociotă Ilie, protopop		3				
32	Onițiu Florin, ing.	359	285				
33	Davidescu Teodora	6					
34	Col. C. Bardoși	1					
35	Aurel A. Mureșanu, publ.	3			1	2 fotogr. 1 album	
Total . . .		1306	588	37	2630	83	

**Situația Bibliotecii „Dr. Al. Bogdan“, a Desp. „Astra“
Brașov.
Biblioteca.**

I. Situația cărților	1929	10.778	Total: 13.309
	spor in 1930	2.531	
II. Situația revistelor	spor in 1929	1.09	217 in 403 vol. + 3660 Nr. răsleți.
	spor in 1930	1.08	
III. Cumpărături	Cărți și broșuri: 640 . . . Lei 43.461 Reviste: 20 ani 235 Nr. " 5.300		

IV. Donațiuni	Cărți 1303 Broșuri 588 Ani de rev. 36 Nr. rev. 2629 Diverse 80
V. Catalogarea	Cărți catalogate: 2201 în 2220 vol. Reviste catalogate: 217 „ 403 „
VI. Frequentarea	Cărți cetite: 1607 Cetitori: 1302 Membrii ai bibliotecii: 180

Catalogarea.

Nr. cor.	Cărți catalogate	Vol.		
1	Dela Nr. 1-2201	2220		

Reviste catalogate.

Nr. cor.	Reviste cataloage	Vol. legate		
1	217	403		

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cărți și reviste cumpărate.

Nr.	Cărți cumpărate dela	Vol.	Prețul Lei	Reviste		Prețul Lei	
				ani compl.	nr. răsl.		
1	Beldiman Victor	60	1290				
2	Din comerț	109	12.321	9		3150	
3	Onițiu Florin	471	29.850	11	135	2150	
	Total	640	43.461	20	135	3300	

Subvențiuni și ajutoare.

Aproape toate subvențiunile ne-au fost tăiate. În afară de câteva sate unde, se vede, prin Primăriile locale „Astra“ are prieteni cari îi susțin cu căldură interesele, ceea ce am primit e prea puțin față de trecut și față de necesitățile mereu crescânde ale societății noastre. Poate că se face și o socoteală greșită: „Astra“ având cinematograf, nu mai are nevoie de ajutorul nimănui. Desigur, e acest cinematograf un stâlp puternic, cel mai puternic pe care ne răzimăm; de aici însă nu urmează că argumentul celor ce ne refuză ajutorul e întemeiat. Cu cât vom avea mai mult, cu atât vom putea realiza mai mult și în timp mai scurt.

Tablou de subvențiunile primite în 1929--1930.

No.	Dela cine?	Restanță din 1928	1929	Incasați în 1930 pt. 1929
1	Prefectura jud. Brașov		50.000	
2	Bod			2.000
3	Feldioara		3.000	2.000
4	Hălhiu			2.000
5	Hărman		2.000	2.000
6	Holbav		500	
7	Purcăreni		1.000	
8	Satulung		2.000	
9	Teliu		2.000	
10	Turcheș	10.000		2.000
		10.000	60.500	10.000
Total Lei 70.500				

Subvențiuni și ajutoare date.

Că n'am primit dela alții mult, n'a fost un motiv să nu dăm noi altora și suntem bucuroși că am putut da, mai cu seamă acolo unde se simțea mult lipsa. Mai important e faptul că ne-am dat obolul peste granițele acestui despărțământ și avem azi mulțumirea că am contribuit cu ceva ca despărțământul „Astrei” din Treiscaune, cu sediul la Sft. Gheorghe, să aibă o casă a lui. Și tot atât de mulțumiți vom fi mereu că am subvenționat una din cele mai îngrijite reviste românești. Dobânda acestor bani o vor încassa generațiile ce ne urmează. Am ajutat apoi satele înființând biblioteci nouă, întregind pe cele existente, dând ajutoare atunci când vedeam că banul se întrebuințează pentru un scop bine precizat.

Tabloul de subvențiunile și ajutoarele date satelor în cărți sau în bani.

No.	Comuna	Natura ajutorului în 1929—1930	Lei
1	Bod	Calendare Cărți Broșuri	595
		Bani	2.000
2	Sânpetru	Cărți, broșuri, calendare, rechizite de birou	3.776
		Placa comemorativă	500
3	Tohanul-Nou	Cărți, broșuri, calendare	2.003
4	Sohodol	Idem	956
5	Rotbav	Idem	1.595

No.	Comuna	Natura ajutorului in 1929—1930	Lei
6	Apața	Idem	1.564
7	Ghimnav	Idem	1.918
8	Vlădeni	Idem	1.564
9	Hărman	Idem	1.225
10	Godlea	Idem	1.598
11	Cristian	Idem	2.558
12	Holbav	Rechizite de birou	105
13	Moeciul-de-jos	Cărți, broșuri, calendare	2.034
Total Lei . . .			23.991
Subvențiuni și ajutoare date in trecut (1926—1929)			108.300
			132.291

Adecă 132.291 am dat satelor până în ziua de 6 Aprilie 1930.
La aceste sume se mai adaugă:

1. Despărțământului „Astra” Treiscaune ajutor pentru cumpărarea unei Case naționale	100.000
2. Ajutor dat Soc. pentru Profilaxia tuberculozei în vederea clădirii unui sanatoriu, în 1929	25.000
3. Subvenție dată revistei „Țara Bârsei” care apare sub egida „Astrei”, 1929	100.000
Fond. „Andrei Bârseanu”	5.000
adecă 230.000 Lei, la care urmează să se adauge subvențiunile din trecut în sumă de Lei	209.620
sau adăugând și subvențiile și ajutoarele date satelor de când s'a ales actualul comitet,	132.291
ajungem la un total de Lei	571.911
la care de asemenea va trebui să adăugăm cecece a dat în 1929 cinematograful direct, prin Consiliul lui de administrație, pentru că tot din al nostru s'a dat	19.633
Ajungem la un total general de Lei	591.544

Și să nu se uite: atâtea sute de mii de lei a fost în stare să dea o societate culturală, nu o întreprindere comercială sau Statul. Ar fi momentul să se întrebe lumea dacă „Astra” Brașov n'ar trebui cu alt suflet sprijinită în intențiile ei?

Membrii despărțământului,

Am început cu cei pe viață și fondatori, foarte puțini și pe care abia i-am putut găsi prin scriptele rămase, dar mai cu seamă prin rapoartele generale ale Centrului. Din aceștia unii azi nu mai sunt. I-am trecut totuși în numărul membrilor „Astrei” cu numele, pentru ca să se vadă că în conștiința intelectualilor de seamă ai Brașovului, „Astra” reprezenta prima societate culturală și națională a Ardealului.

În 1880 „Astra“ Braşov avea 67 de membri. Acum un an la Florii aveau 584. Anul acesta, tabloul statistic de mai jos ne arată 1044. Şi încă tot nu suntem destui. Dacă am avea numai puţin simţul realităţii, am face cât mai multă propagandă pentru a înscrie tot alţii şi alţii în cadrele reîntinerite ale „Astrei“.

Membrii desp. Central „Astra“ Braşov.

No.	Calitatea	1927	1928	1929	1930	Total
1	Fondatori	38	1	1	—	40
2	Pe viaţă	216	23	14	10	263
3	Activi	295	221	160	221	221
4	Ajutători	188	247	260	520	520
Total general . .						1044

Muzeul.

În afară de achiziţiile din anii trecuţi, înregistrate în Raportul general din 1928—1929, colecţia s'a mai îmbogăţit cu:

1. Două diplome din 1883 şi 1884, donate de dl Insp. N. Popea.

2. Un tablou în ulei, cumpărat dela d-na Maria Drăgan-Cabadaiev, reprezentând „Violonistul“ (Lei 8000).

3. Un tablou în ulei, donat de d-na Maria Drăgan-Cabadaiev, reprezentând „Țiganka“.

4. O icoană pe sticlă, vechimea 60—80 ani, reprezentând pe Maica Domnului, cumpărată cu Lei 250.

5. Drapelul „Zeh-ului croitorilor români“ din 1851.

6. Un tablou reprezentând pe Abdul Medjid al II-lea.

7. O firmă reclamă, în ulei, pe lemn.

8. Două ulcioare de pământ ars, donate de dl I. Maniu, funcţionar la Banca Generală.

} Toate donate
de d-nul Ilie
Savu.

Cinematograful.

Asupra cinematografului nostru dl Petre Munteanu, administrator-delegat, a întocmit un raport excepţional; o adevărată lucrare ştiinţifică, bazată pe tablouri statistice, pentru executarea cărora a fost nevoie de continua muncă a unui specialist. Membrii „Astrei“ şi în general, ori cine se interesează de felul cum se conduce un cinematograful, — nu de un particular scutit de răs-

punderi, ci de o societate, — va găsi în lucrarea d-lui P. Munteanu ceea ce, — o spunem fără teamă — nu credem să găsească în altă parte. Aici, din lipsă de spațiu, nu vom da decât un sumar cuprins al acestui raport.

Comitetul administrativ a fost alcătuit din d-nii:

1. Dr. Tiberiu Brediceanu, dir. băncii „Albina” Brașov. (Președinte).

2. Victor Branișce, senator. (Membru).

3. Dr. Nicolae Căliman, medic. (Membru în comisia de filme).

4. Gh. Cuteanu, farmacist, primarul orașului. (Membru în comisia de filme).

5. Ioan Pricu, dir. șc. comerc. sup. de băieți. (Censor).

6. Petre Munteanu, insp. al muncii. (Administrator-delegat).

Acest comitet a ținut în 1929, 22 de ședințe în care s'a ocupat de organizarea și îndrumarea cinematografului.

Comisia de censori a verificat operațiunile asupra gestiunii pe 1929, în două rânduri, ținându-se în acest scop 7 ședințe.

Salariații. De acord cu raportul censorilor, salariații cinematografului în număr de 33, au fost prea mulți. Reduceri însă nu s'au putut face din cauze pe cari le-am expus într'un alt raport general.

Totalul salariilor plătite se ridică la suma de Lei 1.621.760.

În scopul de a veni în ajutorul funcționarilor cinematografului, s'a creiat un fel de bancă de credit mărunț, care dispune de un capital de peste 100.000 Lei. Funcționarilor noștri li se acordă împrumuturi cu 12¹/₂.

Imobilul. Din 9 Oct. 1926 până la 31 Dec. 1929 „Astra” a cheltuit pentru repararea cinematografului (aici intră și investițiunile făcute) Lei 2.434.690 bani 50. Deși s'a cheltuit mult pentru aducerea în stare de funcționare a clădirii închiriate dela Stat, alte sute de mii, sau milioane, vor fi necesare pentru menținerea imobilului „îmbătrânit” cum spune raportorul.

b) Într'un capitol special ni se dă întrebuintărea dată încăperilor din imobilul cinematografului, parte folosite în interesul pur al cinematografului, parte închiriate, sau date spre folosință „Conservatorului de muzică” „Astra” în mod gratuit.

Reparațiuni și investițiuni. Sume noi au fost necesare pentru amenajarea scenei, a curții și a exteriorului,

ridicându-se acestea la

	Lei 57.531 (investițiuni).
--	----------------------------

	„ 320.900 (reparațiuni
--	------------------------

la care se mai adaogă încă	„ 235.231 plătită d-lui
----------------------------	-------------------------

Moise Popa pentru renovarea sălii de	
--------------------------------------	--

bufet.	
--------	--

Total	Lei 613.662
-------	-------------

Cheltuieli.

Asigurarea. Clădirea a fost asigurată, pentru cazuri de incendiu, cu Lei 3.000.000 la Soc. de asigurare „Prima Ardeleană”.

Curentul electric, consumat s'a ridicat la Lei	185.666	
Curățenia	23.729	„
Biblioteca	9.250	„
Mobilier	28.151	(investițiuni)
	47.837	(reparați.)
Apa	33.288	(debit la Primărie)
Bilete	16.806	(restituți Lei 458).
Prevenirea incendiului	74.150	(pompieri și curăț. hoarn.)
Intreținere și chirie pentru inst. muzicale	6.570	„
Articole de birou	18.333	„
Intreținerea aparatelor	56.024	„
Cheltuieli de deplasare	40.000	„
Telefon	14.724	„
Donațiuni și ajutoare	19.633	„
	32.170	„
	7.000	„
	4.075	„
Reclama	502.443	„
Restituiri	4.000	(Opera rom.)
	3.000	(Iancovescu)
	1.100	(Ateneul)
Impozite	287.313	(Tătărași)

a) Evidența filmelor rulate.

S'au rulat: seara 126 filme
 Matineu 43 „

 Total 169 filme

b) Diverse spectacole, serbări școlare și adunări.

Gratuit s'a cedat sala:

1. Școalei comerciale superioare de băieți (de 2 ori)
2. Liceului „A. Șaguna” (de 2 ori).
3. Școalei comerciale sup. de fete (de 2 ori).
4. Școalei comerciale reformate (1).
5. Liceului „Principesa Elena” (de 2 ori).
6. Lic. „Meșotă” (de 2 ori).
7. Școalei primare Nr. 2 (1).

Tuturor li s'a pus la dispoziție și câte un film gratuit, cu scopul de a-și mări fondul de excursii.

Tot gratuit s'a cedat :

1. Sindicatului muncitorilor.
2. Reuniunii femeilor reformate.
3. Soc. „Principele Mircea”.
4. Ateneului popular Tătărași.
5. Soc. scriitorilor români.
6. Autorităților și școalelor la 10 Maiu.
7. Avocaților din România (pentru congres).
8. Partidului Național-Țărănesc (congres).
9. Soc. G. Dima (de 3 ori).
10. D-rei Lola Bobescu (concert de vioară 2 ori).
11. Artistului Simicel (concert de mandolină).
12. Col. Banciulescu.
13. Soc. Filarmonica.
14. Primăriei (pâinea zilnică).
15. Soc. A. R. P. A.

Adică, în total, s'a acordat sala în mod gratuit de 34 ori ceea ce însemnează că aproape de 3 ori pe lună am rezervat teatrul nostru altor soc., autorități sau instituții.

De 23 ori sala a fost închiriată diferitelor trupe, încassându-se Lei 180.132.

Inventarul. Valoarea inventarului, cu obiecte de care ne folosim, în urma amortizărilor făcute, este de Lei 300.000 pentru cursul pieții.

d) Fondul de ajutor al cinematografului	
dispune de	Lei 121.502
din care s'au împărțit ajutoare în sumă de	„ 26.000
	<hr/> Rest Lei 95.502

e) Amortizări.

S'a amortizat în total suma de Lei 160.404. La 31 Dec. 1929 valoarea investițiunilor a rămas de Lei 674.150 (la care se mai adaugă și amintita sumă a mobilierului de Lei 300.000).

Serviciul comercial. Experiența făcută, în cursul celor trei ani, decând Asociația noastră a luat în exploatare reprezentațiile de cinema, ne-a format convingerea, că între capitalistul care întreprinde facerea filmului, între artist, între speculantul operii înfăptuite de cele două elemente pomenite și între cel ce exploatează reprezentațiile de cinema, cel mai câștigat este speculantul care se întitulează „Casă de Filme” și iată de ce : capitalistul cheltuiește milioane să facă un film, care poate să nu între în gustul publicului și prin urmare riscă să piardă sau să câștige puțin față de capitalul investit ; artistul depune prețiosul său capital, talentul cu zbuciumul și munca ce decurg din meseria lui cu durată scurtă ; acel ce exploatează un cinematograf este obligat

să plătească chirie pentru un film de multe ori jumătate din prețul de cumpărare achitat de „Casa de Filme” fabricantului. Și de ar fi totdeauna așa!

În foarte multe cazuri însă pentru ca să-ți închirieze un film bun, Casele de filme îți impun ca să iei alte zece demodate, ba încă te forțează să le dai și un avans cât mai mare pentru un film pe care ți-l vor aduce..... cât mai târziu.

Odată invoiala făcută, reprezentantul Casei de filme îți pune înainte să semnezi un contract typ de trust care nu cuprinde altceva decât obligațiuni pentru cinematograful, unele mai nejustificate și mai neomenoase decât altele, iar pentru Casa de filme nici o obligație serioasă.

Cu contractul semnat de un cinematograful, în buzunar și cu avansul căpătat tot acolo merge la alt cinematograful și-apoi la altul. Și tot așa înainte până și-a făcut din avansuri suma necesară pentru plata filmului, care poate nici măcar nu s'a fabricat în întregime.

Afacerea fiind bine asigurată prin contracte, reprezentantul Casei de filme pleacă, să facă alta tot așa, sau și mai bună pentru el.

După cum se vede din datele precise de mai sus, cinematograful nostru, cu o regie de peste 11.000 Lei pe zi, la care lucrează, a câștigat în cursul anului 1929 din reprezentațiile date de cinema Lei 1.230.929, iar Casele de filme ale căror filme au rulat pentru acele reprezentații — au câștigat Lei 2.520.889 adică cu mult mai mult decât de două ori cât cinematograful nostru, care a avut 32·8⁰/_o; iar Casele de filme 67·2⁰/_o.

Dar specula Caselor de filme nu se rezumă numai la comercializarea filmelor. Ele fac un întins comerț cu placate și diferite articole de reclamă pentru filmele lor.

Mai este de observat că astăzi, aproape toate Casele de filme, plasează filmele la cinematografele mai de seamă — numai pentru chirie procentuală. Așa făcând, reprezentanții Caselor de filme îți aduc filmele la programare după o normă bine calculată în privința sezonului în care urmează să ruleze filmul și zilele din săptămână în care va rula, forțând datele de programare, prin diferite trucuri. (Nu a sosit filmul, a fost programat înainte la alt cinematograful, etc. etc.).

În timpul din urmă Casele de filme s'au înfipt și în comerțul de aparate vorbitoare, tot pe spinarea cinematografulor.

Din totalul încasării de Lei 9.406.149

Cheltuieli Lei 7.976.325

Beneficii (brutto) Lei 1.283.651 din care numai suma de Lei 614.539 a revenit comitetului central, întrucât, până în 18 Oct. 1929, 50⁰/_o din beneficiul net (Lei 452.546) i-au revenit d-lui Băcilă.

Dar tot dela cinema, din chirii, iau mai revenit comitetului central Lei 168.303·deci, comitetul a avut să încasseze la 31 Dec. 1929 Lei 782.842.

Am dat numai ceea ce ni s'a părut că formează esența raportului comitetului administrativ al cinematografului. O repetăm însă din nou: Care din membrii „Astrei“ are vre-o nedumerire atunci când aude vorbindu-se despre cinematograful „Astra“-Brașov — de atâtea ori, unii se cred în drept să vorbească chiar rău sau tendențios informați — să consulte mai întâiu Raportul și statistica amintită.

Raport de Cassă.

Despre gestiunea financiară a anului 1929 a Despărțământului Central Județean „Astra“-Brașov:

In cursul anului 1929 s'a încassat:

Taxe dela membrii	Lei	60.600
Chirii	„	276.603
Beneficii vărsate de Cinematograf	„	787.197
Interese	„	132.363
Subvenții	„	64.500
Conferințe	„	22.560

Total încassări . . Lei 1.343.823

S'a cheltuit:

Salare	Lei	160.500
Taxe remise Comit. Central	„	10.800
Revista „Țara Bârsei“	„	100.000
Biblioteca	„	580.471
„Astra“, Sft. Gheorghe ajutor	„	100.000
Soc. Profilaxia Tuberculozei	„	25.000
Cheltuieli de birou	„	12.735
Cheltuieli de deplasare Conferențieri	„	27.040
Telefon	„	9.650
Cheltuieli diverse restante	„	10.933
Încălzit, luminat	„	21.959

Fond pentru deschidere de credite:

Plăci comemorative	Lei	9.000		
Abonamente reviste	„	11.989		
Reparațiuni	„	66.215		
Mobilier	„	19.902		
Procurări pt. muzeu	„	15.000		
Rp. incendiu, asig.	„	13.829		
Tipărit. & fișe	„	18.458		
Subvenții, ajutoare etc.	Lei	76.331	Lei 230.524	Lei 1.289.612

Excedent pe 1929 Lei 54.211

La acesta se mai adaugă capitalul în număr
 merar dela finea anului 1928 Lei 1.311.317
 Total Capital pe 1929 Lei 1.365.528

Averea despărțământului central jud. „Astra“ Brașov, pe
 1929 se compune din :

Numerar depus la Banca „Albina“ în libele :

No. 36547	Lei 338.112	
„ 36548	„ 338.112	
„ 36924	„ 65.654	
„ 37472	„ 5.807	
„ 38786	„ 617.843	Lei 1.365.528

Datoria Cinematografului pe 1928 provenită
 din beneficii restante „ 199.716
 Beneficiul Cinematografului pe 1929 „ 614.540
 Total Lei 2.179.784

Ambele sume fiind plasate în investițiuni și mobilier, mașina
 de vorbit...

Brașov, 11 Aprilie 1930.

Cassier,
 Ioan Pricu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Incheiere.

Și acum, după ce ați ascultat și raportul Consiliului de
 administrație al cinematografului, în care jocul cifrelor, — fiind
 vorba de o societate culturală — pe mulți va surprinde prin
 exactitatea lor, raport din care se află cum actualul comitet
 a înțeles să administreze un cinematograf și după ce veți fi răsfoit
 puțin și o statistică, ce presupune munca unui specialist pasionat,
 încheiem acest raport general, fără pronosticuri pentru activitatea
 viitoare.

Stăm azi pe picioarele noastre. Și stăm bine. Și de-am sta
 de mii de ori mai bine, omul tot nemulțumit va rămâne, căci
 mereu rămâne ceva de făcut. Fiecare zi ridică altă problemă,
 fiecare lună desgroapă alte lipsuri, fiecare an ne angajează su-
 fletul și munca în tot alte și alte direcții. Raiul de s'ar cobori pe
 pământ, omul și-ar făuri din nestăpânitul lui dor, un alt rai
 mai bun.

N'am învățat să anticipăm. S'ar dărâma orice garanție că se
 va lucra, dacă am promite acum ceva. Și suntem siguri că nici
 Dvs. nu ne cereți planuri făurite pe nisipul nestatornic al viitorului.

Ne place să înfățișem clădiri, nu proiecte.

Președ. desp. *Dr. Nicolae Căliman*, medic.

2. Budila (jud. Braşov).

Desp. constă din 3 comune și are două Cercuri culturale, iar Biblioteca are numai centrul cu 186 volume și peste 250 ceteritori. *Prelegeri populare* s'au ținut în următoarele comune: *Budila*: preot Frateș, despre „Zgârcenie“ și preotul Grecean, „Ascultarea față de autorități și supunerea față de legi“, I. Curcubătă, președ. desp., „Biserica, dezvoltarea ei istorică, referitoare la români“, același, „Românii din Budila, dezvoltarea lor istorică“, același, „Rugăciune“ și despre „Săptămâna patmilor“; *Marcoș*: I. Curcubătă, despre „Creștinii de azi și boalele sufletești“ și preotul N. Frateș, „Cooperarea și temperanța“; *Teliu*: preot Ioan Greceanu, „Cercetarea bisericeii și oprirea clăcilor în zilele de Duminică și sâr-bătoare“, iar preotul I. Curcubătă, „Tânjirea simțului religios“.

La toate aceste prelegeri s'au cetit diferite istorioare de cuprin smoral religios și s'au explicat după „Foaia Noastră“ boalele lipicioase pojarul și scarlatina, arteriosclerosa, cauzele tuberculozei și apărarea contra ei, după Dr. N. Căliman.

Conferențe și serbări culturale s'au ținut la 1 Decemvrie când președintele desp. I. Curcubătă a vorbit despre însemnătatea zilei de 1 Decemvrie pentru noi Români, iar la „10 Maiu“ și „Ziua Eroilor“ a arătat tot D-sa însemnătatea acestor sărbători.

Averea despărțământului constă din: Casa Națională, un imobil în valoare de Lei 500.000, iar numerar Lei 9708'02.

Despărțământul a colaborat cu „Cercul religios pastoral“, cu „Soc. Sf. Gheorghe“, cu „Soc. Casa Culturală“ și cu „Reuniunea de femei“.

Președ. desp. *Iordan Curcubătă*, preot.

3. Codlea (jud. Braşov).

Desp. constă din 4 comune, are 4 cercuri culturale fiecare cu câte o Biblioteca poporală.

Prelegeri populare s'au ținut în următoarele comune: *Vlădeni* S. Micu, inv. „Rostul șezătorilor culturale“, L. Pop, inv. dir. „Puterea obiceiurilor“, Alex. Florea, preot „Cum se dobândește mântuirea“, Ladislau Pop, inv. „Datinile și obiceiurile strămoșești în legătură cu obiceiurile de Crăciun“, S. Micu „Poate străbate cultura în poporul nostru?“, M. N. Cărlan „Rolul societății fem. într'o comună“, Alex. Florea „Insemnătatea zilei de 24 Ianuarie“, L. Pop „Dezvoltarea sentimentului patriotic“, S. Micu „Ce trebuie să creadă poporul despre cărți“, M. Stângu „Rolul femeii în gospodărie“, Alex. Florea „Sfințirea vieții de toate zilele“, L. Pop „Creșterea copiilor“, A. Florea „Biserica și Paștile“ și S. Micu „Mișcarea satului către oraș“. În cercul de curând înființat Holbav se semnaleză un asociabil interes pentru propaganda culturală datorită președintelui Simion Oana.

Conferențe s'au ținut în *Codlea*: dl Nic. Orghidan, despre „Desvoltarea omenimii și evoluția ei în diferitele epoci până la starea de azi. Factorii datorită cărora se datorește starea ei de fericire“, G. Fl. Preșmereanu, președ. desp. „Un apostol al zilelor de azi: Sadu Sundar Singh“, dr. vet. Aurel Perian, „Pasteur, marele bacteriolog și boalele contagioase la om și animale“ și dr. Cărpinișan, „Tuberculoza“.

Averea societății este de Lei 2810.

Președ. desp. Gh. Fl. Preșmereanu, preot.

4. Săcele (jud. Brașov).

Despărțământul constă din 4 comune în fiecare funcționând câte un cerc cultural, numără 6 biblioteci populare, dispunând în total de 7000 volume, dintre cari au fost citite în decursul anului 1840.

Prelegeri populare, pentru toate aceste patru comune au ținut:

Prof. N. Orghidan despre „Păstori“ și prof. A. Boldor „Educația copiilor“, Preot Z. Popovici, „Unirea Ardealului“, Dna Dr. Căliman „Inceputul închegării neamului românesc“, același „Boale sifilitice“, prof. O. Giurgiu, „Titu Maiorescu“, prof. M. Odor, „Originea numelor orașelor din România“, prof. D. Popescu, „Arta veche“, prof. I. Tăraș, „Bogățiile pământului românesc“, prof. Dr. V. Jinga, „Cooperatie“, Dr. A. Sulica, „Tuberculoză“, și Dr. Suci-Sibianu, „Alcoolism“.

Serate corale-teatrale s'au ținut 4.

La toate serbările naționale despărțământul a luat parte activă adunând laolaltă pe toți intelectualii celor 4 sate împreună cu poporul.

Presed. desp. Zenovie Popovici, preot.

V. 1. Caraș (desp. central jud.).

Despărțământul constă din 20 comune, are 11 Cercuri culturale, (între cari 5 Cercuri culturale din pl. Răcășdia, care încă nu este organizată în desp. al „Astrei“) fiecare cu câte o Bibliotecă populară.

Conferențe au ținut în *Oravița*: dr. I. Miloia, „Pictori vechi bănățeni“, Mihail Manoilescu, „Cultura și politica“, ing. arh. V. Vlad, „Oravița și urbanizarea ei“, prof. C. Nedelcu, „Basarabia zilelor noastre“ și „Opera „Năpasta“ și Sabin Drăgoi“, prof. I. Buzea, „Insemnătatea zilei de 1 Dec.“ și „Religia văzută prin prisma istoriei“, Gh. A. Popescu, „Banatul pitoresc“ și Dir. N. Jucu, „Insemnătatea zilei de 24 Ianuarie“.

Prelegeri populare. La *Petrila*: 1. Prof. Constantin Nedelcu: „Insemnătatea Bisericii, Școalei și a Caselor Culturale la sate“.

2. Prof. I. Rusmir, „Insemnătatea Astrei“. 3. Ing. A. Mălăescu, „Astra și Casele naționale“. *Macoviște*: 1. Prof. I. Rusmir, „Insemnătatea Astrei“. 2. Dr. I. Țicu, „Cultura omului primitiv în comparație cu omul modern“. *Ciuchici*: Revizor școlar D. Ilișescu, „Analfabetismul și rezultatele lui“. 2. „Importanța cărții d. p. d. v. sanitar și economic“. 3. Prof. I. Rusmir, „Binefacerile Astrei la sate“. *Vrani*: Ing. A. Mălăescu. „Despre propaġanda culturală a Astrei și despre profilaxia tuberculozei“. *Socolar*: Dr. I. Bolboca „Despre Casele naționale“, în *Vărădia* s'au ținut 17 prelegeri populare și 13 șezători culturale și în *Ciclova Montană* 6 prelegeri populare, 10 șezători culturale și s'au aranjat 3 excursiuni, iar cu prilejul adunării generale, ținute la 29 Iunie a. c. în Reșița, s'a aranjat o expoziție de copii și un concurs de coruri.

Despărțământul nostru județean a luat parte și la studierea celor 36 de chestiuni discutate de Parlamentul cultural al „Astrei“ la Sibiu, având ca raportori:

Pe dl prof. I. Rusmir la chestiunile:

1. Astra și Corurile.
2. Secția feminină a Astrei.
3. Cinematografele ambulante.

Pe dl constructor Aurel Runcan la chestiunea Astra și Casele Naționale și în fine pe dl Ing. A. Mălăescu la chestiunea Astra și Cooperația.

În fine tot la inițiativa Comitetului central din Oravița, în ziua de 8 Iunie a. c., ziua pentru combaterea tuberculozei, peste 25 de sate din județul nostru au fost cutreerate de membrii „Astrei“, cari au conferențiat despre profilaxia tuberculozei.

Anul acesta s'a început zidirea Casei naționale din comuna Broșteni, care a avut un ajutor de 50.009 Lei din partea „Astrei“ dela Sibiu.

S'a luat inițiativa înființării unei Case naționale în comuna Răchitova și Petrila.

Comunei Petrila, Comitetul central din Oravița i-a votat un ajutor de 10.000.— Lei în acest scop.

În afară de mijloacele de propaġandă culturală enumerate mai sus, Comitetul central mai dispune în Oravița de un cinematograf de iarnă și altul de vară, cari au menirea, pe lângă rulara de filme instructive, și de a procura mijloacele materiale necesare unei eficace propaġande culturale.

Cassierul desp. prezintă următoarea dare de seamă asupra gestiunii financiare:

Cassa:

Sold la 14 Iulie 1929 de	Lei 1.079.—
S'a încassat în cursul anului dela reprezentați-	
unile cinematografice	„ 788.201.—

Dela comunele înscrise în tabloul aci anexat titlul subvenție	Lei 33.145'—
Dela mai mulți comercianți pentru rularea reclamelor	„ 5.000'—
In total . . .	Lei 827.425'—

S'a plătit în cursul anului Casei culturale din Broșteni	Lei 19.000'—
Diferite chestiuni, chirii, impozite și salarii angajaților de cinematograf	„ 783.252'—
	802.252'—
Sold la 29 Iunie 1930 de	Lei 25.173'—
Circulația cassei în anul 1929—1930	Lei 827.425'—
Circulația cassei în anul 1928—1929	„ 698.962'—
Excedent în anul 1929—1930	Lei 128.463'—

Președ. desp. *Ilie Rusmir*, profesor.

2. Bozovici (jud. Caraș).

Desp. constă din 16 comune, are 13 Cercuri culturale și 13 Biblioteci populare.

Totalul cititorilor a fost de 2485, cari au consultat peste 3000 volume.

Biblioteca I. G. Bibicescu din Turnu-Severin a dăruit câte o Bibliotecă de 400 vol. cu câte un dulap de stejar, lucrat artistic, mai multor Cercuri culturale.

În cursul iernei s'au ținut o serie de 8 conferințe despre „Trecutul neamului românesc“ în mai multe cercuri și s'au organizat aproape în toate satele din desp. serate, șezători culturale etc. cu concursul școalelor primare, secundare, al stud. univ. și al corurilor și fanfarelor țărănești (8 coruri și 10 fanfare). Casă națională se află în Bozovici, proprietatea bisericeii, cu sală de spectacole, bibliotecă și cor.

Din încredințarea comitetului, președintele nostru a făcut o colectă pentru ajutorarea elevilor săraci dela școalele primare și elevilor de curs secundar, precum și a studenților universitari din teritoriul despărțământului nostru, cu ocazia Sf. Sărbători ale Nașterii Domnului.

Totalul încasărilor acestei colecte, a fost de Lei 76.985'— iar cheltuelile de Lei 62.927'— repartizate astfel:

a) Alimente, îmbrăcăminte și încălțăminte	Lei 31.494'—
b) Ajutoare în bani elevilor și studenților universitari	„ 7.895'—
c) Pentru diferite scopuri de binefaceri	„ 7.345'—
d) „ cărți distribuite de Crăciun tuturor elevilor de curs secundar etc.	„ 13.741'—
e) Diverse cheltueli	„ 2.452'—
Total . . .	Lei 62.927'—

Din restul de 14.058'— Lei, se va comanda 2 dulapuri pentru Muzeul etnografic din Valea Almăjului și pentru Biblioteca centrală.

S'au mai primit subvenții dela Ministerul Cultelor și Artelor, ministru fiind dl Dr. Aurel Vlad, pentru următoarele Asociații culturale.

Casa Națională din Bozovici Lei 10.000'—
Pentru monumentul Eftimie Murgu „ 10.000'—
Pentru coruri și fanfare din teritorul despărțământului „ 70.000'---

Președ. desp. *Coriolan Buracu*, preot.

3. Moldova nouă (jud. Caraș).

Desp. constă din 22 comune, are 8 Cercuri culturale, fiecare cu câte o Bibliotecă populară și având la 1800 volume 520 cetitori.

Prelegeri populare s'au ținut: în *Padina-Matei*: Preot Ioan Oravițan, „Păstrarea credinței strămoșești și cercetarea școlii“ și Preot-capelan Const. Popescu, „Tuberculoza“. *Coronini*: Pr. I. Oravițan, „Sudalma și jurământul strâmb“ și „Ascultați pe mai marii voștri“, iar inv. Alex. Vlădulescu, „Buna înțelegere“. *Moldova nouă*: Pr. I. Oravițan, „Răul ce ni-l aduc luptele politice și binele unirei“, „Unde-i unul nu-i putere...“, „Dintre noi să piară certele“, „Iubirea de Patrie“ și „Tuberculoza“, inv. Alex. Vlădulescu, „Istoricul zilei de 1 Dec.“, inv. Alex. Moisi, „Insemnătatea zilei de 10 Mai“, „Ajutați pe urmașii eroilor neamului“ și despre „Cooperatie“, inv. Const. Arcan „Domnul Ioan Cuza“ și „Dobrogea“. *Moldovița*: preot-capelan Const. Popescu, „Tuberculoza“ și în *Șusca*: Dr. Mihai Mătărăngă despre „Tuberculoză“.

Desp. a aranjat 2 serate artistice cu piesa „Dela sate“ și coruri și recitari.

Averea desp. este de Lei 578.

S'a colaborat cu Reuniunea de cântări „Principele Mihai“. Subvenție s'a primit dela Primărie Lei 1000.

Președ. desp. *Ioan Oravițan*, preot.

4. Sasca Montană „Vichentie Babeș“ (jud. Caraș).

Despărțământul a obținut și anul acesta rezultate satisfăcătoare. 17 membrii ai despărțământului au ținut 43 prelegeri populare în 11 comune ale județului Caraș. Au ținut conferințe: *Advocat Dr. Stefan Buzan* (2): Căsătoria din punct de vedere juridic. Contra concubinajelor. *Medic Dr. Cornel Daneți* (1): Descreșterea populațiunii. *Inv. A. Conciatu* (2): Originea poporului nostru. Educațiunea. *Agr. Reg. Treica Franț* (1): Scrisorile lui Mihalache. *Stud. univ. Dim. Fara* (1): Intelectualii satelor. *Adm. protopop Ioan Gropșianu* (1): Cartea bună și cartea rea. *Adv. Dr. Mihai Gropșianu* (1): Improprietărirea. *Inv. Mișu Gropșianu* (1): Biserica, școala și armata. *Judecător Dr. Ilie Gropșianu* (13):

Pravilistul Damaschin Bojincă. Pravilele și codul civil. Sfaturi practice. Organizarea administrației locale. Chestii locale. Sfaturi. Chestii administrative. Apărarea pădurilor. Armonia națională. Cultura națională. Despre patriotism. Armonia socială. Combaterea delictelor silvice. *Inv. I. Izvernariu* (6): Fericirea omenească. Lăcomia. Sfaturi pentru viața de toate zilele. Sufletul e bogăția. Foloasele învățături. Proletariatul intelectual. *Adv. Dr. Traian Mica* (2): Fondul moral. 1 Dec. 1918. *Funcț. judec. Petru Nicola* (1): Iluzii sociale. *Inv. I. Pârvan* (1): „Eu“-l copilului. *Funcț. judec. Gheorghe Sporea* (2): Despre muncă. Folosirea timpului. *Preot Gheorghe Târba* (5): Despre scăderile poporului. Credința strămoșească. Să ne ferim de sectari. Alungați sectarii. Veniți la biserică. *Ajutor judecător Petru Varga* (1): Alba-Iulia. *Inv. Stelian Zamfirescu* (3): Insemnătatea învățături. Școala. Mihai Viteazul.

Societatea „V. Babeș” a ținut treaz cultul marelui ei patron. În frumoasele dumineci de toamnă am colindat în mici grupuri — *pe picioare 7 sate din jur*, iar la invitarea dlui prefect al județului Caraș: dl Dr. Alexandru Bojincă, alte *16 sate pe malul Dunărei*. Astfel ni-sa realizat — în parte — dorința de a ne întinde propaganda culturală până la *frontiera jugoslavă*. Tot pe frontiera Dunărei am însoțit pe directorul muzeului din Timișoara, *Dr. Ioachim Miloia*, reușind a descoperi însemnate urme de ale civilizației romane și dace lângă satul *Coronini*. Strădania noastră a fost fructuoasă, căci muzeul *Banatului* s'a îmbogățit cu această ocaziune cu însemnate cantități de obiecte și monete romane; un frumos lanț de bronz reprezentând insignia vre-unui conducător dac, apoi numeroase brățări de metal și bijuterii romane, de asemenea și patrusute de monete de pe timpul lui Constantin cel Mare, în mare parte donate de *dl. Iclozanu d. Moldova nouă*, iar noi am donat acte miniere din anii 1782—1793, un permis de armă din a. 1808 și cronica comunei 1918—1919, scrisă de subsemnatul.

Am început acțiunea ridicării unei Case naționale, care să ne adăpostească sub aripile ei ocrotitoare. La acest loc mulțumim societății U. D. R. (Reșița) pentru dania de Lei 10.000 care sumă ne-a făcut posibilă achitarea deplină a „Monumentului Eroilor”. Îi mai mulțumim soc. U. D. R. pentru abonarea mai multor reviste. Biblioteca a sporit cu 84 volume, deci are în total 3624 volume.

Am aranjat festivaluri, petreceri, excursiuni, iar ca „zi” a „Astrei” — la 1 Dec. am sărbătorit în mod vrednic unirea noastră cu patria mamă; — corpul didactic și școlile cu elevii lor ne-au dat concursul, iar public mult ne-a ascultat cuvântul... Conferințele noastre sunt bine cercetate; mai bine zis: noi cercetăm mulțimile adunate la horă și alte ocaziuni.

Președ. desp. *Dr. Ilie Groșianu*, judecător.

VI. 1. Ciuc (desp. central jud.)

Nu a trimis raport.

VII. 1. Cluj (desp. central jud.)

Desp. constă din 22 comune, are 39 cercuri culturale și 62 biblioteci populare, între cari sunt și comune altor despărțăminte de plasă neorganizate sau neactive.

Despărțământul Cluj al „Astrei” își incheie un nou an de activitate modestă, dar ideală, având convingerea, că a putut să câștige un rost în viața țaranului, dând o hrană sufletească indispensabilă locuitorilor din cele 32 comune străbătute în cursul anului.

Am căutat să tragem o brazdă mai adâncă în ogorul culturii dela țară, venind în jurul nostru un mănunchi de intelectuali, cari nu au pregetat să-și jertfească un strop de viață, dându-ne timpul lor prețios.

În colaborare prietenească cu societățile culturale similare am știut să armonizăm în acorduri de muncă sintetică orice acțiune întreprinsă, pentru a fi cât mai utile celor dornici de binefaceri și foloasele învățaturii. Experiențele făcute în decursul ultimilor ani, ne-au îndrumat spre noi metode de muncă, cu mai mulți sortii de izbândă. Fiindcă, turneele de propagandă făcute de conferențieri distinși rămâneau uneori ineficace, rezultatul lor fiind prea mic față de energia cheltuită, conducerea a părăsit în acest an conferințele izolate, încadrându-le în festivaluri artistico-culturale. Aceste șezători au fost un senin prilej de învățatură plăcută, reconfortare morală și mai presus de toate — de adâncime a sentimentelor de încredere în virtuțile neamului.

Pentru pregătirea oricărui festival, am căutat, ca în sfătuire anticipată cu oameni mai de aproape legați sufletește de popor: învățători sau preoți — să găsim coardele vibrante ale țaranului din fiecare regiune.

Subiectul conferințelor și programul șezătorilor, întocmite în consecință, răspunzând deci unor reale dorințe și nevoi sufletești, am găsit cel mai viu interes și cel mai adânc răsunset în inima poporului doritor de mai bine.

Chestiunile economice, sociale, și naționale, probleme, cari interesau pe țărani, au fost urmărite în desfășurarea programului nostru în mod sistematic.

Am luptat pentru stârpirea multor obiceiuri rele înrădăcinate în unele sate, am arătat țaranului cunoștințele elementare pentru păstrarea sănătății.

În fiecare Duminecă, echipe de propagandiști au străbătut cele mai îndepărtate sate doritoare de învățatură. Domnul preșe-

dinte în desele descinderi făcute, a arătat rolul „Astrei”, a cărei deviză este să promoveze sufletul, mintea și trupul omului.

Pentru ca poporul românesc să propășiască, înfruntând orice piedecă, trebuie să păstreze echilibrul unui suflet curat, a unei minți înțelepte și-a unui trup sănătos.

El trebuie să iubească biserica și școala, stâlpii puternici ce-au înfruntat furtunile abătute adesea asupra neamului nostru.

O unealtă de luptă în propagandă, a fost înființarea de biblioteci populare.

Sunt sate în care țăranii nu citeau nimic sau aproape nimic. Preocupările noastre s'au îndreptat pentru înzestrarea fiecărui cătun cu o modestă bibliotecă.

Prima descindere s'a făcut în ziua de 1 Noemvrie în comuna *Finișel*. Dl Prof. A. Popa a vorbit despre rostul florilor. S'au citit câteva schițe ușoare. Dl Dr. Spârchez a dat îndrumări și sfaturi pentru prevenirea boalelor lipicioase.

Anecdotele vesele spuse de un elev al școlii normale, au stârnit mult haz, iar dansurile naționale executate de orchestra aceleiaș școli au animat pe mic și mare. În 10 XI în comuna *Cubleși* dl prof. A. Popa a vorbit despre căsătorie, arătând importanța familiei în viața neamului românesc și condamnând moravurile ușoare, cari s'au infiripat la noi.

Dl Dr. Mara a dat sfaturi prețioase, despre prevenirea boalelor infecțioase. Dl Fărăianu a reprodus scene hazlii, iar orchestra școlii normale din Cluj a executat dansuri naționale.

În 17 XI. în comuna *Pâclișa*, dl inspector școlar Iencica, arată rostul cărții în viața culturală a unui popor. Dl Măgureanu vorbește despre îngrijirea copilului. Dl Fărăianu a fost neîntrecut în anecdotele sale. Acelaș program se repetă în comuna *Dobâca*. În ambele localități s'au înființat biblioteci populare. Ziua de 1 Decemvrie, (scrisă cu litere de aur în istoria vieții noastre naționale), a fost sărbătorită cu un fast deosebit.

În cadrul unui festival aranjat la teatrul național din Cluj, dl prof. I. Hațieganu, a schițat într'o duioasă reprivire istorică activitatea „Astrei” pe tărâmul teatral. Prin cuvinte bine simțite a analizat simbolul Albei-Iulii, cetatea sfântă a neamului nostru. Dl prof. Ciura remarcă apostolatul cultural săvârșit de soții Bârsan, cronică artei dramatice încă din vremurile de robie și continuă ascensiunea a teatrului românesc, din Cluj.

Festivalul se încheie cu piesa „Se face ziuă” de Zaharie Bârsan. Despărțământu și-a trimis reprezentanți prin numeroase comune, făcând din aceasta zi un prilej de sărbătoare, pentru întreg județul.

În comuna *Mănăștur* s'a dat un festival pentru muncitorime. Dl prof. A. Popa a rostit o frumoasă cuvântare comemorativă, înprospătând câteva pagini dramatice din cartea dlui Kirîțescu.

„Răsboiul pentru întregirea neamului“. Corul „Astrei“ condus cu multă pricepere de dl Golumba, a cântat cântece patriotice. Elevii școlii normale au jucat dansuri naționale.

În comunele Hășdate și Lita Românească dl prof. Chinezu, într'o admirabilă limbă populară, a arătat întreg cortegiul de suferințe prin care a trecut neamul românesc, prezentând actul unirii ca o supremă încoronare a străduințelor noastre de veacuri.

Dl Dr. Spârchez a dat țăranilor sfaturi igienice. Festivalul s'a încheiat cu anecdotele dlui Fărăianu, neîntrecutul artist pentru popor.

Un festival tot atât de înălțător s'a ținut la Hida. (Sătenii, în haine de sărbătoare, veniți din toate satele vecine, au așteptat cu entuziasm delegații despărțământului). Cu aceasta ocaziune dl prof. Creangă a relevat importanța zilei de 1 Decembrie.

În toate comunele unde „Astra“ a fost înjghebată au avut loc festivaluri similare, prilej de reculegere sufletească.

În colaborare cu societatea stud. în medicină, în zilele de 23 III. și 25 III. s'au făcut turnee de propagandă sanitară în comunele Mângău, Ciubeni, Buteni, Mesteacăn, Babia și Cuteș.

S'a vorbit despre pericolul boalelor sociale, conferințele fiind însoțite de proiecțiuni cinematografice.

La invitația intelectualilor în comuna Cătina am aranjat un festival în ziua de 30/III. Dl prof. A. Popa a vorbit despre rostul bisericii în trecutul neamului românesc. Dr. Todea despre „tuberculoză“, s'au spus anecdote și s'au cântat doine.

Acelaș program s'a executat în comuna Geaca. Ambele cercuri culturale au fost înzestrate cu biblioteci populare. În 6/IV. a venit rândul satelor din regiunea Moșilor. În comunele Bedecin, Dretea și Bica conferențiarul nostru au fost urmăriți cu mult interes. Dl prof. A. Popa a vorbit despre bisericile și mănăstirile vechi românești, — conferința fiind însoțită de proiecțiuni.

Dr. Todea a evocat figurile mărețe ale eroilor Ardealului Horia, Cloșca și Crișan. Dr. Mohaiu a arătat pericolul beției, iar Dr. Borșan a vorbit despre sifilis.

Dl Fărăianu a dovedit încă odată, că e de neîntrecut în povestirile sale hazlii.

În primele două comune am înființat câte o bibliotecă populară.

Acelaș program s'a ținut în ziua de 13/IV. în comunele Văleni și Mănăstireni.

În acest an despărțământul a aranjat 4 festivaluri cu caracter mult mai sărbătoreț și mai grandios. Primul a avut loc în comuna Sâr-Mihaiul Almașului.

În ziua de 4 Maiu, numeroși intelectuali în frunte cu dl prof. Hațieganu și dl prof. Goia au descins în aceasta comună. Aici s'a ținut o expoziție de peste 300 copii din localitate și comunele

vecine. S'au distribuit premii în valoare de 4000 Lei și s'au împărțit mamei numeroase broșuri despre creșterea și îngrijirea copilului.

În mijlocul unui entuziasm de nedescris dl prof. Hațieganu și-a început conferința, arătând importanța familiei și datoria părinților de-a crește copii sănătoși, cuminți și cinstiți.

„Pe trunchiul vechiu românesc“, spunea Domnia Sa „trebuie altoită noua cultură cerută de vremuri“.

Dr. Caba, a dat sfaturi utile mamei pentru îngrijirea copiilor, iar dl inspector Iencica a accentuat importanța educației sufletești a tinerei generații.

Corul „Astrei“ a cântat melodii populare, iar dl Fărăianu a distrat întreaga asistență cu anecdotele sale. Festivalul s'a încheiat cu jocuri naționale, dansate de tinerimea plină de rigoare a Săn-Mihaiului.

Dl prof. Hațieganu a pus baza fondului pentru procurarea unei fanfare, dăruind comunei frunțașe suma de 5000 Lei.

Ziua de 10 Maiu a fost sărbătorită cu un entuziasm excepțional, dând prilej „Astrei“ să înjghebeze cel mai frumos festival din câte a organizat vre-odată.

Peste o mie de țărani, veniți din împrejurimi, încrezători în manifestațiile „Astrei“ umpleau câmpia Șarmășelului creind o atmosferă sărbătorească. Incepând cu sluița religioasă, la care s'au sfintit și steagurile despărțământului „Astra“ din Șarmaș și Mociu.

Sărbătoarea s'a continuat cu vorbirile părintelui protopop Stupineanu, a părintelui Racovițeanu și cu a Dr. E. Mureșan despre Unirea Românilor.

Dl prof. I. Hațieganu a arătat rolul de stea călăuzitoare al „Astrei“ pentru neamul românesc.

Din ziua de 10 Maiu s'a făcut o zi de sărbătorire a cântecului, despre importanța căruia în viața unui popor a vorbit dl Dr. Pașca.

Ascultate cu un interes înfierbântat au urmat apoi întreceri de coruri și concurs de cântece la care fiecare sat a dat tot ce avea mai bun, sporit de emulația momentului.

Corul țărănesc în 4 voci din Cătina a stârnit admirația tuturor, iar săteanul Sugar Samoilă ne-a pus în uimire prin cântecele sale admirabil executate, cu o voce de bariton plină de cele mai alese calități.

Dela cântec s'a trecut la jocul de călușeri al elevilor liceului din Șarmaș și apoi la acel al țărănilor, cari și-au deslănțuit voia bună și entuziasmul în învărtite pline de foc. Dl Fărăianu a declamat anecdote hazlii și serbarea s'a încheiat lăsând în sufletele tuturor o dornică mulțumire și caldă recunoștință — prin cuvântarea dlui Dancu. Cu acest prilej s'a sporit biblioteca populară existentă în Șarmaș și s'au împărțit mulțimii 500 broșuri cu cântece populare din Ardeal. În ziua de 15/V. o nouă echipă de

propagandiști străbat satele Șoimeni și Fodora. Domnul Florea Murășan face o paralelă între doctorul sufletului și cel al trupului. Dr. Morariu Eugen vorbește despre offică, Dr. Todea despre beție, iar dl Aurel Borșan despre cântecele populare.

O surpriză foarte plăcută a fost pentru țăran reproducerea imediată a melodiilor cântate de ei, cu ajutorul unui fonograf adus în acest scop.

Scene hazlii au fost reproduse de dl Șuluțiu. Acelaș program s'a executat și în zilele de 21/V. și 25/V. în comunele Păniceni, Dumbrava și Vălișoara.

Ziua de 1 Iunie au închinat-o ființei iubite de mic și mare, izvor nesecat de devotament și dragoste, comoară de mângăieri și martiră a durerilor.

Țărani și țărance, tineri și bătrâni, au simțit în sufletul lor, vibrația puternică a recunoștinței pentru ființa sărbătorită : Mama.

A deschis șezătoarea președintele despărțământului arătând menirea „Astrei” care lasă să se reverse lumina cărții până în cea mai umilă colibă.

A urmat dl Agârbiceanu care prin cuvintele sale a stors lacrimi de duioșie dela țărani. Dsa a arătat că mama este piatra de temelie a unui popor. A vorbit apoi despre desbinarea dintre soți ajungând la concluzia, că desăvârșirea vieții familiare se face numai atunci când ambii tovarăși vor avea acelaș ideal. A încheiat prin cuvintele marelui istoric Vasile Pârvan : Înainte de orice omul e fiul mamei sale.

Dl Doctor Stanca dă îndemnuri igienice pentru îngrijirea mamei.

Corul „Astrei” a știut să înveselească lumea prin frumoase melodii populare, iar dl Fărăianu, cunoscut țăranilor din județ a spus anecdote așteptate cu mare nerăbdare. Șezătoarea s'a încheiat cu dansuri naționale, executate cu mult talent de tineretul Aschileului Mare și împrejurimi.

Despărțământul „Astrei” a luat parte cu toată evlavia cuvenită la parastasul ținut în comuna Beliș pentru cei 45 morți ai Moșilor, uciși mișelește în preajma unirii, aminitndu-și, că din sângele eroilor morți s'a plămădit temelia unei vieți noi.

În ziua de 22 Iunie comuna Beliș, era împănată de Moși veniți din toate satele lor pentru a cinsti mormântul eroilor arși pe rug.

După serviciul religios oficiat de P. S. Sa Episcopul Ivan, asistat de numeroși preoți s'au ținut, cuvântări ocazionale, iar după amiază a avut loc festivalul „Astrei”. Dl prof. Chinezu face un scurt istoric al „Astrei”, arătând, că această bătrână asociație a fost totdeauna alături de revendicările poporului, sfătuitoare la răspântiile și necazurile sale și tovarășe la bucurii.

Părintele Curea vorbește despre jertfele lui Horia și Avram Iancu, iar dl prof. Popa despre respectul ce datorăm bătrânilor.

Ciclul festivalelor s'a terminat prin cele dela Cubleși și Bonțida.

Au vorbit în primul sat dl Mureșan Florea despre doctor și preot. Dl Bunea despre credință iar Dr. Todea despre bolile infecțioase.

În Bonțida dl Popa a arătat rolul bisericii în trecutul neamului, iar doctorul Todea a dat îndrumări pentru prevenirea boalelor infecțioase. Încercările noastre din anul trecut de-a încadra în ritmul unei vieți românești muncitorimea clujeană, s'au continuat.

Această clasă socială în care majoritatea sunt țărani dela sate este tot mai mult prinsă de curentul socialist rău înțeles. „Astra” și-a impus, ca o datorie morală de-a creia conștiința națională și sentimentul răspunderii și în masele muncitorești. S'au ținut pentru muncitori două festivaluri culturale în Mănăștur cu program corespunzător.

În colaborare cu medici militari s'au ținut conferințe și pentru soldați. Dnii Dr. Glăvan și Bumbăcescu au vorbit despre bolile venerice și igiena trupului, conferințele fiind însoțite de proiecțiuni cinematografice.

Tot în acest an despărțământul a intervenit pentru repararea monumentului dela mormântul generosului fondator al „Astrei”, Ioan Petran și a soției sale. Suma de 28.716 Lei a fost ordonanțată de centru. Din toată această străduință pentru care încrederea în sortii de izbândă ne-a dat mult îndemn și putere de muncă, avem nădejdea, că cel puțin o parte nu s'a risipit în zadar. Prin felul de organizație dificilă, dar eficace al festivalelor din cele 95 conferințe ținute și variate ca subiect și conferențieri, țărani au putut învăța neobosiți, putem zice răsând. Alternând conferințele cu declamări, coruri și dansuri am dat posibilitatea țăranimii să ia parte activă la serbările noastre pe cari le-au socotit adesea ca propriile lor manifestații spontane.

Președ. desp. *Dr. I. Hațieganu*, prof. univ.

2. Almaș (jud. Cluj).

Desp. constă din 39 comune, are 28 cercuri culturale, fiecare cu câte o Bibliotecă populară.

Serbări culturale s'au aranjat din partea comitetului Asociațiunii și anume: *la 1 Dec. 1929 în comuna Hida* cu care ocaziune s'au ținut conferințe despre însemnătatea zilei din partea d-lui profesor I. Creangă și dr. Traian Ștefan Pop, președintele desp., cari conferințe au fost urmate de un program de cântări și recitări sub conducerea d-lui înv. Teodor Merca. La data de *10 Mai a. c.*, tot în comuna Hida au ținut conferințe dl dr. Simion Tamașiu, senator și dl Romul Rusu, primpretor, prin cari

s'au arătat însemnătatea zilei de 10 Mai. Corul tineretului din Hida, condus cu multă pricepere din partea d-lui Teodor Merca, inv., a cântat frumos, în 4 voci, câteva cântări ocazionale.

Conform hotărârei adunării generale din anul trecut, s'a procurat pentru despărțământ un Schiopticon așa numit „Aladdin” și câteva diafilme cu cari, s'au ținut în ziua de 8 Iunie a. c., conferențe populare în comunele *Sâmpetrul-Almașului*, *Strâmba*, *Hida*, *Drag* și *Adalin* din partea d-lui dr. Traian Ștefan Pop, secondat fiind de dl Vasile Mossa, subrevizor școlar, iar în ziua de 9 Iunie a. c., s'au făcut conferențe populare cu proiecțiuni de Schiopticon din partea susnumiților în comunele *Miluani* și *Ugruțiu*.

Comitetul despărțământului a colaborat cu cercurile culturale învățătorești conform hotărârei generale din anul trecut. Așa în ziua de 27 Oct. 1929 dl Gavril Colceriu, inv. în Sâmpetrul-Almașului a conferențiat în Sâmpetrul-Almașului despre „Datoriile soților între dânsii”. În ziua de 17 Nov. 1929 dl Petru Cordoș, inv. în Drag, a conferențiat în comuna Voivodeni despre „Părinții să nu se certe în fața copiilor” și dl Ilea Traian, inv. în Strâmba despre „Supunerea la legi”. În ziua de 15 Dec. 1929 d-șoara Ecaterina Schveninger, inv. în Sâmpetrul-Almașului și dl Radu Bulay, inv. în Sâmpetrul-Almașului au conferențiat în comuna Drag, prima despre „Copiii să respecte pe părinți” și al doilea despre „Primejdia anarhiei propagată de comuniști”.

Pentru răspândirea culturii la sate, s'a abonat din partea comitetului „Foaia Noastră”.

Averea desp. este de Lei 21.881, destinată pentru zidirea casei naționale a desp. Almaș.

Președ. desp. *Romul Rusu*, primpretor.

3. Câmpia (jud. Cluj).

Desp. constă din 22 comune, are 8 cercuri culturale, fiecare cu câte o Bibliotecă populară.

S'au ținut prelegeri populare în comunele *Tușin*: dl dr. Vasile Dancu, dir. gimn. din Șarmaș și președintele despărțământului despre „Foloasele învățaturii”; *Șarmășel*: Pavel Ciociu, dir. școlii „Alcoolismul ca plagă socială și morală”; *Balda*: Bucur Lupescu, prof., „Iubirea de patrie în legătură cu cea de neam”; *Dâmbu*: Ion Bungărdeanu, primpretor, „Supunerea la legi și autorități”; *Tăgșor*: Pavel Ciociu, „Foloasele ce le-a adus „Astra” dela început și până în prezent poporului român”; *Șarmaș*: dr. Vasile Dancu, „Foloasele cooperăției” și dr. Liviu Cupșa, medic, „Tuberculoza și urmările ei”.

În toate comunele unde „Astra”, despărț. Câmpia, și-a ținut ședințele, localurile de întrunire au fost neîncăpătoare pentru publicul ascultător și conferențele au trebuit să se țină afară, pe timp favorabil.

În afară de aceasta despărțămintele „Astrei”, Câmpia și Mociu, au organizat o mare serbare populară în ziua de 10 Maiu a. c., în comuna Șarmășel-gara, la care au luat parte toate comunele de pe Câmpie, întrecându-se în cântece și dansuri naționale. Serbarea a fost organizată de președinții ambelor despărț., dl dr. Vasile Dancu, Șarmaș și dl Emil Mureșan, Mociu, cu concursul d-lui primpretor Ion Bungărdeanu din Șarmaș. La această serbare a „Astrei” s'au sfințit și steagurile despărțămintelor Șarmaș și Mociu, de cătră un grup de preoți în frunte cu părintele protopop dr. Liviu Stupineanu.

Această serbare a fost onorată și cu participarea a distinselor persoane din Cluj, în frunte cu dl prof. dr. Iuliu Hațeganu, preș. „Astrei” Secția Cluj, dl prof. dr. Pasca și dr. Goia, etc. aducându-ne cu d-lor un mare număr de cărți editate de „Astra”, cari au fost distribuite pe comune de reprezentanții lor.

Au conferențiat la această mare sărbătoare d-nii: dr. Liviu Stupineanu, protopop, N. Racovițan, preot, cari au vorbit în legătură cu „Astra” și cu sfințirea drapelului ambelor despărțăminte. Dl prof. Bucur Lupescu, a vorbit despre însemnătatea zilei de 10 Maiu, dl dr. Emil Mureșan, despre activitatea celor două despărțăminte. Dl prof. dr. Iuliu Hațeganu, a vorbit despre „Astra culturală și sanitară”. Dl prof. dr. Pașca „Cântecele populare românești”.

În ziua de 8 Iunie 1930 la îndemnul „Astrei” desp. Câmpia, toți preoții și învățătorii aparținători acestui despărțământ au ținut conferințe poporului din comunele lor despre „Combaterea tuberculozei”, care a fost ascultate cu mult interes.

Subvenție pentru „Astra” s'a primit numai dela primăria comunei Șarmaș în suma de Lei 1000 (una mie).

Președ. desp. dr. Vasile Dancu, dir. gimn.

4. Huedin (jud. Cluj).

Despărț. constă din 20 comune, are 14 cercuri culturale și 15 Biblioteci populare.

Prelegeri populare s'au ținut în următoarele comune: *Poeni*: prof. Nic. Făt „Eroii neamului”; *Bologa*: Aurel Muntean, protopop „Luptele din frontul dela Ciucea din primăvara anului 1919”; *Huedin*: „Despre meserii”, „Originea neamului românesc”, „Rostul ateneelor populare”; *Poeni*: „Rostul băncilor populare”; *Bălcești*: preot Virgil Pop „Insemnătatea culturală a „Astrei”; *Sfârș*: Aurel Mitrea, inv. dir. „Insemnătatea școalei și a bisericeii”; *Isvorul Crișului*: inv. Ștefan Tortăleanu „Igienă satului și boalele molipsitoare”.

Conferențe pentru intelectuali au ținut în Huedin d-nii: dr. V. Pașca „Tuberculoza”, I. Georgescu „Cultura română”,

Virgil Pop „Insemnătatea religioasă în raport cu filozofia“, dir. Traian Petra „Despre călătoria la Atena și Ierusalim“, Aurel Muntean, protopop, „Descoperirile arheologice în raport cu relațiile Sf. Scripturi“ și „Apologia creștinismului“, dr. I. Vasca, decanul Acad. teol. Cluj, „Superioritatea religiei creștine față de celelalte religii și față de învățătura filozofică“ și dl prof. spiritual dela Acad. teol. din Blaj despre „Moravurile sociale de azi și îndreptarea lor“.

Desp. a contribuit la ridicarea nimbului tuturor sărbătorilor naționale, prin vorbiri și conferențe, despre însemnătatea acestor serbări și despre contribuția „Astrei“ la închegarea culturală națională a neamului nostru.

Serate artistice au fost 2.

Desp. a colaborat cu Societățile femeilor române, Casina română, Ateneul popular, Școalele din Huedin și cu cercurile proești și învățătorești, făcând program comun aproape pentru toate sărbătorile naționale.

Averea desp. în bani este de Lei 20.000.

Subvenție a primit dela Primăria Huedin în suma de Lei 1000.

Președ. desp. *Aurel Muntean*, protopop.

5. Mociu (jud. Cluj).

Desp. constă din 24 comune.

Prelegeri populare s'au ținut în Mociu: dr. Emil Mureșan, judecător-șef „Dispăruții în războiu“ și „Urmările proceselor“, Panait Vasiliu, agronom regional „Despre pământ“ și „Ingrășatul pământului“, Pavel Ciociu, inv. dir. „Astra“, dr. Emil Mureșan „Insemnătatea zilei de 1 Dec.“ și Vasile Pătrășcan despre „Astra“, iar în ziua de 8 Iunie 1930 s'au ținut prelegeri despre „Tuberculoză“ aproape în toate comunele din despărțământ; *Frata*: Panait Vasiliu „Economia agricolă a țării dela înfăptuirea reformei agrare“; *Berchieș*: acelaș despre „Cultura grâului pe câmpiile Transilvaniei, a sfeclei de zahăr, de nutreț și cultura fânețelor artificiale și conservarea lor“; *Lac*: acelaș „Însămânțările de toamnă și pregătirea seminței și a terenului“; *Geaca*: acelaș „Plantarea pomilor roditori și împădurirea terenurilor neproductive cu salcâmi și foloasele ce ne aduc“; *Cătina*: acelaș, despre „Legea poruncii“ și în comuna *Vaida Cămăraș*: acelaș, despre „Legea, instrăinarea loturilor primite prin reforma agrară“.

Intellectualii localnici și din jur au înghiebat un cor bărbătesc, numit „Corul Astrei“, sub conducerea d-lui inv. dir. Pavel Țurcan, care și-a dat concursul la diferite ocaziuni, deplasându-se și în unele comune din desp.

Președ. desp. *dr. Emil Mureșan*, judecător-șef.

VIII. 1. Făgăraș (desp. central jud.).

Despărțământul constă din 22 comune, are 9 cercuri culturale, fiecare cu câte o Bibliotecă populară, iar Biblioteca centrală cu 319 volume, cari însă fiind deteriorate nu mai pot fi utilizate.

Conferențele dela centru s'au ținut în mare parte în colaborare cu „Extensiunea Universitară“ și cu Secția Făgăraș a „Asociațiunii generale a profesorilor secundari“. Prin prelegerile populare s'a venit în ajutorul Cercurilor culturale ale învățătorilor.

În general s'a vorbit despre munca cu împărțeală și despre traiul moral și igienic și anume: dl conferențiar Liviu Rusu, despre „Cultul muncii“, dl Mihail A. Botez, prof. universitar, „Cultură și sănătate“, dl Octavian Popa, „Ștefan Mailat, domnul Făgărașului“, dl Victor Stanciu, prof. universitar, „Importanța bogățiilor miniere pentru dezvoltarea culturală a omenirii“, dl R. Rebreanu, „Părinții educatori“, dl F. Ștefănescu-Goangă, prof. universitar, „Înțelesul și valoarea culturii naționale“, dl Valeriu Literat, „Un sfânt din timpurile noastre“, dl Aurel Nestor, „Titu Maiorescu în lumina actualității“, dl Victor Florea, „Impărăția ceriurilor“ (ceva din taina stelelor), dl dr. Ioan Giurca, prim-medec județean, „Combaterea tuberculozei“.

Serbările s'au organizat totdeauna cu concursul școalelor române de toate categoriile din localitate și s'au ținut în prezența autorităților civile și militare. Fiecare școală a contribuit, fie cu câte o cântare, fie cu câte o declamare de poezii, cari au încadrat conferința sau vorbirea rostită despre însemnătatea zilei.

1. La 2 Octomvrie 1929, a vorbit dl Constantin Măinescu, profesor la liceul „Radu-Negru“, despre „Bătălia dela Predeal“,

2. La 26 Octomvrie 1929, a vorbit dl Valeriu Literat, profesor la liceul „Radu-Negru“, despre „Viața și opera lui Andreiu Bârseanu“.

3. La 1 Decemvrie 1929, a vorbit dl Bazil Mureșan, profesor la liceul „Radu-Negru“, despre „Însemnătatea zilei de 1 Decemvrie pentru viitorul neamului nostru“.

4. La 24 Ianuarie 1930, a vorbit dl Victor Florea, profesor la liceul „Radu-Negru“, despre „Importanța unirii tuturor Românilor“.

5. La 10 Maiu, a vorbit dl prof. Constantin Măinescu, despre „Marile înfăptuiri, cari au garantat libertatea națională“.

6. La 29 Maiu, a vorbit dl Romul Rebreanu, profesor la Școala Normală, despre „Cultul ce-l datorăm Eroilor“.

Prelegeri populare s'au ținut în comuna *Ludișor*, dl prof. Oct. Popa a vorbit despre „Creșterea unei generații noi“, iar în mai multe comune dl prof. P. Benția, despre „Îmbunătățirea solului prin îngrășăminte chimice“.

Pentru muzeul etnografic, s'au colectat în cursul acestui an încă următoarele piese ca donațiuni benevole: 3 revolve și două arme vechi, donate de dl dr. Gheorghe Cornea, medic secundar al Spitalului Județean.

Starea actuală a averii despărțământului este de Lei 94.346, sumă depusă la banca „Furnica“.

Suma de 20.000 Lei, ce s'a prevăzut pentru despărțământul nostru în bugetul județului Făgăraș pe exercițiul 1929, precum și suma de 5000 Lei, prevăzută în bugetul orașului Făgăraș pe acelaș exercițiu, s'a vărsat la casseria despărțământului.

Pentru exercițiul 1930, județul nostru n'a mai prevăzut nici un ajutor pe seama „Astrei“.

Președ. desp. *Stefan Damian*, dir. de liceu.

2. Viștea (jud. Făgăraș).

Despărțământul constă din 21 comune.

Mișcarea culturală s'a manifestat mulțumitor, mână 'n mână cu activitatea de culturalizare a cercurilor preoțești și învățăorești și cu a petrecerilor școlărești și studentești, asimilându-se în angrenajul social-cultural într'un colorit general fără o expresie specială a „Astrei“.

Președ. desp. *Pavel Borza*, preot.

IX. 1. Hunedoara (Deva, desp. centr. jud.).

Desp. constă din 35 comune.

Sub auspiciile „Astrei“ s'au organizat serbări la 1 Decembrie și 24 Ianuarie și a dat concursul la serbările dela 10 Maiu, și Ziua Eroilor. La cea din urmă d-nul președinte a fost însărcinat să vorbească în numele „Astrei“ și d-sa a arătat însemnătatea acestei zile printr'o poetică și entuziastă cuvântare. S'au mai organizat serbări în Sântohalm, Geoagiu și Ilia.

S'au ținut 8 conferențe științifice, pedagogice și de ordin general, de către următorii conferențieri:

La 22 Febr. „Boalele vare se transmit la descendenți“ de dl prof. T. Vasiliu. La 15 Martie „Din contrazicerile vieții zilnice“ de dl prof. M. Botez. La 22 Martie „Luptele pentru sănătate“ de dl prof. Nicu Gane. La 5 Aprilie „Munca și democrația“ de dl prof. L. Rusu. La 27 August „Despre tuberculoză și profilaxia ei“ de dl dr. Petru Mihuțiu.

Desp. a primit subvenție dela Primărie Lei 7000.

Preș. desp. *Const. Sporea*, dir. șc. norm.

2. Brad. (jud. Hunedoara).

Desp. constă din 20 comune, are 1 cerc cultural și 2 bibl. populare.

Desp. a aranjat serbările „Ziua Astei” și „Ziua Unirii”, producții teatrale și concerte cu concursul școalelor și a tinerimii adulte.

Desp. administrează următoarele fonduri:

1. Fond. „Sold. necunoscut” depus la „Crișana” Nr. 1487 Lei	578
2. „ „Pasteur” „ „ Nr. 1495 „	200
3. „ „Casa naț. din Brad” „ „ Nr. 1897 „	41.285
4. „ Taxe și altele „ „ Nr. 1482 „	8.270
5. Dela „Astra cinegrafică” din Sibiu 3 acții à 1100 . . . „	3.300
6. Taxe restante de membrii „	11.900
7. Oferte restante la Cassa naț. „	20.790
Total Lei 86.323	

Președ. desp. *Dr. Pavel Oprîșa*, prof.

3. Geoagiu (jud. Hunedoara).

Desp. constă din 22 comune, are 14 cercuri culturale.

Biblioteci populare nu avem nici într'o comună, dar avem în fiecare comună câte o bibliotecă parohială sub îngrijirea bisericii, cu cărți folositoare. Puse la dispoziția poporului, aceste biblioteci împrumută cărți amatorilor în mod gratuit. Cărțile se sporesc an de an, după situația materială a parohiilor, luându-se an de an în bugetul bisericilor obligatoriu o sumă corespunzătoare. Datorită acestor biblioteci dragostea de carte ia proporții îmbucurătoare. Cetitorii se sporesc din ce în ce mai mult.

Seria prelegerilor populare s'a deschis în comuna Folt, unde în parcul Școalei de economie casnică, s'a desfășurat următorul program:

Păr. protopop V. Goron a ținut prelegere populară despre „Scopurile „Astrei”, folosul cercului cultural, cetirea cărților folositoare etc.”, pr. Nicolae Păsăraru, directorul școalei agronomice din Geoagiu, prelegere populară despre „Altoitul în Ochiu”, dl Martin Alexi, medic veterinar Geoagiu, prelegere populară despre „Boala de gură și picioare la vite”, dl Gavril Todica, publicist Geoagiu, despre „Sărbătorile băbești”.

Prelegerilor le-a premers serviciul divin în biserica ort. rom. pontificat de păr. protopop V. Goron, care a ținut aici un discurs despre mântuirea sufletului. — Geoagiul de jos-Suseni, dl Pavel Leu, profesor la școala agronomică din Geoagiu, a ținut 3 prelegeri populare la Casa Culturală despre „Gunoirea artificială”, „Islazuri” și „Cultura porumbului” și părintele protopop V. Goron despre „Astra”. — Balșa: păr. protopop V. Goron despre „Astra”.

dl dr. Sârbu, medic secundar la Sanatorul T. B. C. Geoagiu, „Despre tuberculoză“, dl Mihailă Cornel, contabil de bancă, despre „Cooperative, rostul băncilor, Creditul Agricol și altele“, dl Martin Alexi, medic veterinar, despre „Antrax la vite“.

Din inițiativa desp. s'a aranjat serbarea zilei de 10 Maiu, la care președ. desp. dl protopop V. Goron, a ținut o conferință despre însemnătatea zilei, iar elevii școlii primare au jucat piesa „Cinel-Cinel“ de V. Alexandri, urmată de cântece și jocuri gimnastice.

Cu aceasta ocaziune s'au făcut donații în suma de Lei 3000, care s'a administrat la fondul „Casa Națională Geoagiu“.

Averea despărțământului se compune din :

Fondul cultural (libel Nr. 1094)	Lei	514
Fondul „Astra“ (libel Nr. 995)	„	1017
Fondul Casa Națională (libel Nr. 940)	„	11.910
	Total Lei	13.441

depuși la Sucursala „Ardeleana“ din Geoagiu.

În activitatea sa despărțământul a colaborat cu toate societățile culturale și anume : Casa culturală, Societatea Sf. Gheorghe a tineretului, Reuniunea de femei, cari sunt înființate în toate comunele sub conducerea bisericii.

Anul acesta în cadrele „Astrei“ s'au sărbătorit în toate comunele „Ziua Mamei“, „Ziua Copilului“ și „Profilaxia Tuberculozei“, prin conferințe ținute public de preoți și învățători, la apelul făcut de Comitetul Despărțământului.

Preș. desp. V. Goron, protopop.

4. Hunedoara (jud. Hunedoara).

Desp. constă din 29 comune, are 17 cercuri culturale, fiecare cu câte o Bibliotecă populară.

Prelegeri populare s'au ținut în următoarele comune :

Cinciș : Vasile Oană, protopop, „Credință, lumină și patrie“ ; Josani : Dr. Ioan Popoviciu, avocat, „Testamente“ și Teodor Popa, profesor, „Factorii cari au contribuit la unirea tuturor români'or“ ; Nădăștia-Sup. : Constantin Dima, funcț. de bancă „Ravagiile alcoolismului“ și Ioan Brâncoveanu, inv. „Școală și meserii“ ; Nădăștia-Inf. : Teodor Popa, prof. „Pagini glorioase din trecutul neamului“ și Ioan Brâncoveanu, inv. „Școală și meserii“ ; Peștișul-mic : Preot Nicolae Suciu, „Dragostea creștină“ și Gheorghe Secaș, prof. Acad. teol. Sibiu, „Biserica ca loc de închinare“ ; Sâncrai : Preot Nicolae Suciu, „Iubirea Creștină“ și Dr. Ioan Popoviciu, avocat, „Testamente“. Conferințe în Hunedoara : Tiberiu Rîmbașiu, stud. în drept, „Însemnătatea zilei de 1 Decembrie“ ; Victor Stanciu, prof. univ. Cluj, „Bogațiile subsolului și economia națională“ ; M. Botez, prof. univ, Cluj, „Cultură și sănătate“ ; Dr.

Vasile Hâncu, medic, „Despre concepția, evoluția și funcțiunile organismului“; L. Rusu, prof. univ. Cluj, „Muncă și democrație“; Nicolae Brânzeu, canonic, Lugoj, „Sectele religioase din vremurile noastre“.

La toate conferințele, ținute în Hunedoara au fost și programe artistice, executate de către Orchestra Uzinelor din localitate.

Desp. a colaborat cu cercurile religioase ale preoților și cu cele culturale ale învățătorilor și cu cercurile Sf. Gheorghe ale tinerimei adulte.

Averea în numerar a desp. este de Lei 10.704'—

Președ. desp. *Dr. V. Oana*, protopop.

5. *Ilia* (jud. Hunedoara),

Desp. se compune din 28 comune, are 16 cercuri culturale și 16 biblioteci populare.

Prelegeri populare s'au ținut: *Petrești*: (cca 1000 ascultători) protopop Iuliu Josan, „Ce a făcut „Astra“ pt. neamul românesc“; *Câmpuri-Surdac*: protopop Iuliu Josan „Astra și Biserica“, preotul Ioan Budoiu, despre „Cooperatie“, preotul Cornel Ghișa despre „Binefacerile școalei“. *Ilia*: protopop Iuliu Josan, despre „Astra și ziua de 1 Decembrie“, învățător director Nica Savu despre „Ziua de 1 Decembrie“. In 24 Ianuarie (cca 200 ascultători), protopop Iuliu Josan, despre „Ardealul și Principatele“, inv. dir. Ioan Orbonaș despre „Ziua de 24 Ianuarie 1859“. In 17 Martie (cca 200 ascultători) protopop Iuliu Josan, despre „Cetirea în Scriptură“, preotul Ioan Laslo, despre „Propovăduiți dreptatea lui Dumnezeu“, preotul Trăian Olariu despre „Feriți-vă de profeții mincinoși“, preotul Victor Iacob despre „Sectarii sunt dușmanii neamului nostru“, absolventul al acad. teol. R. E. Iacob, despre „Necredința disqualifică pe tot omul“. In 10 Maiu (cca 500 ascultători) Iuliu Josan despre „Moștenirea ce ne-au lăsat-o strămoșii“, inv. dir. Ioan Orbonaș, despre „Ce ne învață ziua de 10 Mai“. In 18 Maiu (cca 100 ascultători) protopop Iuliu Josan, despre „Mamele de model“. In 29 Maiu (cca 600 ascultători) Iuliu Josan despre „Ce cer eroii dela noi cei de azi“; *Gothatea*: In 13 Aprilie (cca 100 ascultători) protopop Iuliu Josan despre „Minunile iubirii și a solidarității“: *Vorța*: In 2 Noembrie (cca 200 ascultători) protopop Iuliu Josan, despre „Credința strămoșilor să ne fie de exemplu“.

Averea actuală a despărțământului constă din Lei 600'— numerar, depunere, provenită din taxele de membrii ajutători și activi.

Președ. desp. *Iuliu Josan*, protopop.

6. Pui (jud. Hunedoara).

Despărțământul constă din 30 comune.

Ținând seama de fizionomia particulară a regiunii noastre, dar bineînțeles înglobând mișcarea locală în ritmul ansamblului conducerea despărțământului a căutat a determina pe calea prelegerilor o adevărată emulație între sate diferite, prin comparații făcute în cece privește destoinicia, capacitatea de muncă și interesul pentru cultură, pe care-l arată fiecare sat în parte în raport cu alte sate apropiate.

A avut frumoase întruniri și manifestațiuni culturale în comunele: Băiești, Galați, Sălașul de sus, Sălașul de jos, unde a ținut prelegeri.

Preș. desp. *dr. Mihai Țirea*, avocat.

X. 1. Maramureș (desp. central jud.).

Despărțământul constă din 14 comune.

Conducerea desp. din diferite motive nu a putut desvolta, în anul acesta, o activitate culturală mai pronunțată, s'a îngrijit însă să aibă un local propriu, exploatează, în regie proprie, o concesiune de cinematograf, din al cărui venit se speră a creia un fond remarcabil pentru intensificarea propagandei culturale în despărțământ.

Conferințe au ținut în Sighet: Dnii dr. V. Ilea „Din viața alienaților“, A. Micu „Napoleon“, dr. A. Berco „Câncerul“, Lt. Col. Pața „Apărarea națională“, dr. Derman „China și obiceiurile ei“ și dr. Nicoară „Tuberculoză“.

Toate aceste conferințe au fost însoțite de proiecțiuni luminoase, având totdeauna un public foarte numeros.

Biblioteca despărțământului numără 1660 volume.

Din întreprinderea cinematografului despărțământul a realizat un profit curat de Lei 104.241—, cu care s'a încheiat gestiunea dela 1 Ianuarie 1927—30 Decembrie 1929.

Despărțământul a încercat încă din anul 1928 federalizarea tuturor Societăților culturale din oraș în vederea unei activități unitare, răușind deocamdată numai în parte.

Președ. desp. *Dr. V. Ilea*, medic.

XI. 1. Mureș (desp. central jud.).

Despărțământul constă din 38 comune.

Activitatea despărțământului nostru s'a desfășurat și anul acesta ca și în anii trecuți în aceleași cadre, mergând pe drumul trasat, dar luptându-se cu greutăți materiale din ce în ce tot mai mari. Din aceste motive îmbunătățiri mai importante, înzestrări de biblioteci și cercuri culturale nu am putut face, situația grea

depășind buna noastră intenție, totuși am avut o deosebită atenție pentru menținerea celor create și pentru ajutorarea cu cărți școlare și material didactic al orfanilor, copiilor invalizilor, văduvelor și a celor mai lipsiți din satele despărțământului nostru.

Trăind într'un mediu înstreinat, o mare parte a comunelor noastre s'au maghiarizat în timpurile trecute, de aceea sprijinul nostru a fost neprecupețit și nelimitat pentru ajutorarea și crearea de școli și așezăminte culturale, în special pe Valea Nirajului, unde am contribuit la ridicarea de școli și biserici.

Am luat apoi parte la introducerea în stare de funcționare a acestor instituțiuni, ca prin autoritatea și prestigiul instituțiunii noastre să inspirăm și curajul și încrederea necesară celor slabi în credință.

Scopul ce-l urmărește despărțământul nostru de a forma o clasă mijlocie puternică în Tg.-Mureș, prin creșterea și îndrumarea în spirit românesc a viitoarei clase de meseriași și industriași într'un cămin propriu a făcut progres prea mic în cursul acestui an. Deși despărțământul nostru dispune astăzi de o pompoasă clădire în cel mai frumos punct al orașului, totuși, această clădire terminată din roșu și în parte tencuită, în cursul unui întreg an abia a putut adăuga ceva din tâmplăria necesară noiei clădiri.

Activitatea noastră am desfășurat-o și în anul acesta la sate ținând prelegeri și făcând înjghebări economice necesare în centrele mai importante.

În acest scop am lucrat mână'n mână cu inimosul conducător al Camerii de agricultură din Tg.-Mureș, părintele Ion Roman, înființând bănci populare, cercuri economice și tovarășii de asigurări mutuale țărănești pentru animale. În cursul prelegerilor populare am trecut și la demonstrații practice distribuind diferiți altoi și învățând țărănimea în chip practic asupra importanței pomiculturei.

Un ajutor prețios și un colaborator harnic ne-a fost Secția medicală a „Astrei”, care am provăzut-o cu mijloacele necesare spre a putea purta lupta de profilaxie contra bolilor molipsitoare.

Prelegerile ținute au fost însoțite de demonstrațiuni științifice cu proiecțiuni, fapt ce place mult auditorilor și are un efect admirabil asupra lor.

Prelegeri populare s'au ținut în următoarele comune:

Miercurea Niraj: protopop Elie Câmpeanu „Lăcașurile dumnezești și trăinicia neamului”; Sântandrei: Ion Bozdog „Rolul școlii pentru păstrarea limbii”; Tirimia-mare: I. Bozdog „Rostul însoțirilor economice sătești”, Gr. Ciortea „Învățăture despre meșteșuguri”; Tirimioara: I. Bozdog „Insoțirile economice”, Gr. Ciortea „Meserii și meseriași”; Ungheni: Gr. Ciortea „Despre meșteșuguri”, I. Bozdog „Băncile populare”; Band: dr. Tit. L. Tilea „Rostul „Astrei”, dr. D. Baciú „Profilaxia Tuberculozei”, dr. Ion Bozdog „Familia și școala”; Grebeniș: dr. D. Baciú „Tu-

berculoza și urmările ei", Ion Bozdog „Legătura între școală, biserică și familie"; Șincaiu: dr. D. Baciú „Bolile molipsitoare", Alex. Sighișoreanu „Organizația economică postbelică și îndrumările de viitor"; Mădăraș: dr. D. Baciú și Alex. Sighișoreanu, aceleași conferențe; Răciú: dr. Ion Bozdog „Năravuri și obiceiuri greșite", dr. D. Baciú „Profilaxia tuberculoasă", dr. Enea Bota „Sănătatea copiilor"; Sânmărtinul de câmpie: dr. Ion Bozdog, dr. D. Baciú, dr. E. Bota, aceleași conferențe; Șeulia de câmpie: dr. D. Baciú „Profilaxia Tuberculoasă", Ion Roman „Cercurile gospodărești", N. Jecu „Sădirea și îngrijirea pomilor"; Pogăceaua: Roman Ion „Cercurile gospodărești", dr. D. Baciú „Profilaxia tuberculozei", Jecu N. „Sădirea și îngrijirea pomilor"; Sângeorgiu Ulieș: Ciortea Gr. „Școala și familia", dr. D. Baciú „Profilaxia tuberculozei", dr. E. Bota „Sănătatea copilului"; Urmeniș Grăești: dr. D. Baciú „Bolile molipsitoare", dr. E. Bota „Sănătatea copiilor", Roman Ion „Cercuri gospodărești"; Berghia: dr. I. Bozdog „Limba, obiceiuri, portul", Gr. Ciortea „Școala și familia", Iacob Vescan „Din trecutul nostru"; Miloș Orosfaia: Roman I. „Tovarășii de asigurare", dr. Baciú D. „Profilaxia bolilor molipsitoare", dr. E. Bota „Sănătatea copiilor"; Subcetate Șărmaș: dr. P. Musca „Sănătatea satelor", dr. E. Bota „Îngrijirea și apărarea bolnavilor", dr. G. Musca „Sfaturi juridice".

Președ. desp. *Dr. Ion Bozdog*, profesor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

2. Band (jud. Mureș).

Desp. constă din 14 comune și are 5 cercuri culturale, fiecare cu câte o Bibliotecă populară.

Prelegeri populare s'au ținut în comunele Band, Madaraș. Oroiu, Oroiu de C., Grebeniș, Săulia, și Căpușul de Câmpie. Au conferențiat dl Emil Tătar, preș., Probleme sociale, dl Dumitru Gherghel, Chestiuni administrative, Dr. I. Legman despre tuberculoză, A. Tartacan, probleme economice.

Cu prilejul conferențelor, comitetul a distribuit 150 bucăți broșuri din biblioteca „Astrei".

În 14 Iunie 1929, s'a aranjat o serbare artistică-literară cu concursul dlor studenți ai Academiei Teologice din Blaj.

Averea despărțământului la 30 Iunie 1930 este de Lei 9.130.

Președ. desp. *Emil Tătar*, protopop.

3. Gurghiu (jud. Mureș).

Desp. constă din 12 comune, are 5 cercuri culturale, fiecare cu câte o bibliotecă populară.

Prelegeri populare s'au ținut aproape în fiecare comună, cu multe și variate subiecte și foarte bine cercetate, era o zi de adevărată recreație sufletească pentru comunele unde se țineau.

Pentru buna reușită a acestor cercuri culturale merită deosebită laudă d-nii învățători, cari cu elevii de școală aranjau frumoase serbări școlare, cu cântări, declamări și jocuri naționale. Ca și în alți ani elevii merituosi au fost premiați cu broșuri din biblioteca populară a „Astrei”. În fiecare comună din desp. s'a mai serbat cu deosebit fast ziua de 1 Decembrie, precum și ziua de 10 Maiu. În aceste zile s'au aranjat frumoase serbări școlare, ținându-se instructive și patriotice conferințe despre însemnătatea acelor zile mari.

Despărțământul are o avere de Lei 2500.—. Ajutoare nu a primit.

Despărțământul a colaborat cu cercurile culturale învățăto-rești și profeși.

Președ. desp. *Leon Ternoveanu*, preot.

4. **Reghin** (jud. Mureș).

Desp. constă din 31 comune, are 31 cercuri culturale și 33 biblioteci populare cu un număr total de 9976 volume.

Față de activitatea noastră din anii trecuți avem câteva realizări în plus. A crescut pe de o parte numărul conferințelor, așa că numără în total 71 conferințe, dintre cari 53 sunt de caracter medico-igienic, iar restul de 18 au subiecte sociale, culturale și istorice. Față de anii trecuți a crescut și numărul conferințelor ținute în oraș. Aci s'au ținut 12 conferințe, dintre cari 4 au fost ținute de Ext. Universitară din Cluj, iar 8 au fost ținute de membrii despărțământului nostru.

Realizările noastre în plus nu sunt însă numai în această direcție, ci pentru a ne permanentiza propaganda noastră la sate directorul despărțământului nostru a scos din tipar pe cheltuiala sa proprie o serie de broșuri de propagandă, care broșuri au fost și sunt distribuite în zeci și sute de exemplare în mod cu totul gratuit populației dela sate. În acestea broșuri se tratează pe înțelesul tuturor: 1. bolile venerice, 2. Tifosul sau Lungoarea, 3. Alcoolismul sau Beția, 4. Prietenii și dușmanii omului: Microbii, 5. Tuberculoza sau Oftica, ce urmează să apară în curând. Toate acestea vor rămânea între săteni, le vor citi și se vor instrua din ele și atunci când noi după conferințele ținute vom fi plecați dintre ei.

Altă realizare în plus mai este și creșterea modestei noastre averi prin ajutoarele primite dela oraș și județ, pentru care și în acest loc aducem mulțumirile noastre. Poate fi socotită drept realizare și crușarea noastră atunci când n'am cheltuit nimic din averea despărțământului cu transporturile conferențiarilor noștri, ci toate acestea cheltuieli destul de considerabile — dacă luăm în seamă numeroasele descinderi la sate — au fost suportate de directorul despărțământului nostru.

În Reghin s'au ținut 12 conferințe pentru intelectuali, dintre acestea 4 au fost aranjate cu concursul „Extensiunii Universitare din Cluj”, iar restul de 8 au fost ținute de membrii desp. nostru și anume: dr. E. Nicoară „Prietenii și dușmanii omului (microbii)”, dr. E. Nicoară „Acelaș subiect în continuare”, dl I. Lolu prof. „Caragiale și Opera lui”, dl dr. Al. Ceușianu „Regele Carol I”, dl dr. Vasile Nicolescu „Cum va fi viitorul războiului”, dl prof. univ. Sergescu „50 ani de știință românească”, dl dr. E. Nicoară „Război și pace în organismul nostru”, dl prof. univ. Bogdan-Duică „De unde a pornit ideea unirii”, dl dr. E. Nicoară „Ce sunt vitaminele și importanța lor”, dl prof. univ. Meruțiu „Din frumusețile țării” (cu proiecții), dl prof. univ. Urechea „Longievitatea”, dl dr. V. Pătrășcanu „Boli sociale”.

Conferențiarul despărțământului nostru au ținut următoarele prelegeri populare: Sânmihai: dr. E. Nicoară „Alcoolismul”, Sânmihai: dl Cioloca inv. „Rase de vite”, Petriș: dr. Traian Pop „Sfaturi medicale”, Gurghiu: dr. Vasile Nicolescu „Bolile de cap”, Nadășa: dr. E. Nicoară „Care e igiena săteanului”, Apalina: dr. E. Nicoară „Lumea microbilor”, Reghin: dr. E. Nicoară „Prietenii și dușmanii” (microbi), Reghin: dr. E. Nicoară „Însemnătatea microbilor”, Ercea: dr. E. Nicoară „Igiena și religia”, Ercea: dr. Enea Popa adv. „Instituții de cultură”, Morăreni: dr. Vasile Pop „Boli venerice”, Morăreni: dl Fl. Sularu inv. „Îngrășăminte chimice”, Iernoteni: dr. Vasile Nicolescu „Bolile capului”, Mureșmort: dr. E. Nicoară „Igiena săteanului”, Mureșmort: dl Sărăceanu „Meseria e plug de aur”, Voivodeni: dr. V. Nicolescu „Trachomul”, Periș: dr. Eugen Nicoară „Ce ne învață igiena și biserică”, Periș: dl Marin inv. „Cultura adevărată prin credință”, Râpa sup.: dr. E. Nicoară „Ce așteaptă sănătatea”, Reghin: dr. V. Nicolescu „Războiul cu microbii”, Șerbeni: dr. E. Nicoară „Tuberculoza”, Suseni: dr. V. Nicolescu „Războiul viitor cu boli”, Suseni: dr. E. Popa „Ce avem de realizat”, Filea: dr. E. Nicoară „Boli molipsitoare și apărarea contra lor”, Filea: dl I. Maloș „Munca, cultura și credința”, Reghin: dr. E. Nicoară „Războiul și pacea cu microbii”, Reghin: dr. E. Nicoară „Importanța vitaminelor”, Aluniș: dr. E. Nicoară „Credința și medicina”, dr. V. Nicolescu „Războiul viitor cu boli”, Idicel s.: dr. V. Nicolescu „Igiena de toate zilele”, dr. S. Russu adv. „Indemne la școală și meserii”, Reghin: dr. V. Pătrășcanu „Boli molipsitoare”, Dumbravă: dr. E. Nicoară: „Curețenia trupească și sufletească”, dl I. Maloș protopop „Credința lui Toma”, Reghin: dr. Alex. Ceușianu „Regele Carol I”, Morăreni: dr. E. Nicoară „Sunt microbii prietenii sau dușmanii?”, Chiherul sup.: dr. E. Nicoară „Cum putem păstra sănătatea”, dr. V. Nicolescu „Războiul viitorului va fi cu boli”, dl V. Cotta „Beția”, Chiherul de jos; dr. E. Nicoară „Tuberculoza”, dr. V. Nicolescu „Războiul de mâine”, dl V. Cotta „Beția”, Nadășa: dr. Nicolescu „Viitorul războiului”, dr. E. Nicoară „Al-

coolismul", dr. V. Cotta „Obicee deșarte“, Ibănești: dr. E. Nicoară „Medicina și credința“, dr. V. Nicolescu „Boli în războiu“, dr. E. Nicoară „Alcoolismul“, dl V. Bucin preot „Cum să trăim creștinește“, D. Bistra: dr. E. Nicoară „Tuberculoza“, dr. V. Nicolescu „Bolile și războiul“, dl Borșian s. revizor „Mândria națională“, Deda: dr. E. Nicoară „Igiena săteanului“, dr. V. Nicolescu „Bombe cu microbi în războiu“, Pietriș: dr. E. Nicoară „Alcoolismul“, dr. V. Nicolescu „Bombe cu microbi“, dl Borșian s. revizor „Mândria națională“, 10 sate: dr. E. Nicoară „Cum cinstim Eroii“, Maiorești: dr. E. Nicoară „Alcoolismul“, dr. V. Nicolescu „Bolile în războiul de mâine“, Porcești: dr. E. Nicoară „Tuberculoza“, dr. V. Nicolescu „Bolile în războiul de mâine“, Reghin: dr. E. Nicoară „Problema tuberculozei“, Jabenita: dr. V. Nicolescu „Tuberculoza“, Suseni: dr. E. Nicoară „Profilaxia tuberculozei“, Glodeni: dr. E. Nicoară „Igiena săteanului“, dr. V. Nicolescu „Cum să luptăm în viitor“, Săcal: dr. E. Nicoară „Cum să trăim sănătoși“, Dr. S. Russu „Folosul școalei“, Lueru: dr. E. Nicoară „Alcoolismul“, dr. S. Russu „Protecția animalelor“.

1. Serbările despărțământului nostru în tot anul de activitate încep cu serbarea zilei de 1 Decembrie, în această zi directorul desp. dr. E. Nicoară ne arată în cuvinte de căldură aleasă sufletească importanța acestei zile devenită istorică prin măreția faptelor realizate în ea. Apoi urmează conferința d-lui dr. Alex. Ceușianu despre „Viața, luptele și realizările primului nostru rege Carol I. pentru țara și neamul românesc.

Această zi a fost serbată în toate cercurile noastre culturale. În cele mai multe s'au aranjat — pe lângă serviciul divin și conferința ocazională — și serate cu producții de coruri și declamări.

2. Serbarea zilei de 24 Ianuarie s'a ținut de asemenea în toate școlile din desp. nostru cu participarea în număr frumos al sătenilor.

3. Ziua de 10 Mai se serbează în mod tradițional cu o deosebită grandoare. În această zi a anului s'a inaugurat Monumentul Eroului Avram Iancu în Tg.-Mureș, capitala județului nostru. La acest festival de rară frumusețe a participat cu un număr mare de intelectuali și de popor desp. nostru, iar la recepția făcută de Ministrul justiției, vrednicul luptător dr. Voicu Nițescu, directorul desp. nostru a reprezentat județul Mureș prezentând omagiile poporului din acest județ.

În Reghin la ora 10 s'a ținut defilarea școlilor, dl profesor Lolu a vorbit despre însemnătatea zilei după care a urmat cântările corului românesc, săsesc și maghiar. Este de notat în mod îmbucurător, că la această serbare participă în orașul nostru constant și minoritățile din acest oraș, producându-se cu cântările corului lor.

4. Ziua Eroilor s'a serbat în acest an într'un mod demn de toată lauda. În diferite centre a desp. nostru se adună 5—10

comune mai apropiate și aici se face serbarea acestei zile consacrată memoriei aceluia care s'au sacrificat pentru libertatea noastră și pentru fericirea noastră.

În cele mai multe comune avem astăzi monumentul Eroului, sau placa pe care sunt înșirați toți aceia cari au plătit cel mai scump pentru propășirea noastră liberă, în calea căreia nu mai stau obstacolele suferințelor noastre din trecut. Se cuvine să-i preaslăvim pe acești Eroi și să luăm pilda jertfirei de la ei.

În acest an s'au adunat la Beica 10 sate din jur. Aici directorul desp. dr. Nicoară, după celebrarea Tedeumului, ține o vorbire călduroasă arătând cum și pentru ce să cinștim Eroii neamului nostru.

După masă se aranjează emulații de gimnastică cu elevii școlilor din 10 sate, se premiază 28 băieți eșiți cei mai bine la gimnastică, cărora li se distribuie broșuri și premii în bani.

Apoi se premiază 3 jocuri, din 3 sate ca cele mai frumos executate. Se aranjează și se premiază 40 porturi naționale cu broșuri și sume de bani, tot astfel 36 mame cu copiii cei mai curați, frumoși și bine îngrijiți. Premiile bănești au fost donate, nu din partea despărțământului, ci din partea d-lor dr. I. Harșia și dr. E. Nicoară, cărora despărțământul le păstrează mulțumita sa. În această direcție este încă mult de realizat și ar fi bine ca în viitor să dăm o deosebită importanță educației fizice a tineretului nostru, așa cum fac și alte popoare înaintate în culturalizarea lor sufletească și trupească. Vom îndemna pe viitor deja din bună vreme conducătorii satelor de a face educație și în acest sens, instituind premii, ca astfel emulația nobilă să înceapă și să înainteze interesul educației fizice.

5. În ziua tuberculoșilor despărțământul nostru, a ținut 3 conferințe despre tuberculoză: Reghin, Jabenita, Suseni, colectând 540 Lei.

Colaborare cu alte societăți.

Desp. nostru distribuie forțele sale fără preget și cu toată dragostea tuturor societăților culturale din acest desp. care de altfel nu sunt altceva decât societăți compuse tot din membrii buni a desp. nostru, așa că colaborarea noastră nu numai că este dorită, dar ea se impune chiar. Această colaborare s'a făcut din partea noastră ori-de-câteori s'a cerut, mai mult chiar, ne-am oferit tot ajutorul nostru.

1. Am colaborat astfel în primul rând cu *Societatea Casinei intelectualilor români din Reghin*, în localul căreia am aranjat o serie de conferințe și anume: 1. Dr. E. Nicoară „Când ne sunt microbi prieteni și când devin dușmanii noștri”; 2. Dr. Vasile Nicolescu „Viitorul războiului va fi cu microbi și gaze”; 3. Dr. Al. Ceușianu „Femenismul”; 4. Prof. I. Lolu „Din operele lui Caragiale”.

O strânsă colaborare se impune cu Casina și pentru viitor și ar fi de dorit să găsim modalitatea ajutorului moral și material reciproc.

2. Am colaborat cu soc. *Reuniunea femeilor din Reghin*, dând ajutor moral și material în realizarea scopului nobil ce-l are: ajutorarea familiilor sărace, a orfanilor, văduvelor, invalizilor din acest oraș.

3. Despărțământul nostru a colaborat cu *Gimnaziul român și 4 cu Grădina de copii*, donând școalei din urmă cărți de jocuri și de cântări.

5. Cu *cercurile culturale învățătorești* în anul acesta n'am putut colabora, ele fiind sistate prin ordin superior.

6. Cu atât mai intensă și mai îmbucurătoare a fost colaborarea noastră cu *cercurile religioase preoțești* de ambele confesiuni naționale. În colaborare cu aceste cercuri am ținut conferințe de educație morală-igienică în biserică. S'a dovedit a avea o înrâurire deosebit de profundă asupra sătenilor aceste conferințe, ceea ce ne face să dorim și pentru viitor colaborări similare, cari vor avea să aducă o culturalizare sufletească cât se poate de frumoasă.

La acest loc aducem omagiile noastre de recunoștință și de sinceră mulțumită atât societăților culturale, cari au avut colaborarea noastră, cât și domnilor conferențieri a Extensiunii Universitare și a desp. nostru pentru oboseala prestată și pentru tot interesul ce l-au arătat desp. nostru în realizarea scopului urmărit de el prin inimile, sufletele și mințile noastre a tuturor. Promitem din partea noastră și pe viitor maximul nostru ajutor și întreaga noastră dragoste, fiind gata ori când la colaborare reciprocă cât mai intensă și cât mai rodnică spre satisfacția noastră și a divinității ce lucrează prin noi.

Reprezentatii și serate.

În 16 comune din desp. nostru s'au aranjat reprezentații și serate culturale jucându-se cu diletanți numeroase piese de teatru popular. Merită să fie lăudați de noi conducătorii din Reghin, unde s'au aranjat 3 producții, din Ierbuș cu 3, Suseni cu 2, Căcuci cu 2, Șerbeni 2, Chiherul de sus și de jos, Habic, Petelea, Breaza, Râpa de sus câte 1 serată.

Ajutoare.

Despărțământul a primit dela primăria orașului Reghin 5000 Lei, dela Prefectura județului Mureș 10.000 Lei, dela banca Mureșiana 1000 Lei. Dela dl dr. I. Harșia premiile distribuite în Ziua Eroilor. Un ajutor însemnat a dat desp. nostru și în acest an directorul desp. dl dr. E. Nicoară suportând toate cheltuielile de transport a conferențiarilor, apoi a donat premii în bani și cărți în Ziua Eroilor la 106 persoane.

Averea desp. este de Lei 44.918.—.

Președ. desp. *Dr. Eugen Nicoară*, medic.

5. Toplița (jud. Mureș).

Desp. constă din 6 comune, are 5 cercuri culturale, fiecare cu câte o bibliotecă. Președintele desp. fiind bolnav, iar vicepreședintele demisionând din comitet, despărțământul a rămas complet desorganizat și în consecință nu s'a putut continua frumoasa și rodnică activitate culturală din prima jumătate a anului 1929.

Președ. desp. *Dr. Nic. Vasu*, medic.

XII. 1. Năsăud (Bistrița, desp. central jud.)

Nu a trimis raport.

XIII. 1. Odorheiu (desp. central jud.).

Nu a trimis raport.

XIV. 1. Sălaj desp. central jud.).

Desp. constă din 32 comune, are 32 cercuri culturale, fiecare cu câte o bibliotecă populară.

Activitatea desp. nostru în anul trecut ca desp. central jud. a îmbrățișat pe de-o parte întreg județul, iar de altă parte desp. Zălau. În consecință trebuie să raportăm: 1. despre activitatea desp. central județean și 2. despre activitatea desp. Zălau.

1. Desp. central județean.

În județul nostru sunt înființate până în prezent 10 desp. de plasă. Dintre aceste despărțăminte unele au funcționat în condiții bune. În special remarcăm desp. Șimleu, Carei, și Jibou. Altele au stagnat. Despre activitatea fiecărui desp. în parte vor înainta ele raport detaliat.

Pentru a intensifica propaganda culturală vom reorganiza desp. neactive și vom înființa alte două noi desp.: la Buciumi și la Cehul Silvaniei.

În general însă reorganizarea despărțămintelor întâmpină multe greutăți. Pe de o parte greutatea de a ne transporta în diferite părți ale județului, lipsă de mijloace de transport etc., iar de altă parte *marele desinteres ce-l arată pătura noastră intelectuală față de mișcări de natură culturală*, ne împiedică de a progresa și a realiza rezultate satisfăcătoare.

Scopul nostru principal a fost și mai este încă, să câștigăm pătura intelectuală pentru ideile și scopurile „Astrei”. Când vom avea câștigată aceasta pătură, atunci, — nădăduim, — propaganda la sate va putea fi bine organizată și susținută.

Pentru a ajunge acest scop, desp. central jud. din Sălaj a făcut să apară cu multe jertfe o gazetă culturală a desp. „Me-

seșul". În această gazetă am atacat diferite probleme, cari sunt de interes cultural local.

Desp. central al „Astrei” din jud. Sălaj și-a fixat ca program și înființarea de semne vizibile, prin cari să comemoreze locurile mai însemnate din județ. După troița dela Racăș și după monumentul lui Mihai Viteazul dela Guruslău, — care e pe cale de a fi terminat, — ne-am gândit să punem o placă comemorativă în comuna Tohat, locul de naștere a marelui scriitor poporan Petre Dulfu. Aceasta placă va fi bătută în cadrul unor serbări, în ziua de 24 August c.

Încât ne vor permite mijloacele, avem de gând să punem astfel de plăci comemorative și în alte comune, pentru a reaminti tuturor de bărbații noștri mai de seamă.

Tot în programul nostru a intrat și intensificarea propagandei muzicale. Am făcut toate pregătirile pentru o întrecere de coruri sătești și nădărdm că în iarnă, sau cel mult în primăvara viitoare, vom putea aduna mai multe coruri la reședința județului pentru ca prin emulație între ele sa le dăm un nou imbold spre muncă.

2. Desp. Zălau.

Desp. nostru, care în anii trecuți a fost dintre cele mai active și mai bine organizate, în anul trecut a mai scăzut din activitate. Faptul se datorește multor împrejurări și multor factori, cari au contribuit la stângeniarea activității noastre.

Desp. Zălau are în total 32 cercuri culturale, fiecare cu câte o bibliotecă populară.

Conferințe la sate nu am ținut din lipsă de conferențieri bine pregătiți pentru aceasta. Ne-a reținut însă dela conferențierea la sate și faptul că am fi venit de multe ori în coliziune cu centrele și cercurile culturale învățătorești. Am lăsat propaganda dela sate în grija acestor apostoli, cari au ținut să vorbească, când li-s'a dat prilej, și de „Astra”.

Desp. nostru, în părțile aceste, cari din punct de vedere cultural sunt specifice, a organizat un ciclu de conferințe în orașul și pentru publicul intelectual din Zălau și anume:

L. Ghergariu, dir. liceului de Stat „Rolul și importanța „Astrei”, G. Matieșanu, prof. șc. norm. „Idea păcii”, I. P. Moldovanu, prof. la lic. de Stat „Problemele atmosferei”, S. Cupcea, prof. la lic. de Stat „Psihologia mulțimii”, R. Roșca, prof. șc. norm. „Religia și știința”, D. Maior, prof. șc. norm. „Evoluția idealului educativ”, L. Ghergariu, dir. lic. de Stat „Originalitatea literaturii noastre”, S. Cupcea, prof. la lic. de Stat „Orient și Occident”.

În afară de conferințele propriu zise desp. nostru a aranjat și două festivaluri artistice, unul în ziua de 1 Dec., iar celălalt cu prilejul organizării unei expoziții de cusături și țesături românești, aranjată de Casele Naționale din Breaza. În ziua de 1 Dec. a vorbit

despre „Importanța unirii“ dl L. Ghergariu, dir. lic. de Stat, iar la celalalt festival dl Al. Hodoș, ziarist din Cluj, despre „Arta românească“.

Desp. nostru a dat tot concursul și la alte festivaluri, unde i-a fost solicitat sprijinul.

Averea desp. nostru se compune din mobilier constatător dintr'o masă de birou și 2 dulapuri pt. bibliotecă, cu 1200 volume. In bani numerar am avut la 31 Decemvrie 1929 suma de Lei. 218.686'20 Astfel situația cassei pe ziua de 31 Dec. 1929, după contul de gestiune întocmit de dl cassier și verificat de dnii censori, se prezintă dupăcum urmează:

Intrate	Eșite
1. Fondul cultural general 282.414'20	1. Salarii la „Astra“ . . . 34.000'—
2. „ broșurilor de propagandă 2818'—	2. „ „ „Meseșul“ . . . 22 400'—
3. Fondul Casei Națion. S. B. 16.000'—	3. ipărirea gazetei . . . 70.254'—
4. Subvenții 4700'—	4. Cheltueli de expediție . . . 3929'—
5. Taxe de membri activi 50'—	5. „ din fondul de cult. gen., chirie, cheltueli de birou . . . 15.931'—
6. Abonam. la „Meseșul“ 41.558'—	Sold la 31 Dec. 1929 . . . 218.686'20
7. Insestate 17. 60'—	Total 365 200'20
Total 365.200'20	

Subvenții în anul trecut nu a primit desp. nostru nici dela județ, nici din alte locuri. Suma de 4700 Lei trecută în contul de gestiune ca subvenții, e sumă încassată dela diferite comune. Ea a fost prevăzută mai de mult în bugetul comunelor respective, însă ne-a ajuns la mână numai în anul acesta.

Cu regret trebuie să constatăm că autoritățile județene și comunale nu arată suficient interes pentru instituțiunea noastră. Se dau subvenții și ajutoare considerabile la diferite trupe teatrale, la actori particulari etc., sub titlul că fac propagandă culturală, cu toate că aceștia încasează din biletele plasate sume mari (10—15.000 Lei). Nouă, cari, — după credința noastră, — facem prin conferențele publice și festivalurile, la cari intrarea e gratuită, cel puțin atâta propagandă culturală cât face o trupă de teatru, care joacă o piesă de autor străin, sau cât un cântăreț vagabond, rătăcit prin orașele de provincie, nouă ni se refuză orice subvenție.

Președ. desp. *Leontin Ghergariu*, dir. lic. de Stat.

2. Băsești (jud. Sălaj).

Desp. constă din 39 comune, are 9 cercuri culturale, fiecare cu câte o Bibliotecă populară.

În anul trecut, împreună cu ilustra doamnă Elena Pop de Băsești, am fost în 2 comune, și anume: în comuna Băița și în comuna Odești, unde atât eu, cât și ilustra doamnă am ținut câte

o conferență. Ilustra doamnă a vorbit despre „Frumusețea portului românesc“, îndemnând pe fete și femei la părăsirea portului unguresc și nemțesc pocit, punând un premiu de 2000 Lei pentru cele mai frumoase costume românești. Eu am vorbit despre „Originea neamului românesc și vitejia poporului român“.

Aceasta a fost toată activitatea noastră în anul trecut. În anul curent, am luat contact cu câțiva intelectuali români din jur, și am ajuns până acolo, că mi-au promis solemn, că de acuma înainte mă vor ajuta în răspândirea culturii între popor.

Președ. desp. *Alexandru Achim*, preot.

3. Jibou (jud. Sălaj).

Desp. constă din 32 comune, are 21 cercuri culturale, fiecare cu câte o bibl. pop.

S'au ținut prelegeri populare în următoarele comune: Jibou, Ciglean, Prodănești, Turbuța, Poptelec, Rona, Chechiș, Gălgău, Var, Borza, Muncel, Bărglez, Cristolțel, Someș-Odorhei, Domin, Bârsa, Inău, Șoimuș, Traniș, Husia, Someș-Guruslău.

Aproape în toate comunele de mai sus se află cercuri cult. și biblioteci pop., cele mai active cercuri cult. sunt Jibou, Tihău, Soimuș, Poptelec. S'a cetit mai ales povești, cunoștinți folositoare, istorii, cărți cu conținut agricol. Numărul cetitorilor în Jibou 300, în Șoimuș 1508, din celelalte comune n'am primit raport.

S'au ținut următoarele prelegeri: „Datoriile cetățeanului față de comună și țară“ de D. Ilea, preș., „Hărnicia în muncă, întrebuițarea timpului, cumițenie în păstrarea câștigului“ de I. Avram, inv., „Temelia unui neam este Familia (creștină și românească, educația ei)“ de E. Taloș, „Să inițiăm cooperative“ de M. Barboloviciu, „Necesitatea armoniei dintre săteni“ de Corniș Pop Gh., inv., „Primejdia sectelor religioase“ de L. Sima, preot. Au mai ținut conferențe Aug. Maxim, inv. dir. și E. Sărbu.

Conferențele au fost ascultate de cca 4000 poporeni. Ca și în alți ani pe lângă conferențe s'au executat coruri, declamări, jocuri naționale și alte producțiuni.

Sărbătorile naționale și în anul acesta s'au sărbătorit cu tot fastul cuvenit. La 1 Dec. în fața unui public numeros, mult apreciatul nostru scriitor Ion Agârbiceanu a ținut o prelegere „Cum să prăznuim Unirea“. La aceasta prelegere au fost de față toți învățătorii din plasă și mult popor din jur. 10 Mai și Ziua Eroilor au fost sărbătorite cu toată dragostea. Au luat parte și minoritarii din Jibou. Prelegerea „Insemnătatea zilei“ s'a ținut de către președ. desp. S'au executat diferite coruri, declamări și jocuri naționale.

Despărțământul are avere în valoare de 600 Lei și cca 400 stângeni teren pentru zidirea casei culturale.

Taxele de membru nu se prea încasează. Subvenții n'avem nici dela stat nici dela comună. Comitetele școlare ne achitau spesele de transport cu ocazia cercurilor culturale.

Despărțământul muncește în strânsă legătură cu cercul cult. al învățătorilor.

Președ. desp. *Dumitru Ilea*, dir. școlar.

XV. 1. Satu-mare (desp. central jud.).

Desp. constă din 38 comune, are 10 Cercuri culturale fiecare cu câte o Bibliotecă populară.

În anul 1930 s'a ținut o singură conferință în Satu-mare de către d-na îng. Ana Vasiliu, care a vorbit despre „Educația copiilor“.

Averea desp. este de Lei 216.393.

Dela oraș și județ desp. a primit câte 30—30.000 Lei (total 60.000) subvenție pe anul 1930.

Desp. a colaborat cu „Asociația prof. secundari“ și cu „Cultul patriei“.

Președ. desp. *Dr. Eugen Seleş*, dir. de liceu.

XVI. 1. Severin (desp. central jud.).

Desp. constă din 23 comune și a fost reorganizat numai în anul 1929.

Prima grije a conducerii desp. a fost organizarea celorlalte despărțăminte de plasă, organizând desp. Sacul, Făget și Bârciș.

Prelegeri populare s'au ținut în comunele fruntașe: Balinț, Sacul, Făget și Margina, unde d-nii: dr. V. Lohan a vorbit despre „Sistemul unui sau nici unui copil“, Col. Apostolescu despre „Educația ce se dă tineretului în armată“, Candaic Brânzeu despre „Secte“, d-na Florescu despre „Portul național“ și Pavel Grecu despre „Chestii practice din viața agricolă“.

În Lugoj s'au ținut următoarele conferințe: dr. V. Lohan, „Insemnătatea zilei de 1 Dec.“, Liviu Rusu (Ext. univ. Cluj), „Cultul muncii“, prof. Gh. Botez (Ext. univ. Cluj), „Cultură și sănătate“, prof. Grimm (Ext. univ. Cluj), „Bernad Schaw“, prof. Gh. Bogdan-Duică (Ext. univ. Cluj), „Capitole din istoria ideii de unitate“, prof. O. Ghibu (Ext. univ. Cluj), „Cultura superioară a Ardealului în cei din urmă 10 ani“, prof. V. Stanciu (Ext. univ. Cluj), „Importanța bogățiilor miniere pentru dezvoltarea culturală a omenirii“, prof. I. Lupaș (Ext. univ. Cluj), „Emanoil Gojdu“, prof. Al. Lăpedatu (Ext. univ. Cluj), „Două popoare, două politici: Românii și Ungurii între anii 1859—1867“.

Desp. a organizat serbarea „Ziua copiilor“, a vorbit președ. desp. dl dr. V. Lohan despre „Educația copilului“, iar în ziua de 8 Iunie 1930 5 conferințe despre „Profilaxia tuberculozei“.

Averea desp. este de Lei 67.235 depuși la filiala „Albina“ din Lugoj.

Subvenții nu a primit din nici o parte.

Președ. desp. *Dr. Vasile Lohan*, dir. de liceu.

2. Orșova (jud. Severin).

Desp. constă din 26 comune, are 11 Cercuri culturale, fiecare cu câte o Bibliotecă populară.

Prelegeri populare a ținut în *Mehadia*: prof. I. Vințan, despre „Cooperatie“, urmată de un program artistic.

Serbările naționale s'au serbat cu fastul cuvenit, arătându-se însemnătatea zilelor și executându-se programe artistice variate.

În Orșova a ținut dl Cornel Lăcătuș o conferință despre „Tuberculoză și preîntâmpinarea ei“.

Averea desp. este de Lei 6231.

Președ. desp. *Traian Victor Țăranu*, profesor.

3. Sacul (jud. Severin).

Acest despărțământ constă din 31 comune.

Prelegeri populare s'au ținut în următoarele comune: *Sacul*: Vasilie Țărian despre „Insemnătatea zilei de 24 Ianuarie“, dr. Eugen Casparovici despre „Rolul școalei cu privire la igiena publică“, Maria Popovici „Despre portul național“, *Tincova*: Gheorghe Păsula, „Despre agricultură“, Petru Adam, „Istoria Bisericească“, Andrei Rachitovan, „Despre portul național“, *Sălbăgel*: Ioan Bucovan, „Despre rugăciunea dumnezească“, Alexandru Bohățiel, „Biserica și școala“, Andrei Rachitovan, „Despre cultura în familie prin abonarea revistelor“, *Căvăran*: dr. Eugen Casparovici, „Tuberculoză“, Petru Bernat, „Creșterea copiilor în familie“, Solomon Bistrean, „Despre păstrare“, *Zăgujeni*: dr. Antoniu Bălaci, „Insemnătatea Astei“, Pavel Maroevici, „Roadele muncii“, Solomon Bistrean, „Indemnuri la plățirea dărilor către stat, județ și comună“, *Valea boului*: Petru Bernat, „Despre muncă“, Solomon Bistrean, „Promotorii neamului“, *Jena*: Aurel Marta „Prestigiul și aprecierea conducătorilor poporului“, *Găvojdia*: Aurel Marta „Desrobirea noastră națională și aprecierea ei“ și „Cultul eroilor noștri“, *Zgribești*: dr. Eugen Casparovici, „Sifilisul“, *Zorlincior*: același despre „Tuberculoză și Alcoolism“, *Zorile*: același despre „Alcoolism“, *Sălbăgelul-nou*: același despre „Cauzele mortalității în familie“, *Tapia*: Maria Haidu, „Foloasele învățământului“, Simeon Sârbu, „Insemnătatea zilei de 1 Decembrie“.

S'au aranjat 14 serate artistice în comunele despărțământului de Vasilie Soceneanțiu, Simeon Sârbu, Maria Haidu, Aurel Do-

voșan, Titu Daminescu, Traian Miși, tinerețea română din Căbăran, Cireșu și Nădrag.

Despărțământul a colaborat cu cercurile culturale învățătorești.

S'a serbat cu fastul convenit ziua de 10 Maiu în aproape toate comunele, când s'a vorbit de însemnătatea zilei, s'au recitat poezii și s'au executat cântări și jocuri naționale.

Președ. desp. *Dr. Antoniu Bălaci*, primpretor.

XVII. 1. Siblu (desp. central jud.)

Desp. central județean Sibiu a tipărit în brojură raportul său despre activitatea culturală în anul de gestiune 1929—1930, înglobând în acest raport și activitatea celor 5 despărțăminte de plasă (Avrig, Mercurea, Nocrich, Ocna-Sibiului și Săliște).

Fiind acest raport o icoană vie a admirabilei activități, culturale desfășurată de cel mai harnic despărțământ al instituțiunii noastre, Comitetul central a hotărît ca acest raport să fie publicat în întregime ca anexă la raportul general de față, recomandându-l tuturor celorlalte despărțăminte spre a-l citi și a-l lua de model pentru intensificarea propagandei culturale atât la sate, cât și la orașe. (Vezi anexa XI).

XVIII. 1. Someș (desp. central jud.)

Desp. constă din 51 comune, are 37 cercuri culturale, fiecare cu câte o bibliotecă populară.

Prelegeri populare s'au ținut în următoarele comune :

I. Marga, Cășeu : „Despre meserii“, Olpret : „Datorința de a ne lumina“, Coplean : „Despre meserii“, Sălișca : „Despre cooperative“, Vima-mare : „Sârguința și cruțarea“, Mănăstirea : „Sârguința și cruțarea“, Gălgău : „Sârguința și cruțarea“, Dr. I. Santa, Ocna-Dej : „Învieerea nevinovăției și dreptății“, Ocna-Dej : „Trecutul comunei Ocna“, dl Ioan Chira, Ciceu-Mihălești : „Buna înțelegere“, Ciceu-Corabie : „Ascultare și unirea“, Gârboul-Dejului : „Iubire de țară“, Mănăștiurul : „Iubire de patrie prin muncă“, Sebești : „Sentimentul religios“, Cășeu : „Iubirea de bine“ Guğa : „Urmările alcoolului“ Rugășești : „Sentimentul religios“, dl Ion Marga, Cetan : „Lucru și cruțare“, Bezdid : „Meserii“, Iuliu Danciu, „Nevoile poporului român și modul sanării aceluia, în următoarele comune : Mănăștiurel, Bața, Ciceu, Seliști, Bogata de jos, Bogata de sus, Valea groșilor, Dobrocina, Urișor, Cășeu, Copleau, Sălișca, Cățcău, Căpâlnea și Sânovărghita. S'a făcut apel și la învățătorii de pe sate prin revizoratul școlar, pentru propagandă culturală. Având în vedere faptul că celelalte despărțăminte de pe teritoriul județului nostru nu pot desfășura o activitate și o pro-

pagandă culturală atât de intensă ca desp. central județean și acesta din lipsă de intelectuali români în număr mai mare, comitetul nostru le-a venit în ajutor trimitându-le, conferențieri chiar și în cele mai ascunse comune.

Pe seama intelectualilor din Dej, desp. nostru a ținut o serie de șezători și festivități culturale.

Serbătorile naționale au fost prăsnuite cu tot fastul cuvenit în cadrele despărțământului nostru.

Președ. desp. *Victor Motogna*, dir. de liceu.

2 Gârbău (jud. Someș).

Desp. constă din 34 comune, are 7 cercuri culturale, fiecare cu câte o bibliotecă poporală.

Prelegeri populare s'au ținut în următoarele comune: *Hășnaș*: protopop Aug. Bod, „Școala și foloasele învățaturii”; *Gârbou*: Dr. Valer Ilea, medic, „Tuberculoza, cauzele și mijloacele preventivoare de apărare”; *Brâglaz*: preot Gh. Pop, „Nutrețul artificial”.

Sărbătorile naționale au fost sărbătorite cu fastul cuvenit și cu prelegeri despre însemnătatea lor, iar în ziua de 8 Iunie (Rusali) preoții din comunele aparținătoare desp. au ținut prelegeri despre tuberculoză arătând poporului mijloacele de apărare contra ei.

Averea desp. este de Lei 6875.

Desp. colaborează cu cercul cultural învățătoresc.

Președ. desp. *Virgil Barbulovici*, șef-judecător.

3. Gherla (jud Someș).

Desp. constă din 34 comune, are 9 cercuri culturale, fiecare cu câte o bibliotecă poporală.

Conferențe au ținut în *Gherla*: Dnii: Anchidin Șoldea, „Luptele Românilor la Predeal” și „Alipirea Ardealului la Țara-mamă”, Somproniu Mihali, „Unirea Principatelor” și „Unirea tuturor Românilor”, Laurențiu Frățilă, „Blais Pascal”, A. Straja, „Sfânta Scriptură”, Dr. Emil Precup „Politica crucii”, și El. Sighiortău, „Darvinism”. *Prelegeri populare* în următoarele comune: *Mintiu*: Melian Septimiū „Cercetășia”, Vaida Dioniziu „Incerările de unire a principatelor”, A. Șioldea „Revoluția din 1784” și Petru Siom „Punctele principale cari au contribuit la dezvoltarea conștiinței naționale”; *Hășdale și Sântioana*: Dr. Emil Precup „Nicolae Bălcescu”, *Fizeș*: E. Pioraș „Intrebuințarea vieții”, *Buza*: A. Șioldea „Revoluția din 1784”.

Averea desp. este de Lei 13.754.90.

Președ. desp. *Grigore Pop*, canonic.

4. Tg.-Lăpuşului (jud. Someş).

Desp. constă din 32 comune, are 5 cercuri culturale şi 14 bibl. pop. în total cu 1212 volume, fiind citite 800 cărţi de către 1800 cetitori.

Conferenţe şi prelegeri populare s'au ţinut în următoarele comune: În Tg.-Lăpuşului: prot. Zaharie Manu „Folosul culturii“, Alexandru Chezan prot. „Rolul cântării în cultivarea sentimentului“, Ioan Lolicu directorul gimnazului din loc „Istoria naţională ca factor educativ“; *Rohia*: Nicolae German prot. „Despre foloasele învăţaturii“, Ioan Man inv. „Iubirea de neam“; *Boereni*: preot. Ilie Manu „Trecutul neamului nostru“; *Poiana-porcului*: Nicolae German prot. „Stupărit şi folosul poamelor“; *Văleni*: Constantin Manu dir.-inv. „Insemnătatea „Astrei“ şi sfaturi privitoare la agricultură“; *Stoiceni*: Constantin Manu „Folosul meseriilor“; *Dumbrava*: preotul Alexandru Perhaiţa „Respectul legilor şi folosul muncii sistematice“; *Băiuţu*: prof. Dumbrava Traian „Insemnătatea „Astrei“, şi iubirea de neam“.

Serate artistice culturale s'au ţinut în seara de 8 Noembrie 1929 şi în 12 Februarie 1930 în comuna Târgul-Lăpuşului, aranjatorii fiind profesorii dela liceul din loc între cari s'au distins dir. I. Lolicu şi prof. Traian Dumbrava. S'au mai ţinut atari serate cu ocaziunea întrunirilor învăţătorilor din aceasta plasă în diferitele centre cu care ocazie s'au rostit prelegeri practice de conţinut religios, moral, cultural şi economic. Asemenea şi grupurile religioase preoţeşti din tractul Lăpuşului, pe teritoriul căruia se estinde acest despărţământ, în afară de activitatea lor strâns religioasă a mai ţinut prelegeri cu subiecte de interes naţional şi cultural, contribuind prin aceasta la popularizarea dragostei de carte, de şcoală şi meserii.

Averea despărţământului face Lei 6645— cari sunt depuşi la banca „Lăpuşana“ din Târgul-Lăpuş cu libelul Nr. 1524, reprezentând situaţia depunerii la 30 Iunie 1930.

Fiind membrii „Astrei“ preoţii şi învăţătorii, la toate convenirile atât preoţeşti cât şi învăţătoreşti, înţeleg grupuri religioase şi cercuri culturale, s'au estins în afară de programul oficial, ţinând prelegeri şi conferinţe cari cad în cadrul de activitate al „Astrei“ adecă răspândirea în masse a dragostei de carte, îmbrăţişarea meseriilor, iubirea de ţară şi respectarea legilor, în modul acesta despărţământul lucrează în continuu pentru atingerea scopurilor ideale ce urmăreşte societatea „Astra“.

Acest despărţământ nu s'a bucurat nici de un fel de subvenţii, spesele avute cu deplasările le-au suportat membrii ei.

Un rol însemnat intru intensitatea activităţii culturale al acestui despărţământ îl au serbările religioase ce se aranjază an de an în ziua de Sf. Mărie la Mănăstirea din comuna Rohia, unde convin un număr frumos de intelectuali şi unii dintre ei cu

dragoste de popor țin prelegeri instructive dând sfaturi practice masselor adunate folosind astfel această ocazie binevenită contribuind la infiltrarea în inima ascultătorilor dragostea de neam, aprecierea muncii cinstită și perseveranța în venirea timpurilor fericite prin consolidarea sub toate raporturile a vieții noastre culturale, economice și naționale.

Președ. desp. *Nicolae German*, adm. prot.

XIX. Târnava-Mare (Sighișoara, desp. central jud).

Desp. constă din 24 comune, are 10 cercuri culturale și 8 biblioteci populare.

În orașul Sighișoara pe lângă conferențiarul localnici, ne-au mai dat concursul, ca și în anii trecuți, Dnii profesori universitari membrii ai Extensiunii Universitare din Cluj, cari au ținut următoarele conferințe: *Sergescu Petre*, „50 ani de știință românească“, *Bogdan-Duică*, „Ioan Budai-Deleanu“, *Grimm*, „Bernhard Shav“ *Rusu*, „Problema muncii“, *Teodorescu D.* „Cultul soarelui în Dacia“, *Meruțiu*, „O excursie în România“ (cu proiecții), *V. Stanciu*, „Bogățiile minere ale României“, *Ștefănescu Goangă*, „Selecțiunea profesională“, *dr. O. Ganea*, „Combaterea epidemiilor“, *Z. Török*, „Tainele mării“, *St. Stătescu*, „Pădurile noastre“, *Al. Hodoș*, „10 Mai“, *Fl. Prodan*, „Insemnătatea zilei de 10 Mai“, *H. Teculescu*, „Carol al II-lea“, *H. Teculescu*, „Ioan Creangă“, *Prodan*, „Insemnătatea zilei de 24 Ianuarie“, *General A. Butu-noiu Brașov*, „Arta națională în serviciul neamului“.

Corul „Astrei“ care în anul trecut s'a manifestat atât de frumos, în anul acesta a dat un concert reușit sub conducerea harnicului prof. *Panichean*.

Cinematograful „Astrei“ a funcționat în mod mulțumitor și a adus societății un venit de 60.000 Lei.

În anul acesta s'au ținut și în Sighișoara prelegeri pentru popor de către următorii Dni: *Protop. E. Stoica*, „Credința ca factor cultural“, *A. P. Bănuț*, „Despre cultură și civilizație“, *Radu Barcianu*, „Insemnătatea cărții“, iar în județ s'au ținut prelegeri în următoarele comune: *Albești*: dl *A. P. Bănuț*, „Despre „Astra“ și cultură“, *R. Barcianu*, „Insemnătatea cărții“; *Vânători*: *Protop. E. Stoica*, „Credința ca factor cultural“; *Daneș*: *Prot. E. Stoica*, „Biserica în slujba neamului“, *dr. J. Ghizdavu*, „Despre Tuberculoză“; *Biertan*: *Protop. E. Stoica*, „Biserica în slujba neamului“, *dr. J. Ghizdavu*, „Despre Tuberculoză“; *Soard*: *dr. A. Comoșan*, „Despre boalele lumești“, *R. Barcianu*, „Insemnătatea cărții“ și „Despre Astra“; *Saschiz*: *H. Teculescu*, „Carol al II-lea“, *dr. A. Căpățină*, „Despre Tuberculoză și bolile de copii“, *Radu Barcianu*, „Astra“, rolul ei în trecut și în viitor“; *Hendorf*: dl *H. Teculescu*, „Putem fi mândri că suntem Români“, dl revizor

Șerban Șerban, „Școala și foloasele învățării”, Radu Barcianu, „Despre necesitatea îmbrățișerii carierelelor din industrie și comerț”; *Laslea*: dl preot A. Stoicovici „Limba, legea și datinele strămoșești”, dl prof. Prodan „Dreptul nostru de stăpânire asupra ac. stor locuri”, dl Radu Barceanu „Cucerirea orașelor prin industrie și comerț”.

În toate comunele unde s'au ținut conferințe „Astra” a ținut din modestele-i mijloace bănești să distribue țăranilor 30—50 cărți pentru popor, din cari țăranul în timpul liber să mai scoată hrană sufletească sănătoasă.

Asupra activității despărțămintelor de plasă nu putem da nici o relație, deoarece dela aceste despărțăminte n'am primit încă raportul.

Desp. a primit subvenție dela primărie Lei 34.000.—, iar soldul la 13/VII. 1930 a fost de Lei 27.814.

Președ. desp. *Horia Teculescu*, dir. de liceu.

XX. Târnava-mică (Blaj, desp. central jud.).

Desp. constă din 44 comune, are 20 cercuri culturale, fiecare cu câte o bibliotecă populară.

Despărțământul nostru s'a menținut, în general, în făgașul tradițiilor încercate. Principala preocupare a comitetului a a fost *contactul cât mai des cu masele populare*, socotind noi, că chemarea de căpetenie a „Astrei” culturale este răspândirea luminei în popor și călăuzirea lui pe cărările cari duc la sănătatea morală și națională.

În scopul de mai sus, despărțământul a căutat toate mijloacele ca să se apropie cât mai mult de sufletul și inima popoului, ascultându-i păsurile și încercând să-l înprietenască cu toate marile probleme ale vieții. Misionarii noștrii culturali au coborât cât mai des în mijlocul satelor, căutând să fie pururea vie legătură între intelectuali și mulțimile dela țară, ca astfel neamul nostru să aibă într'adevăr o singură inimă și un singur suflet. Neamul nostru nu poate câștiga marile izbânzi pe cari le merită și nu poate face față multiplelor greutăți ale zilelor de astăzi, decât prin coordonarea simțirilor și a sufletelor. Și mai ales de această problemă s'a frământat conducerea despărțământului nostru, în anul de gestiune ce expiră. Că a izbutit sau nu, este datoria Dvs. să judecați.

Dela ultima adunare încoace misionarii despărțământului, în frunte, aproape totdeauna, cu Veneratul nostru președinte, pâr. canonic Ștefan Roșianu, am făcut în total 23 descinderi prin comune, vizitându-se în aceiași zi câte 2—3 sate, în cari s'au ținut prelegeri populare de către 2—3 intelectuali, tratându-se probleme dintre cele mai actuale și mai felurite, fără să se piardă însă

niciodată firul de Ariadnă al moralei creștinești și al patriotismului integral. În felul acesta au fost cercetate toate cele 44 comune cari cad în raionul despărțământului nostru.

Conferențieri au fost preoți și profesori, advocați, medici și institutori din Blaj, precum și preoți și învățători dela țară, cari toți se pot socoti adevărați „profesioniști” în contactul cu poporul.

E de datoria noastră să accentuăm în chip deosebit, că aproape toate prelegerile populare ale despărțământului nostru au început cu servicii divine, slujite de către misionarii preoți, înbinându-se astfel apostolia evangheliei cu apostolia culturii și stabilindu-se legătura între concepțiile de eternă durabilitate cu ale vieții nevoi efemere, cari numai împreună pot da roadele unor izbânzi de ordin superior. Și cu adevărat, numai în chipul acesta poate fi ridicată cultura la rangul de supremă necesitate, care înalță, innobilează și mântuie pe cari înțeleg rosturile ei.

Între preocupările de ordin sufletesc, despărțământul nostru n'a uitat nici îndemnul de practică necesitate, căutând să înprețenească poporul cu binefacerile crucerii și ale înțelepciunii fructuoase.

În câteva comune, despărțământul a distribuit *altoi* între flăcăii satului, cari iau sădit în grădinile lor și li-s'a dat astfel posibilitatea să înțeleagă ce însemnează a avea ceva ce este al tău, dela care cu grija necesară, poți trage foloase și mulțumiri nebănuite, încurajându-se pomicultura și spiritul de întreprindere prin muncă. Au fost adevărate sărbători în comunele noastre zilele în cari au sosit altoii „Astrei”, pe cari flăcăii i-au primit și i-au așezat în glia răsplătitoare cu nădejde de neînchipuită dragoste și încredere.

Acelaș lucru s'a făcut cu fetele, însă nu cu altoi ci cu găini și cu pui de rasă nobilă. Fete harnice, silitoare, dar sărace, au primit în dar câte o găină sau câte doi pui, cu condiția să-i îngrijească și să-i crească, iar, la timpul său, valorându-i să-și cumpere animale mai mari, punând bază unei mici averi vii, care preschimbată succesiv, să ducă la un mic temei de gospodărie, îndemnătoare la tot mai mult și la mai mare

Nici altoii, nici găinile împărțite cu fetele fecioare nu sunt în sine lucruri mari, însă Venerabilul nostru președinte, dela care a pornit ideea, a pus fondul principal pe semnificația dela baza unor asemenea începuturi și ne place să sperăm, că poporul a înțeles norma unor asemenea daruri ca acestea și roadele nu vor întârzia.

Despărțământul nostru mai poate avea mângăerea de a fi dus pentru întâia dată în popor, la noi în țară, cel mai modern mijloc de răspândire al gândului omenesc și al artei călătoare pe aripile văzduhului, minunată invenție care se chiamă „Radio” și care în comunele unde a fost prezentat, a făcut adevărate furori. Gândul nostru, când am recurs la „Radio” a fost în locul

întăiu să trezim interesul, pentru conferințele „Astrei” și să adunăm poporul ca să-i putem pătrunde mai ușor la suflet. În timpul frământărilor politice, cu inerentele lor desbinări și scârbe, țărani și-au cam pierdut încrederea în conducătorii săi firești de altă dată și orășan sau „nădrăgar”, începuse să însemne tot una cu agent electoral, mai mult sau mai puțin deochiat, care nu umblă prin comune decât pentru profituri sau voturi, din cari poporul se alege cu prea puțin, sau chiar cu nimica. Și astfel dela un timp și cei mai idealști misionari culturali dela „Astra” sau dela organizații similare, erau socotiți prin comune ca niște învrăjbitori de suflete sau vânători de voturi, cari nu merită să fie văzuți, sau ascultați. Și între asemenea împrejurări de plâns, cari au fost semnalate chiar de președintele nostru în conferința cea mare dela Sibiu din săptămâna luminată, despărțământul nostru a găsit mijlocul de a strânge iarăși inimile poporului în jurul „Astrei”, interesându-l în cel mai mare grad prin audițiunile de „Radio”. „Lădița fermecată” de care se auzise foarte vag prin sate, a rupt ghiața. Și dela încercările din Luncă și Lodroman încoace, misionarilor noștri, când erau văzuți prin sate, li-se spuneau: „Au venit domnii cu lada, hai să auzim și minunea asta!” Iar alături de lădiță puteau să se închege în deplină frăție vechile legături, rupte de procletele lupte politice. Prin „Radio” și prin conferențele cari insoțiau audițiunile, ne-am regăsit cu poporul și astăzi misionarii noștri, ori unde ar cobori, sunt așteptați cu drag și ascultați.

Aici este locul să amintim, că începutul nostru cu „Radio” prin comune ne-a adus și o altă izbândă, de mare însemnătate pentru despărțământul nostru și viitoarele sale descinderi prin comune. Educația poporului dela București a înțeles cum nu se poate mai bine sforțările noastre și ne-a făcut un cadou împărătesc: un aparat de „Radio” de cea mai bună marcă. Asemenea încurajări sunt desigur cel mai puternic stimulent pentru despărțământul nostru, care va căuta să se facă vrednic de încurajări înțeleghătoare cu aceasta.

Tot „Educației Poporului” avem să-i mulțumim și două biblioteci populare, dintre cari una pentru agentura Pănade, iar cealaltă în Bucurdea-gânoasă, unde a văzut lumina zilei marele bărbat al neamului nostru Ion Maiorescu.

Și iarăși despărțământul nostru s'a ocupat, în acest an și de marea lipsă pe care o au școalele din ținutul nostru de biblioteci pentru tineret. Ca să se curme răul, despărțământul a mijlocit la Casa Școalelor 13 biblioteci cari vor fi urmate desigur și de altele.

Despărțământul n'a uitat nici pe intelectuali, aranjând la sediu, în conțelegere cu „Extensiunea Universitară” din Cluj, câteva conferențe pentru clasa cultă, ținute de către dñii prof.

universitari, Onisifor Ghibu, Victor Stanciu și Georgescu, tratând probleme de cel mai mare interes, cum se va vedea în tabloul următor :

Mănărade : Ștefan Roșianu, canonic „Băncile populare“, Victor Oltean, preot „Despre „Astra“; *Spătac* : Iosif Bucur, preot „Băncile populare“; *Vera* : Ștefan Roșianu, canonic „Cruțarea și băncile populare“; *Valea-Lungă* : Ștefan Roșianu, canonic „Urmarea lui Hristos“; *Crăciunelul-de-jos* : Ștefan Roșianu, canonic „Faptele bune“, Ion Pop-Câmpeanu, prof. „Plantarea pomilor“; *Cisteiu* : Ștefan Roșianu, canonic „Faptele bune“, Ion Pop-Câmpeanu, prof. „Plantarea pomilor“; *Bița* : Iosif Bucur, preot „Răutatea păcatului“; *Bălcaci* : Ștefan Roșianu, canonic „Increderea în Dumnezeu“, Iosif Bucur, preot „Îngrijirea sănătății“, Victor Negrea, preot „Binefacerile cărții“; *Jidveiu* : Ștefan Roșianu, canonic „Răsplata jertfei“; *Sâncel* : Ștefan Roșianu, canonic „Despre mame“, Simion Ghizdavu, prof. „Familia la Romani“; *Iclod* : Ștefan Roșianu, canonic „Ziua mamelor“, Simion Ghizdavu „Familia la Romani“; *Roșia de Secaș* : Iuliu Maior, prof. „Obiceiuri rele la înmormântări“, Eugen Bucur, prof. „Despre mame“, Nicolae Comșa, prof. „Continuitatea Românilor în Dacia“, *Broșteni* : Iuliu Maior, prof. „Criza financiară“, Eugen Bucur, prof. „Ziua mamelor“, Nicolae Comșa, prof. „Românii în Dacia“; *Tău* : Iuliu Maior, prof. „Datini păgubitoare“, Eugen Bucur, prof. „Ziua mamelor“, Nicolae Comșa, prof. „Drepturile noastre asupra Daciei vechi“, *Sân-Miclăuș* : dr. Sept. Todoran, prof. „Despre Evanghelie“, Grigorie Tecșa, preot „Mântuirea sufletului“, dr. Eugen Moldovan, adv. „Sfaturi de drept“; *Valea-Sasului* : dr. Sept. Todoran, prof. „Despre „Astra“, Grigorie Tecșa, preot „Cultul Preacuratei“; *Luncă* : Alexandru Lupeanu, prof. „Radio“ — „lădița fermecată“, dr. Ion Bianu, adv. „Sfaturi de drept“, dr. Traian Denghel, primpretor „Sfaturi administrative“; *Lodroman* : Alex. Lupeanu, prof. „Iubirea de neam“, dr. Ion Bianu, adv. „Nevoile satelor“, dr. Traian Denghel, primpr. „Administrația comunală“, Inginer E. Stoica, Cluj „Prezentarea aparatului „Radio“; *Micăsasa* : Ștefan Roșianu, canonic „Urmările orbiei sufletești“, Dumitru Neda, prof. „Pronia cerească“, Dumitru Boar, preot „Indemnurile bune“; *Șoroștin* : Ștefan Roșianu, canonic „Dumineca copiilor“, Dumitru Neda, prof. „Răutatea minciunii“; *Tapu* : Ștefan Roșianu, canonic „Îngrijirea sufletului“, Dumitru Neda, prof. „Împlinirea chemării“; *Cergăul-mare* : Ștefan Roșianu, canonic „Despre temperanță“, Aurel Peculea, preot „Despre „Astra“; *Lupu* : Ștefan Roșianu, canonic „Despre cooperatie“, Aurel Peculea, preot „Binefacerile „Astrei“, Dumitru Coțofan, preot „Ascultarea sfaturilor bune“; *Chesler* : Ștefan Roșianu, canonic „Cruțarea și binefacerile“, Dumitru Neda, prof. „Neamul românesc“; *Făget* : Ștefan Roșianu, canonic „Creșterea copiilor“, Dumitru Neda, prof. „Despre Hristos“; *Sona* : dr. Ion Bianu, adv. „Povește administrative“, dr. Coriolan

Pop-Lupu, prof. „Rosturile” „Astrei”, dr. Sept. Todoran, prof. „Carte și credință”; *Spini*: Alex. Lupeanu, prof. „Neam și lumină”, Grigore Pădurean, prof. „Port și cântec românesc”, dr. Vasile Aftenie, prof. „Despre familie”, dr. Sept. Todoran, prof. „Școală și credință”, dr. Ion Bianu, adv. „Astra” și binefacerile ei”; *Tiur*: Toma Cociș, dir. „Probleme economice”, dr. Ion Popoviciu, medic „Sifilisul și vindecarea lui”; *Tăuni*: Dumitru Neda, prof. „Vrednicia strămoșilor”, Dumitru Boar, preot „Urmarea pildelor bune”; *Pănade*: dr. Coriolan Suci, prof. „Timoteiu Ci-pariu”, Grigore Păduraru, prof. „Foloasele bibliotecilor populare”; *Blaj*: dr. Onisifor Ghibu, Extensiunea Universitară, Cluj „Contribuția Ardealului la unirea tuturor Românilor”, Victor Stanciu, Extensiunea Universitară Cluj, „Bogățiile miniere în desvoltarea omenirii”, Paul Sergescu, Extensiunea Universitară Cluj, „Evoluția ideilor despre univers”.

Averea în bani a fost cu ziua de 13 Iulie 1930 Lei 43.144'80.

Președ. desp. Ștefan Roșianu, canonic.

XXI. 1. Timiș-Torontal (desp. central județean).

Despărțământul constă din 24 comune, are 19 cercuri culturale, fiecare cu câte o bibliotecă populară.

Prelegeri populare s'au ținut în următoarele comune: *Udvin*: Dr. P. Țiucra, protopop, „Rostul Astrei”, Dr. Emil Pocrean, medic, „Intinerirea și alimentarea potrivită”, iar părintele Ioan Imbroane, „Moravuri bune în alte țări și influența bună ce o face cetirea Slt. Scripturi”; *Chișoda veche*: Dr. P. Țiucra „Rostul Astrei”, Insp. Ștefan Vulpe, „Comerț și industrie”, preot Gheorghe Tocitu, „Concubinaj și scăderea populației”; *Remetea mare*: Dr. Dimitrie Nistor, avocat, „Ridicarea poporului român în cultură”, preot Alexa Puta, „Pomenile la sate, arătând cum trebuie făcute și cum le face greșit poporul nostru”; *Ianova*: inv. Alexe Puta „Rostul Astrei”, iar inv. Vasile Docea „Alcoolism”; *Zenta nouă*: părintele Melentie Sora, „Rostul Astrei și despre alcoolism”; *Chișoda nouă*: Dr. P. Țiucra, „Marele Mecenat Andrei baron de Șaguna”; *Giarmata*: preot Traian Golumba, „Necesitatea organizării țărâ-nimei în asociații culturale”; *Beregsău*: preot Melentie Sora, „De ce trebuie țărâ-nimea noastră să se ridice la o treaptă mai înaintată culturală”.

Cu prilejul acestor prelegeri populare s'au organizat cercuri culturale și s'au pus la dispoziția acestora câte un început de biblioteci populare din partea conducerii despărțământului central județean, contribuind la augmentarea acestor biblioteci, Dr. Pavel Obădeanu cu 30 volume, iar din partea dlui avocat Dr. V. Dă-răbanț, conducerea a primit 500 Lei pentru augmentarea bibliotecii din Giarmata, la aceste prelegeri populare au fost și pro-

grame artistice executate de către corurile bisericești și corurile școalelor. Sărbătorile naționale 10 Maiu și ziua de 1 Decemvrie s'au sărbătorit în toate comunele din despărțământ cu programe artistice, executate de către elevii școalelor, iar ziua Temperanței s'a sărbătorit în anul acesta, conform unei sugestii dela centru la căminele de ucenici, unde dl prof. Nicolae Jucu a arătat „Rostul Temperanței și pericolul alcoolismului”. Se remarcă activitatea deosebită desvoltată în cercul cultural din comuna Useni, datorită inimosului președinte, părintele Dimitrie Vidrighin, precum și a valorosului secretar Todea Roman și a distinsului învățător Dimitrie Moisë.

Cu prilejul serbării din 1 Decemvrie în această comună a luat parte și dl Virgil Slăvescu, avocatul statului, care a donat din biblioteca sa particulară 200 volume pentru biblioteca acestui cerc, iar președintele cercului a cumpărat un valoros album de țesături și cusături naționale, punându-l la dispoziția femeilor din comună.

În total despărțământul central a distribuit în anul 1929, bibliotecilor populare 1155 broșuri.

Ca un punct al preocupărilor mai îndepărtate ale Astrei din Bănat, conducerea despărțământului central județean a trimis și fraților noștri români din Jugoslavia, în comuna Seleuș, o bibliotecă populară, constătătoare din 100 broșuri.

Averea despărțământului cu 31 Decemvrie 1929, a fost de Lei 461.642.—, depusă în hârtii de valoare și în libelele de depunere la diferite bănci din Timișoara.

Subvenții a primit despărțământul în cursul anului 1929 dela Primăriile comunale Lei 1500.—, iar dela Prefectura județului Lei 50'000.—.

Președ. desp.: *Dr. Patriciu Țiucra*, protopop.

2. Sănnicolaul-Mare jud. Timiș-Torontal).

Cuprinde 8 comune, dintre cari 3 au cercuri culturale și 4 biblioteci populare.

Prelegeri populare au ținut în *Cenadul-mare*: preș. desp. Dr. I. Demian, adv., „Trecutul și locuitorii Banatului”, Virgil Popovici, medic, „Boalele contagioase”, tot acesta „Tuberculoza” și „Creșterea și îngrijirea copilului până la 7 ani”, G. Ionescu, paroh, „Exemple din viața sfinților și rolul bisericii ort. române în apărarea neamului”, Dumitru Bozian, învățător „Rolul părinților și învățătorului în educația copilului”.

Averea despărțământului în prezent 27.000 Lei, numerar, depus spre fructificare la Banca Centrală Bănățană, iar în Sept. a. c., va fi scadent un legat al defunctului Gheorghe Popon, făcut

inainte de asta cu 5 ani în favorul despărțământului, care se va urca la cca 50.000 Lei.

Școala medie din loc și celelalte școli din loc au contribuit cu corul lor și cu școlarii mult la serbările naționale 1 Dec., 24 Ian., Ziua eroilor.

Președ. desp.: *Dr. Ioan Demian*, avocat.

XXII. Trei-scaune (Desp. centr. jud.)

Despărțământul constă din 19 comune, are 4 cercuri culturale, fiecare cu câte o bibliotecă populară.

Dintre cele 4 cercuri culturale numai două au înaintat rapoarte sumare despre activitatea lor și anume cel din Vâlcele și cel din Valea-mare, arătând că s'au aranjat cu poporul în seriile de iarnă ședințe de lectură, iar cel din Valea-mare a aranjat și o serată artistică, realizând un beneficiu netto de Lei 2.314.—.

Membrii comitetului central județean au ținut conferințe și prelegeri populare în următoarele comune: Araci: Locot. Col. Enescu „Răsboiul mondial și România”, dr. M. Crețu „Îngrijirea sugacilor” (în legătură cu rulara filmului cu acelaș subiect); Aita-seacă: dr. Ion Vintilă „Tuberculoza” (cu ocazia sfințirii bisericii gr. catolice din loc, urmată de filmul cu acelaș titlu); Covasna: dr. Ion Vintilă „Tuberculoza” (urmată de filmul cu acelaș titlu); Sft. Gheorghe: Locot. Col. Enescu „Insemnătatea zilei de 1 Decembrie” (în cadrul serbării aranjată în sala festivă a Primăriei cu concursul tuturor sediilor); Vâlcele: Părintele Ptp. Aurel Nistor „Rostul Astei în trecut și prezent și foloasele cărții pentru plugari”, dr. Ion Vintilă „Îngrijirea sugacilor” (însoțită de proiecțiuni de schiopicton); Hăghig: dr. Miron Crețu „Sifilisul” (însoțită de proiecțiuni de schiopicton și urmată de filmul „Sifilisul”; Zagon: Dr. Ion Vintilă „Bolile infecțioase” (însoțită de proiecțiuni de schiopicton), dr. Ion Vintilă „Alcoolismul” (însoțită de proiecțiuni de schiopicton), Stefan Bratu „Combaterea alcoolismului și însemnătatea societății Temperanța”; Sft. Gheorghe: Părintele Ptp. Aurel Nistor „Arhiereul Andrei Șaguna și legea pentru organizarea bisericii”; Iarăș: dr. Ion Vintilă „Scopul și însemnătatea „Astei” înainte de întregirea României și în prezent”, dr. Costache Moldovan „Despre testament”, dr. Miron Crețu „Bolile infecțioase” (însoțită de proiecțiuni de schiopicton, s'a rulat și filmul „Despre îngrijirea sugacilor”; Sft. Gheorghe: Colonel Constantinescu „Insemnări și aspecte din nordul Dobrogei”, dr. Miron Crețu „Bolile infecțioase” (însoțită de proiecțiuni, s'a rulat și filmul despre tuberculoză), Căpitan Virgil Chirnoagă „Dunărea internațională”, Revizor școlar Mihail Oğrean „Educația morală și Școala Biologică”, I. Gh. Oprîșan „Asistența Culturală”, (misionar dela Direcția Educația poporului din București); Covasna:

Păr. Iosif Popovici „Din viața lui Isus“ (însoțită cu proiecțiuni de schiopticon); Valea-Mare: Revizor școlar Mihail Ogoreanu „Stăruința la muncă“; dr. Ion Vintilă „Boalele contagioase“ (însoțită de proiecțiuni de schiopticon. S'a rulat și filmul „Creșterea păstrăvului“ și cel distractiv „Acrobații“; Bicsad: Păr. protopop Aurel Nistor „Viața și patimile Mântuitorului“ (însoțită de proiecțiuni de schiopticon); Ariusd: Păr. Ilie Pastină „Locurile sfinte și viața lui Isus Hristos“ (însoțită de proiecțiuni de schiopticon), dr. Miron Crețu „Boalele contagioase“ (însoțită de proiecțiuni de schiopticon. S'a rulat și filmele „Creșterea păstrăvului“ și „Acrobații“; revizor școlar Mihail Ogoreanu „Originea Românilor“; Sîl. Gheorghe: Ioan S. Solea magistrat „Societatea nașunilor și ideea păcii perpetuă“.

Pe lângă propaganda la românii de limbă românească am făcut și începutul și la frații noștri cari și-au uitat limba.

Astfel am organizat în orașul Sft. Gheorghe în lunile Ianuarie, Februarie și Martie un curs de limba română pentru adulți, ținut de un învățător pensionat. La acest curs s'au înscris și au participat 38 de elevi între 11 și 36 ani, toți Români din Sft. Gheorghe, arătând un interes deosebit pentru limba moșilor și strămoșilor lor.

Pentru această categorie de Români am aranjat și o șezătoare culturală în ziua de 6 Aprilie 1930 la Bicsadul Oltului).

Avera despărțământului nostru constă din: 1 casă în strada Regele Carol No. 10 în valoare de Lei 1,161.000 precum și din mobilier, obiecte de muzeu și bibliotecă în valoare de 121,159 Lei, valoarea totală circa 1,282.159 Lei.

Afară de donatorii noștri înșirați în darea de seamă a adunării generale din anul trecut au mai subscris și contribuit pentru Casa Națională următorii:

1. Soc. Anon. Forestieră „Ardeleana“ Lei 20.000 achitat.
2. Direcția generală „R. M. S.“ „ 12.000 achitat.
3. Părintele Iosif Popovici „ 6.000 (în rate lunare de 500 Lei, a achitat 3 rate total Lei 1.500).
4. Dl dr. Costache V. Moldovanu notar public 5.000 achitat
5. Dl Maiorescu Victor Lei 1.000 „
6. Gheorghe Tecucianu, proprietar - „ 500 „
7. Gheorghe Axente restaurator ne-a donat mobilier în valoare de circa Lei 3.000.

Donațiunea cea mai însemnată pentru Casa Națională ne-a făcut-o Prefectura județului Treiscaune în suma de 726.199 Lei pentru care suntem datori — cu toate că știm că nu așteaptă — să-i aducem viile noastre mulțumiri, atât inimosului Român, care este dl prefect al județului dr. Nicolae Crăciun, cât și vrednicei comisiuni interimare județene.

Pentru Casa Națională s'a încassat în total din sumele subscrise anul trecut de particulari 90.600 Lei între cari figurează în locul întâiu dl Prefect dr. Nicolae Crăciun cu frumoasa sumă de Lei 30.000 achitată integral.

Părintele Iosif Popovici ne-a mai dat o pildă frumoasă, evocatoare a trecutului bogat în astfel de jertfe și gesturi nobile prin fundația de Lei 20.000 (douăzeci mii), făcută în amintirea iubitului său fiu, cu scopul ca din venitul ei să se sprijinească un cor românesc în Sft. Gheorghe.

Ținem să exprimăm mulțumirea noastră tuturor celor cari ne-au onorat cu sprijinul lor și îndeosebi dlui Comandant al garnizoanei din Sft. Gheorghe și dnei directoare a Școalei normale de fete, care ne-au dat totdeauna concursul de câte-ori l-am solicitat.

Președ. desp. *Dr. Vintilă*, medic.

XXIII. 1. Turda (desp. cent. jud.)

Desp. constă din 26 comune, fiind în fiecare cerc cultural și o bibliotecă populară.

Prelegeri populare s'au ținut în următoarele comune: Cacova Ierii, Surduc, Bicălat, Săcele, Buru, Băișoara, Petreștii de sus, Petreștii de mijloc, Moldovenești, Cornești, Poiana, Opișani, Hădăreni, Sânmărtinul-Sărat, Ceanul-Mare, Ceanul-Deșert, Tureni, Comșești, Vișoara, Vâlcele. În fiecare sat au mers câte doi conferențieri. Fiecare a ținut câte o conferință. Conferențierii au fost următorii: Petre Suciu, director de liceu „Legăturile dintre clasele noastre sociale”, „Dragostea de neam”, „Spiritul de tovarășie”, „Importanța „Astrei””; G. Mărie, profesor de liceu „Rosturile „Astrei””; Gr. Biji, profesor de liceu „Importanța bisericii noastre”; Toma Svințiu, profesor de liceu „Ce trebuie să aibă un sat”; Dr. I. Boieriu, avocat „Importanța culturai”; Gr. Sârbu, directorul camerei agricole”, „Lucrarea rațională a pământului”; Gh. Țarina, profesor de liceu „Importanța cărții și a școalei”; Ion Mureșan, profesor de liceu „Importanța „Astrei””; D. Ianeș, director de bancă „Băncile populare”; Dr. V. Meșter, notar public „Despre cultură”; Teodor Oțel, director de școală primară „Despre școală”.

Desp. a aranjat 4 șezători literare pentru intelectualii din Turda în postul Crăciunului. Au conferențiat următorii: Ion Agârbiceanu, Victor Stanciu, Emanuil Bucuța și Petru Suciu.

Averea despărțământului e în bani: 50.657 Lei.

Are în administrare Casa Culturală a orașului. Inoiri s'au făcut în anul acesta următoarele: 1 tablou a lui Mihaiu Viteazul, camera dr. Ioan Rațiu aranjată de familie.

Desp. a colaborat cu Camera Agricolă și cu Ateneul din loc.

A primit pe anul 1929 următoarele subvenții: dela județ 20.000 Lei și dela primăria orașului Turda 20.000 Lei.

A editat, împreună cu Camera Agricolă „Monografia județului Turda“, publicată din prilejul serbărilor dr. I. Rațiu și a luat parte prin 3 delegați (D. Ianeș, I. Mureșanu, P. Suci) la Congresul cultural al Astrei ținut la Sibiu.

Turda, la 10 Iulie 1930.

Președ. desp. *Petru Suci*, dir. de liceu.

2. Luduș (jud. Turda).

Desp. constă din 31 comune.

Activitatea acestui despărțământ, pentru anul trecut, să reducă la 2 conferențe, ținute ambele la 6 Iulie 1930, în comuna Bărboși, în fața unei adunări, de circa 150—180 țărani și câțiva intelectuali; subsemnatul am vorbit despre „Insemnătatea negoațelor și măiestriilor la poporul nostru, în trecut și viitor“, iar părintele Iosif Bogdan a vorbit despre „Rostul „Astrei“ la poporul nostru“.

Tot cu ocazia aceasta am pus și bazele unei biblioteci populare a „Astrei“ în Bărboși, punând la dispoziția localnicilor 30 cărți editate de „Astra“ și cari pe lângă inventar le-am predat preotului local, onoratului Iosif Bogdan.

Președ. desp. *Enea Bota*, protopop.

3. Sălciua (jud. Turda).

Desp. constă din 18 comune, are 10 cercuri culturale și 11 biblioteci populare.

Prelegeri populare s'au ținut în 15 comune și în număr de 66, cu subiecte din diferite domenii.

Serate artistice s'au aranjat în 18 comune și în număr de 30. Desp. a aranjat în comuna Vidolm o expoziție de copii și una de industrie casnică, acordându-se 2 premii à 500 Lei.

Ajutoare a primit desp. dela mai multe comune în suma totală de Lei 1050, iar averea desp. este cu finea anului 1929 de Lei 10.952.

Desp. colaborează cu cercurile preotești și învățătorești și a avut concursul d-lor medici și profesori din Baia-mare.

Președ. desp. *Vasile Gan*, protopop.

XXIV. 1. Cetatea Albă (desp. central județean).

Despărțământul are 21 Cercuri culturale, fiecare cu câte o bibliotecă populară.

Activitate mai vie au desfășurat următoarele cercuri :

Cetatea Albă: A sărbătorit Unirea Ardealului, la 1 Dec. Au ținut cuvântări d-nii: Nichifor Crainic, profesor universitar și

scriitor; Col. Al. Cantuniari și T. Iacobescu. La 27 Martie dl Gh. Ștefănescu, profesor, a ținut o conferință despre „Basarabia”.

S'au plasat 50 tablouri alegorice, cuprinzând poezia „Limba noastră” de Alexei Mateevici, precum și 200 tablouri istorice, lucrate de Lt. Col. Ignătescu.

S'au distribuit cărți de premii la toate școlile din Cetatea Albă. Casa Ostășească de pe lângă Reg. 35 a organizat cursuri cu soldații, neștiutori de carte, având 162 absolvenți. S'au făcut 5 serbări cu coruri, reviste și declamațiuni, sub conducerea d-lui căpitan P. Popescu.

Purcari: A avut o frumoasă serbare cu teatru când a ținut cuvântare dl S. Silivestru, învățător, despre „Foloasele învățaturii”.

Gura Roșie: La 1 Decembrie, dl D. Iuga, inv., a vorbit despre „Unirea Ardealului”.

Țariceanca veche: A sărbătorit la 7 Decembrie 100 ani dela întemeierea satului, cu care prilej a ținut o prelegere dl P. Marcenco, învățător.

Plahteevca: A organizat serbări la 1 Decembrie, când au ținut cuvântări d-nii Bondarenco și D. Rotaru, învățători; La 24 Ianuarie și 10 Maiu la Plahteevca; In comuna Sărata la 4 Maiu.

Moldova: La 1 Dec. a ținut conferință dl M. Roman, inv.

Acmanghit: A avut 5 serbări cu teatru, jocuri și cântece populare.

Numărul cetitorilor a fost în anul 1930, la toate cercurile culturale 1960, față de 1834 în anul 1929.

Cursuri de adulți s'au ținut în 21 sate sub auspiciile despărțământului „Astra” și 21 învățători au fost propuși pentru a fi premiați de Asociațiune.

Au fost înscriși 1060 adulți; au urmat regulat 813 și au fost 395 absolvenți.

Despărțământul dispune de un sold de Lei 31.714.— la 7 Iulie 1930 și va încasa în anul 1930 suma de Lei 50.000.—, subvenția Prefecturii județului și 10.000.— Lei, subvenția Primăriei Municipiului Cetatea Albă.

În cursul lunii Decembrie 1929, despărțământul a obținut dela Prefectura județului Cetatea Albă suma de Lei 40.000.—, care s'a distribuit Cercurilor culturale (între 1000—3000 Lei de fiecare), pentru cumpărarea de cărți, cu care să fie înzestrate bibliotecile.

Despărțământul lucrează în deplin acord cu Căminul cultural „Voevodul Mihai” și a luat în grija sa terminarea construcției internatului fiilor de moldoveni, de pe lângă liceul de băieți din Cetatea Albă.

Președ. desp. *Th. Iacobescu*, institutor, deputat.

XXV. Constanța (desp. central județean).

Acest desp. are 60 Cercuri culturale în cari s'au ținut prelegeri populare despre: „Tuberculoză“, „Creșterea copiilor“, „Soarele dătător de viață“ și „Combaterea boalelor venerice“, fiind aceste prelegeri însoțite de filme, proiectate cu cinematograful ambulant, primit dela Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale.

Ca avere desp. posedă un automobil, cu care transportă pe sate cinematograful ambulant.

Președ. desp. *Dr. P. Stoenescu*, medic-șef sanitar.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

T A B L O U L

Cercurilor culturale, bibliotecilor populare, conferențelor, prelegerilor populare, seratelor artistice și expozițiilor în anul de gestiune 1929—1930, conform rapoartelor primite până la 1 Sept. 1930

Nr. crt.	Despărțământul	Cercuri culturale	Biblioteci populare	Conferențe	Prelegeri populare	Serate artistice	Expoziții	Observări
1	I. Alba	7	7	17	47	—	—	
2	Aiud	20	20	13	—	13	—	
3	Ighiu	5	5	—	8	—	—	
4	Sebeș	—	—	12	6	4	—	Ref. la cercuri cult. și bibl. pop. nu avem date
5	Vințul de jos	5	5	16	8	—	—	
6	II. Arad	1	1	11	—	2	—	
7	Hălmagiu	9	9	—	—	—	—	Conf. raportului din anul 1929
8	Nădlac	1	1	—	—	—	—	Conf. raportului din anul 1929
9	Pecica	—	—	2	—	1	—	Înființat în 1930
10	Săvârșin	2	2	—	8	1	—	
11	III. Bihor	—	—	—	—	—	—	Nu a trimis raport
12	Beiuș	—	—	—	—	—	—	A fost reorganizat la 22 Iunie 1930
13	Tinca	6	6	—	—	—	—	Conf. raportului din anul 1929
14	IV. Brașov	15	15	19	30	2	—	
15	Budila	2	1	4	10	5	—	
16	Codlea	4	4	4	15	—	—	
17	Săcele	4	6	—	12	4	—	
18	Teliu	1	1	—	—	—	—	Conf. raportului din anul 1929
19	V. Caraș	11	11	9	33	23	1	
20	Bozovici	13	13	8	9	2	—	
21	Moldova nouă	8	8	—	16	2	—	
22	(Vichentie Babeș) Sasca Mont.	1	1	—	43	1	—	
23	VI. Ciuc	—	—	—	—	—	—	Nu a trimis raport
24	VII. Cluj	39	62	7	67	21	1	
	Transport	154	178	122	312	81	2	

Nr. crt.	Despărjă- mântul	Cercuri culturale	Biblioteci poporale	Conferențe	Prelegeri poporale	Serate artistice	Expoziții	Observări
	Transport .	154	178	122	312	81	2	
25	Almaș	28	28	4	12	2	—	
26	Câmpia	8	8	4	7	1	—	
27	Huedin	14	15	8	9	2	—	
28	Mociu	—	—	—	13	1	—	Ref. la cercuri cult. și bibl. pop. nu avem date
29	VIII. Făgăraș	9	10	16	2	6	—	
30	Viștea	21	21	—	—	—	—	Prelegeri pop. s'au făcut în multe com.
31	IX. Hunedoara (Beva)	—	—	8	—	—	—	
32	Brad	1	2	—	—	—	—	
33	Geoagiu	14	—	1	13	1	—	
34	Hunedoara	17	17	6	11	6	—	
35	Ilia	16	16	—	19	—	—	
36	Jiu	8	8	—	—	—	—	Conf. raportului din anul 1929
37	Orăștie	17	17	—	—	—	—	Conf. raportului din anul 1929
38	Pui	—	—	—	4	—	—	
39	X. Maramureș	—	—	6	—	—	—	
40	XI. Mureș	5	5	—	44	—	—	
41	Band	5	5	—	7	1	—	
42	Reghin	31	33	12	71	21	10	
43	Toplița	5	5	—	—	—	—	
44	XII. Năsăud (Bistrița)	—	—	—	—	—	—	Nu a trimis raport
45	Năsăud	20	20	—	—	—	—	Conf. raportului din anul 1929
46	XIII. Odorheiu	1	1	—	—	—	—	Conf. raportului din anul 1929
47	XIV. Sălaj	32	32	8	—	2	1	
48	Băsăști	9	9	—	2	—	—	
49	Jibou	21	21	—	10	3	—	
50	XV. Satu-mare	10	10	1	—	—	—	
51	Mănăștur	19	19	—	32	4	—	
52	Șomcuta mare (Chioar)	33	33	—	—	—	—	Conf. raportului din anul 1929
53	Ugocea	2	2	—	—	—	—	Conf. raportului din anul 1929
54	XVI. Severin	—	—	8	25	—	—	Reorganizat în anul 1929
55	Orșova	11	11	2	4	1	—	
56	Sacul	—	—	—	27	14	—	
	Transport .	511	526	206	624	146	13	

Nr. crt.	Despărțământul	Cercuri culturale	Biblioteci populare	Conferențe	Prelegeri populare	Serale artistice	Expoziții	Observări
	Transport	511	526	206	624	146	13	
57	XVII. Sibiu	19	19	37	172	19	2	
58	Avrig	9	9	12	59	19	—	
59	Mercurea	12	12	15	49	—	—	
60	Nocrich	14	14	24	62	13	—	
61	Ocna-Sibiului	15	15	6	3	3	—	
62	Săliște	11	11	54	58	20	—	
63	XVIII. Someș (Dej)	37	37	4	34	4	—	
64	Gârbău	7	7	3	3	3	—	
65	Gherla	9	9	8	8	—	—	
66	Lăpuș	5	14	3	8	1	—	
67	XIX. Târn.-mare (Sighișoara)	10	8	17	22	3	—	
68	Agnita	18	18	—	—	—	—	Conf. raportului din anul 1929
69	Hendorf	12	12	—	—	—	—	Conf. raportului din anul 1929
70	XX. Târnava-mică (Blaj)	20	20	3	69	—	—	
71	Dicio-sânmartin	13	13	—	14	1	—	
72	XXI. Timiș-Torontal (Timișoara)	19	19	4	12	3	—	
73	Deța	7	7	—	—	—	—	Conf. raportului din anul 1929
74	Lipova	1	1	—	—	—	—	Conf. raportulul din anul 1929
75	Sânicolaul-mare	3	4	—	6	2	—	
76	XXII. Treiscaune (St. George)	4	4	8	20	1	—	
77	XXIII. Turda	26	26	4	40	4	—	
78	Luduș	—	—	—	2	—	—	
79	Sălciua	10	11	—	66	30	2	
80	XXIV. Reg. Basarabia	11	11	31	17	25	—	
81	XXV. Cetatea Albă	21	21	4	9	5	—	
82	XXVI. Constanța	60	60	—	—	—	—	Preleg. pop. s'au ținut în mai multe sate
	Total	884	908	443	1357	302	17	

TABLOUL

terenurilor de case naționale și a suprafeții lor, până la
1 Septembrie 1930.

Nr. crt.	Județul	Numărul co- munelor în cari se află terenuri	Suprafața	
			jug	cat.
1	Alba-Iulia	29	11	947
2	Arad	12	4	600
3	Bihor	92	32	549
4	Brașov	13	3	166
5	Carăș	3	—	1200
6	Ciuc	33	8	738
7	Cluj	37	11	75
8	Făgăraș	8	1	1283
9	Hunedoara	18	4	1305
10	Maramureș	4	1	811
11	Mureș	96	23	1232
12	Năsăud	10	2	800
13	Odorheiu	18	3	1233
14	Satu-mare	65	16	324
15	Sălaj	25	7	200
16	Severin	13	8	200
17	Sibiu	18	5	1117
18	Someș	67	15	1180
19	Târnava-mare	67	17	74
20	Târnava-mică	5	1	920
21	Timiș-Torontal	83	137	112
22	Treiscaune	9	3	559
23	Turda	57	14	170
	Total	782	335	1395

Activitatea Secțiunilor literare-științifice.

Raportul general al Secretariatului Secțiilor.

*DOMNULE PREȘEDINTE!
DOMNILOR MEMBRI!*

Ședința plenară de sfârșit de an a fost convocată anul acesta la 14 Iunie, cu abatere dela regulamentul care prevede ziua de 21 Maiu, din prilejul serbărilor aranjate de Subsecția de educație fizică a Astei, pentru ziua de 15 Iunie. Dl președinte a aprobat schimbarea propusă din acest motiv, de secretariat.

În cele ce urmează am onoarea a Vă raporta în general asupra activității Secțiunilor literare-științifice, dela 22 Maiu 1929—31 Maiu 1930.

I. Activitatea membrilor în ședințele plenare ale Secțiunilor.

În decursul anului 1929/1930 probleme și chestiuni de economie internă au format subiectul mai multor ședințe plenare a Secțiunilor și aceasta în urma faptului că On. Comitet central, la 24 Aug. 1929, revizuiind situația materială a Astei, ne-a avizat că dela 1 Ian. 1930 nu va mai avea posibilitatea să ajute Secțiile, dacă nu vor veni ajutoare neprevăzute. Secțiunile trebuiau să vadă ce e de făcut pentru a nu-și intrerupe o organizare și o activitate, începută mai sistematic abea de doi ani.

1. Astfel pentru 13 Sept. 1930 au fost convocați toți domnii președinți de secții la o ședință. S'au prezentat însă numai d-nii G. Bogdan-Duică, T. Păcățean, V. Stanciu și secretarul, ceilalți lipsind încă din Cluj. Astfel se convoacă ședința plenară dela 21 Sept. 1929 care se ține sub presidenția dlui V. Goldiș, fiind prezenți 25 membri, între cari președinții de secții.

2. În ședința dela 21 Sept. 1929, fiind la ordinea de zi comunicarea centrului asupra imposibilității de a mai subvenționa Secțiile (local, birou, secretariat) dela 1 Ian. 1930, se dezvoltă o discuție amplă, la care participă d-nii G. Bogdan-Duică, Dr. V. Onișor, Dr. S. Dragomir, V. Goldiș, I. Lupaș, V. Vlaicu, S. Oprean, S. Popa, Em. Panaitescu, I. Agârbiceanu. Concluzia e o adresă a Secțiilor către Comitetul central de-a supune hotărârii adunării generale cererea să se introducă în bugetul Astei pe 1930 și suma de 35.000 Lei necesară pentru menținerea organizației Secțiilor la Cluj (local, secretariat, etc.).

3. Adunarea generală dela Turda ținută la 6 Oct. aprobă această cerere a Secțiunilor și în ședința plenară dela 5 Dec. se stăruie pe lângă Comitetul central din nou pentru subvenție.

4. La 16 Decembrie președinții de Secțiuni hotărăsc, că neavând nici un răspuns favorabil dela Comitetul central ca suma de 27.605 Lei depuși în libelul Nr. 6876 la fil. Albina Cluj, banii proveniți din vânzările făcute de oficiul de desfacere, să se folosească în bani de chirie și spese de birou, iar restul chiriei să fie suportat de Secțiile cari mai au disponibilități. Au participat la ședința care a adus această hotărâre d-nii G. Bogdan-Duică, Iul. Hațiegan, Victor Stanciu, Seb. Opreanu și I. Agârbiceanu.

5. Hotărârea a fost confirmată în șed. plenară a Secțiilor dela 30 Ian. 1930, în care s'a primit ca în completarea chiriei pentru local să plătească — la proprie ofertă — Secția literară 10.000 Lei, Secția medicală 10.000 Lei, Secția geografică 5.000 Lei, Secția științelor naturale 5.000, Secția social-economică 5.000 Lei. — Ulterior a oferit și secția juridică suma de 5.000 Lei.

Chiria localului a fost redusă dela 84.000 la 60.000 Lei anual, de către soc. Ardealul, cu contract pe un an (1930), pentru care i se aduc mulțumiri și pe această cale.

Localul s'a dovedit *de cel mai mare folos*, în anul acesta: În el s'a adăpostit și a lucrat biroul subsecției de educație fizică, tot aici s'au ținut probele de cor ale Șoimilor, precum și conferențele publice ale Secțiunii juridice, pe lângă ședințele plenare ale Secțiunilor și biroul Secretariatului.

6. În ședința plenară dela 21 Sept. secretarul a prezentat un program de muncă pentru anul 1929 30, care cuprindea în rezumat: 1. Continuarea comunicărilor științifice literare, 2. pregătirea în rezumate cu indicații, alor 20 de conferențe populare pentru conferențiarii Astrei în despărțăminte, pentru directivarea unitară a propagandei culturale și pentru a da *materialul* necesar unei conferențe populare, 3. Pregătirea din partea fiecărei Secții a materialului pentru 5 *articole* și pentru popor, pe cari să-l redacteze Secretarii secțiilor și să-l publice săptămânal în principalele ziare populare, 4. O serie de conferențe pentru intelectuali la Cluj și având mijloace și în câteva orașe principale din Ardeal, 5. Vor continua colaborarea la rev. „Transilvania” și la redactarea „Bibliotecii populare”.

7. În ședința din 25 Oct. membrii au fost convocați cu îndrumarea ca fiecare secție să prezinte subiectele pentru 2 conferențe populare și 5 articole populare, pentru a fi examinate și coordonate, înainte de a se începe lucrarea lor. Secretarul a prezentat un tablou cu subiecte de conferențe și articole pentru toate Secțiile și luându-se în desbatere a fost completat cu propunerile făcute, ajungându-se la un *tablou definitiv*, cuprinzând 50 subiecte pentru articole populare și 20 pentru conferențe, urmând să și le lucreze fiecare secție, distribuindu-le între membri lor. De asemenea s'au stabilit subiectele conferențelor pentru intelectuali de ținut la Cluj și în caz de posibilitate și în alte orașe.

8. În ședința dela 30 Ian. 1930 se alege un consiliu financiar din membri G. Bogdan-Duică, Iul. Hațieganu, V. Vlaicu, I. Agârbiceanu, pentru a se putea acționa mai ușor în chestiunile financiare. Secțiile, în aceeaș ședință au hotărât să se înainteze o cerere direct la Ministerul Sănătății pentru subvențiune. Adresa a și fost redactată și înaintată personal dlui Iul. Moldovanu, subsecretar de Stat.

9. În ședința dela 26 Martie 1930 Secțiunile au discutat amănunțit materialul indicat de către Comitetul central ca obiect de studiu și discuție pentru Congresul cultural convocat la Sibiu pentru zilele de 24, 25, 26 Aprilie, a. c. Concluziile la cari s'a ajuns în decursul desbaterilor și cuprinse la procesul verbal al ședinței, au fost înaintate On. Comitet central din bună vreme.

10. În ședința dela 14 Nov. 1929 și-a dezvoltat valoroasa comunicare „Ce a văzut naturalistul Sextiniu la noi” (1780), dl membru activ Emil Pop, asistent universitar.

11. În ședința dela 5 Dec. 1929, dl G. Bogdan-Duică își dezvoltă comunicarea asupra călătoriilor prin țările românești a lui I. G. Koll la 1838 și 1840.

12. În aceeaș ședință dl E. Pop dezvoltă o comunicare despre „Cei mai vechi colecționari a numelor de plante românești”.

II. Activitatea membrilor în afară de ședințele plene.

În afară de această activitate dezvoltată în cadrele ședințelor plene ale Secțiilor, Secțiunile au mai lucrat în cursul anului 1929/30.

I. Cu prilejul adunării generale dela Turda ținută la 6, Oct. 1929, au conferențiat membri noștri, dnii G. Bogdan-Duică despre „Un examen la gimnaziul din Blaj” (în 1799) și dl Vasile Vlaicu „Idealurile economiei naționale”. Conferențele s'au ținut în ședința festivă a Secțiunilor în fața unui public numeros și conferențiarilor au fost viu aplaudați.

II. Pentru publicul intelectual din Cluj s'au ținut următoarele conferențe aranjate de Secții:

1. G. Bogdan-Duică: „Literatura, ca factor al conștiinței naționale”;
2. I. Lupaș: „Cunoașterea trecutului ca factor al conșt. naționale”;
3. Petru Suci: „Clasele sociale”;
4. Victor Stanciu: „Bogăția subsolului și culturalizarea maselor”;
5. V. Vătășan: „Inceputurile arhitecturii bisericești la români”.

III. Secretarul Secțiunilor, luând și avizul superiorității bisericești, a ținut în anul 1929/1930 două serii de conferențe religioase, de câte 14 fiecare ciclu. Întâiul ciclu a tratat subiecte generale în legătură cu creștinismul, pentru marele public; în al doilea, ținut la un cămin studențesc, a vorbit despre „Fetele active ale creștinismului” în legătură cu tinerimea română. Conferențele au fost bine cercetate și primite cu elogii de presă.

IV. Pentru congresul cultural ținut în cadrele Astei la Sibiu, dintre membri Secțiilor au pregătit referate în scris asupra chestiunilor împărțite de dl Președinte, următorii domni: Dr. G. Preda, S. Vălcovici, Dr. Iuliu Hațiegan, Dr. S. Oprean, V. Onișor, I. Agârbiceanu, H. P.-Petrescu, Dr. I. Stoichiția și au luat parte la discuții cu vorbiri substanțiale și propuneri dnii: Oct. Goga, I. Lupaș, Iuliu Hațiegan, G. Bogdan-Duică, S. Dragomir, Fl. Ștefănescu-Goangă, I. Agârbiceanu, contribuind astfel la reușita acestei importante consfătuiri culturale.

V. Secțiunile: medicală-biopolitică și subsecția de educație fizică, precum și cea juridică au ținut și separat cicluri de conferențe; Secțiunea juridică un ciclu de 6 conferențe, ținute în sala noastră de ședință, — conferențe de un înalt nivel științific și bine cercetate, de către dnii V. Onișor, P. Micșa, Ioan

Papp, Petre Poruțiu, Dimitrie B. Ionescu, Valer Moldovan. Secția medicală-bio-politică și subsecția de educație fizică vor arăta în raport amănunțit activitatea lor, care face o înaltă cinste și Secțiilor și Asociațiunii noastre în general.

Aici țin numai să fixez că noua activitate a Astei în direcția educației fizice și morale, a educației integrale, poate să deschidă izvoarele unor nouă energii ale vieții naționale, aducând cel mai mare folos vieții românești.

VI. Membrii Secțiunilor noastre au ținut în cursul anului conferențe și în cadrele altor Asociațiuni culturale sau științifice, în Cluj ca și în orașele de provincie.

III. Articole populare și material pentru conferențe populare.

Potrivit programei de muncă stabilit în ședințele plenare ale Secțiunilor, Secretariatul a purces la executarea ei. Stabilit era ca fiecare Secție să lucreze câte 2 conferențe populare, adică materialul pentru 2 conf. pop., și material pentru 5 art. populare. Secțiile și-au și împărțit subiectele fixate. Secretariatul însă, după destule cereri, a primit prea puțin material dela Secții, așa că programa de muncă a executat-o singur în marginile posibilității.

Secretariatul a primit câte un articol popular dela dnii membri: *Constanța Bogdan-Duică* și *Dr. Tiberiu Spârchez*, și material pentru 2 conferențe populare dela dl *Dr. Sabin Oprean*, secretarul Secției geografice, despre *România și Basarabia*.

Alt material potrivit pentru conf. populară „Cum se face o bancă populară” îl am dela dl Gr. C. Mărcuș. Secretarul Secțiilor s'a îngrijit însă să avem gata de tipar, pe lângă materialul celor 3 conferențe amintite, încă următoarele manuscrise:

1. Vasile Alexandri. 2. George Coșbuc. 3. Grigore Alexandrescu. 4. Familia română. 5. Indatoririle improprietății. 6. Cine face cărțile? 7. Sărbătorile naționale. 8. Drepturi și datorii în România mare.

În total deci, material pentru 11 conferențe populare; subiectele sunt toate dintre cele aprobate de Secțiuni în ședință plenară. Erau prevăzute 20 pentru întâia broșură cu astfel de material.

Pentru publicarea articolelor populare pe care Secțiile le-au crezut de mai mare actualitate, am rugat pentru ospitalitate zece ziare populare, și anume: „Foaia Poporului”, „Libertatea”, „Unirea Poporului”, „Lumina Satelor”, „Cuvântul Săteanului”, „Cultura Poporului”-București, „Cuvânt Moldovenesc”-Chișinău, „Foaia Noastră”, „Lumea și Țara”, „Glasul Ardealului”. Au acceptat toate, dar numai 7 ne-au publicat regulat toate articolele trimise, cărora le aducem și pe această cale cele mai vii mulțumite: „Cultura Poporului”-București, „Cuvânt Moldovenesc”-Chișinău, „Cuvântul Poporului”-Sibiu, „Foaia Poporului”-Sibiu, „Unirea Poporului”-Blaj, „Glasul Ardealului”-Cluj, și „Foaia Noastră”, ce-a apărut în cursul anului întâi la Sibiu, apoi la Cluj. Dealtfel sunt ziarele care apar în format mai mare. *Prin mijlocirea lor Secțiunile au stat săptămânal în contact cu cel puțin 50.000 cititori în decurs de 4—5 luni.* Credem că pe această cale Secțiile pot contribui la opera de propagandă culturală a „Astei” mai mult decât dacă am avea un ziar popular propriu.

Articolele publicate cuprind toate subiectele aprobate în ședință plenară, aflate ca mai actuale, și repartizate la diferite Secțiuni.

IV. Revista „Transilvania“.

Colaborarea membrilor secțiilor la revista „Transilvania” a continuat și în restimpul dela 1 Iunie—30 Decembrie 1929, cât a mai apărut revista; au publicat d-nii: T. Păcățean, Șt. Meteș, Dr. I. Lupaș, Al. Ciura, I. Agârbiceanu, A. P. Bănuț, T. Murășan, Dr. G. Preda, N. Ghiulea.

În adunarea generală ținută la Turda în 6 Oct. față de imposibilitatea de a mai tipări „Transilvania” și „Biblioteca populară” relevată de Comitetul central prin faptul că nu le-a mai trecut în bugetul a. 1930, s'a primit cu mulțumiri oferta dlui Director al ziarului „Universul” St. Popescu, de a tipări gratuit și „Transilvania” și „Biblioteca populară” pe anul 1930. — Potrivit acestei primiri a ofertei dlui St. Popescu, subsemnatul am fost încredințat de dl președinte Vasile Goldiș să stabilesc de comun acord cu „Universul” modalitățile de tipărire ale publicațiilor „Astreii”.

Încă în 1 Noiembrie 1929 am stabilit aceste detalieri, după cari revista „Transilvania” avea să apară regulat, începând cu 1930, la 15 a fiecărei luni, în 5 coale tipar, în câte 1000 exp.; iar „Biblioteca populară” în 12 numere obișnuite pe an, în câte 10,000 exp. numărul, și în plus Calendarul. Convenția cu detaliurile a fost supusă On. Comitet central, care a și aprobat-o.

Subsemnatul am pregătit și adunat material pentru întâile numere pe 1930, l-am și trimis la Sibiu. Numărul pe Decembrie 1929 al revistei a apărut la „Universul”, însă numai în 4 coale de tipar. De atunci nu a mai apărut nici un număr, On. Comitet crezând că va ajunge la posibilitatea de-a tipări revista și „Biblioteca populară” cu mijloace proprii.

„Biblioteca populară” va apare, după decizia comisiei publicațiilor, anul acesta în 6 numere, plus Calendarul.

Nu putem înregistra decât cu părere de rău acest impas, care ne-a oprit apariția revistei după doi ani de regenerare a ei, când începuse să pătrundă și să intereseze.

Secretariatul și Secțiile nici nu-și pot lua răspunderea pentru neapariția revistei.

V. Informații personale.

Cu adânc regret suntem nevoiți să raportăm despre trecerea la cele vecinice în cursul anului trecut a valorosului membru al Secției științelor naturale, A. Ciortea, fost rector al Academiei de comerț din Cluj. În ședința dela 14 Noiembrie a fost parentat de către dl prof. G. Bogdan-Duică, iar la înmormântare a vorbit în numele Secției, președintele ei, dl prof. V. Stanciu.

Cu multă bucurie și sinceră emoție notez aici și distincția ce i-a făcut membrului nostru venerat, dl Teodor V. Păcățian, Academia română în sesiunea ei din a. c. votându-i premiul de istorie Dr. Cosma de 100.000 Lei pentru valoroasa sa lucrare: „Cartea de aur” în 8 volume. Dl T. Păcățean e președintele Secției noastre istorice.

VI. Oficiul de desfacere.

Oficiul de desfacere a publicațiilor „Astreii” a fost sistat cu 1 Sept. 1929 prin abdicarea ce i s'a făcut conducătorului, dl Gr. C. Mărcuș. Cărțile depozitate au fost trecute în comision la „Ardealul” până la 10 Aprilie 1930, când

„Ardealul” a renunțat la comision, și publicațiile au trecut sub supravegherea Secretariatului. Ele sunt depozitate într-o cameră în edificiul „Ardealul”, și după nota de remitență a Ardealului dela 10 Aprilie 1930 valoarea depozitului de cărți este 446,857 Lei. Pentru a evidenția deosebirea dintre desfacerea ce se făcea prin oficiu, și acum, prin librărie, increstez aici că în vreme ce prin oficiu s'au făcut vânzări într'un an de peste 100.000 Lei, prin librărie abea de 4212 Lei până la 10 Aprilie.

VII. Publicațiile Secțiilor.

S'a continuat publicarea „Buletinului eugenic și biopolitic”; au apărut: „Evoluția și legile ei” de E. Racoviță și „Sportul la Elini”, de St. Bezdechi, în editura Secției medicale-biopolitice.

DOMNILOR MEMBRI,

În cele de mai sus am raportat despre activitatea Secțiilor în general, pe a. 1929/1930 Iunie. Vă rog să binevoiți

1. A primi acest raport.
2. A desemna doi conferențieri pentru ședința festivă dela adunarea generală.
3. A discuta și a hotări asupra proiectului ce Vă prezint pentru activitatea Secțiilor pe a. 1930/31.

Cluj, la 14 Iunie 1930.

Secretarul general al Secțiilor I. AGĂRBICEANU.

Raportul Secției literare-filologice.

În cursul anului 1929—1930, din membrii secțiunii literare-filologice au colaborat la revista „Transilvania”, d-nii G. Bogdan Duică, Al. Ciura, St. Bezdechi, I. Agărbiceanu, Horia P.-Petrescu. Dl. G. Bogdan-Duică a făcut comunicări în ședința plenară și a vorbit în cadrele conferențelor aranjate de Secția. I. Agărbiceanu a ținut conferențe în cadrele „Astrii” la Turda, Alba-Iulia, Sibiu, Cluj. (La Turda și Oradea-mare a conferențiat și în cadrele altor societăți). În cadrele „Extensiunii Universitare” au conferențiat d-nii G. Bogdan-Duică, N. Drăgan, Sext. Pușcariu etc. — Au participat la discuțiile din ședințele plenare. Au prezentat rapoarte în scris pentru Congresul cultural dela Sibiu I. Agărbiceanu, Horia P.-Petrescu. Secția a pregătit trei conferențe populare (material): V. Alecsandri, G. Coșbuc, Gr. Alexandrescu. Prin Secretarul său (tot odată și cel general) a dat publicității articolele din ziarle populare. Dl. G. Bogdan-Duică, președintele Secției, a ținut o serie de 15 conferențe culturale-literare în Moldova nordică, la invitarea universităților din Iași și Cernăuți.

Cluj, la 30 Mai 1930.

Președinte G. BOGDAN-DUICĂ.

Secretar I. AGĂRBICEANU.

Dare de seamă despre activitatea Secțiunii artistice a „Astrei” pro 1929—1930.

Și în anul acesta, ca și în anul precedent, Secțiunea artistică a „Astrei”, din lipsă de fonduri materiale, numai în parte și-a putut executa planul său de muncă.

Activitatea cea mai frumoasă și remarcabilă s'a desfășurat în cadrele Conservatorului de muzică „Astra” din Brașov. Și în anul școlar 1929—30 au fost înscrși la acest institut aproape 250 elevi, cari au urmat studii la piano, vioară, violoncello, canto, teorie și muzică de cameră. Au avut loc în cursul anului mai multe producțiuni interșcolare, date cu elevii, și 12 așa-zise „concerte muzicale educative”, în cari profesorii Conservatorului, în fiecare săptămână: Sâmbăta d. m., dela 4—5, au cântat muzică de cameră, executând piese clasice și moderne. — Din primăvară s'a înființat și o orchestră simfonică pe lângă Conservator, instrumentele de coarde fiind susținute mai ales prin profesori și elevi dela această instituțiune. Sub conducerea d-lui Constantin Bobescu, directorul Conservatorului, s'au dat până acum două foarte reușite concerte, programul lor fiind închinat în mare parte muzicei românești.

Ce privește propaganda artistică și culturală ținem să amintim conferența pe care președintele Secțiunii artistice, dl dr. Tib. Brediceanu, a ținut-o în Nov. 1929 la congresul internațional al artelor populare din Roma, cu care ocaziune a prezentat pentru prima oară filmul său „România — în port, joc și cântare”, însoțit de muzica respectivă.

(ss.) T. BREDICEANU. Citit de IONEL CRIȘAN.

Raportul Secțiunii istorice.

Secțiunea istorică a ținut în anul 1929—30 două ședințe, luând dispozițiile necesare pentru retipărirea Nr-ului 1 din *Biblioteca Istorică „Astra”* în ediția a 2-a. Cheltuelile acestei ediții s'au acoperit din încassările pentru exemplarele ediției I, mai rezultând și un excedent, din care s'a putut vota suma de Lei 12.000 ca ajutor pentru tipărirea acestei scrieri în traducerea italiană făcută de elevul școlii române din Roma: Aurel Decei.

Secțiunea istorică a participat prin membrii săi la seria de conferențe organizate în diferite centre orășenești, a colaborat la revista „Transilvania” și la Biblioteca poporală a Asociațiunii.

Ținem să relevăm în cadrele acestui raport și faptul, că președintele Secțiunii istorice, dl Teodor V. Păcățian a fost premiat în sesiunea generală a Academiei Române din 1930 cu un premiu de 100.000 Lei pentru rodnică d-sale activitate în domeniul istoriografiei noastre.

Cluj, la 14 Iunie 1930.

I. LUPAȘ.

Prof. SILVIU DRAGOMIR.

Dare de seamă despre activitatea Secției medicale și biopolitice a „Astrei“ dela 1 Iulie 1929—15 Iunie 1930.

Activitatea Secției în acest interval poate fi rezumată după cum urmează:

În scopul răspândirii cunoștințelor igienice și a noțiunilor de profilaxia boalelor contagioase la țară s'au ținut în cursul anului trecut 177 de conferințe ilustrate cu proiecțiuni. Dat fiind că atât Secția cât și despărțământul local al „Astrei“ au avut un președinte comun, s'a căutat să se realizeze o cât mai strânsă colaborare între ele, stabilindu-se pentru descinderile la sate programe combinate. În afară de conferințele medicale aceste programe conțineau întotdeauna coruri, declamații, dansuri naționale și câte o conferință cu subiect extramedical așa că fiecare descindere echivala cu o șezătoare culturală. Afluența publicului la aceste șezători a fost considerabilă.

Tot cu concursul despărțământului Secția noastră a organizat apoi mai multe festivaluri în comune fruntașe din regiune. Așa la 10 Maiu a fost organizată la Sân Mihai o zi a copiilor cu ocazia căreia s'au făcut conferințe despre „Modul cum trebuie îngrijiți copiii“ și „Însemnătatea puericulturii pentru viitorul neamului“. Tot atunci s'a aranjat și un concurs de copii cu premii (5000 Lei). La 1 Iunie a fost organizată la Aschileul mare o zi a mamei, insistându-se asupra rolului însemnat pe care mamele sunt chemate să-l joace în viața unui popor, atât din punct de vedere educativ, național cât și din punct de vedere igienic. La 8 Iunie a fost organizat la Mănăstur un festival în cursul căruia s'a ținut o conferință de propagandă antituberculoasă, arătându-se sătenilor primejdia ce-i amenință din partea acestei infecțiuni, explicându-li-se modul de a o combate. În aceeași zi a fost organizată și la Cluj o întrunire publică de propagandă antituberculoasă, în sala cinematografului Corso, cu care ocazie dl dr. Daniello a făcut o conferință după care a rulat un film despre tuberculoză.

În cursul anului trecut Secția a isbutit să-și sporească materialul de propagandă. Grație bunăvoinței d-lui prof. Dr. I. Moldovan, subsecretar de stat la sănătate, am obținut un aparat cinematografic modern cu dinamă propriu pentru producerea curentului electric, așa că el poate fi utilizat și la țară, și o serie de 15 filme de propagandă igienică și de combatere a bolilor sociale.

Pentru a facilita descinderile la sate, și pentru a putea transporta un număr mai mare de participanți la programul festivalurilor (coriști, echipe de gimnastică) cât și aparatele de proiecțiune Secția și-a sporit mijloacele de transport, cumpărând un al doilea autobus, Chevrolet cu o capacitate de 20 persoane.

Căutând să-și extindă activitatea în cât mai multe regiuni din Transilvania Secția și-a sporit anul acesta numărul cercurilor sale culturale, înființând un nou cerc la Reghin sub conducerea d-lui dr. Nicoară, un inimos propagandist, care și până acum desfășurase o foarte laudabilă activitate în cadrele despărțământului.

Cu plăcere trebuie să constatăm aci că activitatea cercurilor noastre culturale în cursul acestui an a fost destul de însemnată. Toate au organizat serii de conferințe, au scris articole de propagandă în presă, au întreprins anchete sanitare, ba au făcut chiar și tratamente antisifilitice gratuite unui

mare număr de țărani (Cercul Reghin) și au editat broșuri de propagandă sa-
nitară. Cercul Oradea a înființat numeroase biblioteci populare.

În toate centrele unde există asemenea cercuri a fost apoi organizat un
festival cu ocazia căruia s'a ținut o conferință despre „Însemnătatea educației
fizice”, rulându-se un film despre serbările sportive ale socolilor cehoslovaci.

În ce privește publicațiile Secției în anul trecut s'a continuat editarea
Buletinului eugenic și biopolitic care apare lunar având un bogat și variat
conținut. A fost apoi editată admirabila lucrare a d-lui pr. Racovița „Evo-
luția și problemele ei”. S'a început apoi editarea bibliotecii subsecției noastre
de educație fizică, scoțându-se primul volum datorit d-lui prof. Bezdechi și
tratând despre „Sportul la Eleni”.

Cea mai însemnată parte a activității din acest an Secția noastră și-a
consacrat-o organizării Subsecției sale de educație fizică și-a asociației Șoimii
Carpaților izbutind să realizeze în acest domeniu în scurtă vreme o operă
pozitivă și folositoare. Detaliile acestor realizări vă vor fi arătate într'o dare
de seamă aparte întocmită de Secretarul Subsecției.

În ce privește situația financiară a Secției ea a fost în acest an mai
precară decât în trecut intrucât subvenția primită de la centru n'a fost decât
de 150 mii Lei. Având în vedere dificultățile materiale prin cari trece Asocia-
țiunea suntem datori să ne exprimăm aci recunoștința și pentru acest ajutor.

Președ. Dr. I. HAȚEGANU

Secretar Dr. L. DANIELLO.

Raportul Secției juridice.

DOMNULE PREȘEDINTE,

Privitor la activitatea Secției juridice a „Astrei”, dezvoltată din Maiu 1929
până în prezent, avem onoare a Vă referi următoarele:

Secția noastră a continuat seria conferențelor juridice, inaugurată în
anul 1929, conform următorului program:

1. Sâmbătă 1 Martie a vorbit dl V. Onișor, prof. univ.: despre „Descon-
centrare și decentralizare în organizația administrativă”;
2. Sâmbătă 8 Martie dl Pompeiu Micșa, primpreședintele Curții de Apel
Cluj: „Parerga și paralipomena în legislația și cultura noastră juridică”;
3. Sâmbătă 15 Martie dl Ioan Papp, președinte al Curții de Apel din
Cluj: „Introducerea instituțiunii cărții funduare în Regatul vechiu și în
Basarabia”;
4. Joi 20 Martie dl Petre Poruțiu, prof. univ.: „Sindicatelor de acționari”;
5. Sâmbătă 29 Martie dl Dimitrie B. Ionescu, prof. univ.: „Criteriile și
principiile directive ale politicii economice”;
6. Sâmbătă 5 Aprilie dl Valer Moldovan, prof. univ.: „Noul regim al
cultelor”.

Conferențele s'au ținut în sala de ședințe a Secțiilor „Astrei” și au fost
bine cercetate.

În afară de aceasta, secția noastră a rezolvit afacerile ei curente de ordin
administrativ.

Primiți, Vă rugăm, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni.

Cluj, 2 Iunie 1930.

V. ONIȘOR,
vicepreșed. Secției.

Dr. MOISIL,
secretarul Secției.

Raportul Secției științelor naturale „Astra” 1930.

Secția științelor naturale a continuat în anul 1929—30 activitatea din trecut în parte stânjenită de împrejurările neprielnice oricărei activități de popularizare a științelor.

Pentru biblioteca Secției noastre am pregătit în acest an 2 noi broșuri: 1. „*Nașterea și moartea pietrelor*”, o broșură de popularizare a minunatelor principii ale mineralogenerei, atât de puțin cunoscută la noi, scrisă de președintele Secției și 2. „*Problema protecției naturale în România*”, lucrare care tratează o chestiune atât de importantă, scrisă de dl profesor *Al. Borza* membru al Secției noastre. Prima din aceste broșuri este sub presă. Mijloacele de cari dispune Secția noastră Lei 58.370 sunt destinate pentru acest scop.

Aplicându-se în acest an noul regulament al Secțiilor, membrul ordinar dl *E. Pop* a ținut un cuvânt de intrare, vorbind despre „*Ce a văzut naturalistul Sextiniu la noi (1780)*”. Răspunsul la această cuvântare l-a dat președintele *Victor Stanciu*, vorbind despre rolul popularizării.

Membrii Secției noastre au ținut diferite conferințe în cadrele societăților culturale. Aceste societăți culturale și-au împărțit munca lor cu a „Astrei”. La conferințele organizate de dl *Ion Agârbicianu*, secretarul general al Secțiilor științifice în Cluj, a ținut o conferință dl *Victor Stanciu* despre „*Importanța bogățiilor miniere pentru dezvoltarea culturală a omenirii*”. Tot președintele Secției noastre a ținut o altă conferință la despărțământul din Turda despre „*Bogățiile miniere și legea minelor*”. Secretarul Secției dl *Emil Pop* a ținut o comunicare în sala de ședințe a Secțiilor despre „*Cei dintâi culegători ai numelor românești de plante*”.

Tot în acest an am avut durerea să pierdem pe vicepreședintele Secției noastre *Aurel Ciortea*. În trecut, o mare parte a activității Secției noastre s'a desfășurat la indemnul și sub conducerea defunctului *A. Ciortea*. El a fost între cei dintâi, care a pus aparatele de proiecție în serviciul Astrei și diferitele despărțăminte ale Astrei și-au procurat cu ajutorul lui primele aparate de proiecție. Tot el s'a îngrijit în Ardeal de primele dispozitive cu caracter național. Om însuflețit, totuși cumpătat și echilibrat, cum a fost, a adus bune servicii Secției noastre. La înmormântarea lui din partea Astrei a vorbit președintele Secției noastre. Pentru eternizarea memoriei lui vom publica în Nr. 4 al „Bibliotecii științelor naturale” părți alese din scrierile lui de popularizare. Li vom păstra neștearsă amintirea.

Vă rugăm să binevoiți a lua la cunoștință acest raport al nostru.

Cluj, 10 Iunie 1930.

VICTOR STANCIU,
președintele secției.

Dr. EMIL POP,
vice-secretar.

Darea de seamă despre activitatea Secției feminine-biopolitice a Astrei delă 15 Maiu 1929 până la 27 Maiu 1930.

Secția feminină a Astrei continuă munca sa în principiile directivelor care constituiesc baza Secției feminine a Astrei, ce stă în rândul Secțiilor științifice.

Ca leit-motiv al acestor directive aflăm în fiecare îndrumare grija pentru susținerea și întărirea familiei românești, care prezintă puterea și succesiunea unei generații, ce va trebui să fie sănătoasă și rezistentă.

1. Președinta Secției feminine Maria B. Baiulescu a avut ocaziune să pună în evidență aceste stăruințe prin faptul că a făcut parte din Secția feminină dela Congresul internațional de agricultură, ținut la București în Iunie 1929, unde a dezvoltat teza „Familia țărănească” rostită în limba franceză, în care evidențiază toată viața familiei țărănești din România, cu lipsurile și nevoile, ce ar trebui îndreptate, cu lupta contra alcoolismului și cu protecțiunea ce va trebui să i se dea femeii pentru a nu fi extenuată de greaua corvadă, a maternității ca și a muncii agricole.

D-na Maria M. Pop, membră corespondentă, Craiova, dezvoltă de asemenea problema feminină față de agricultură, într'un raport tipărit pentru Congres. Ambele lucrări au fost apreciate de Congres.

2. Tot în sensul directivelor, Astra feminină, împreună cu Uniunea fem. rom. a făcut demersuri pentru chestiunea drepturilor civile, la care nu putea să renunțe femeia din Ardeal, fiind cu mult mai avantajată sub vechea dominațiune.

În scopul acesta președinta Uniunii Maria B. Baiulescu a fost invitată împreună cu alte președinte feministe din București, la o consfătuire a dlui Ministru de justiție Iunian, unde s'a cetit un proiect al noilor legi civile. Cu ocaziunea aceasta subsemnata președintă a constatat cu multă satisfacție, că nu numai că nu se știrbesc drepturile noastre avute în provinciile desrobite, din contră toată insistența depusă de Uniune, timp de zece ani va avea rezultatele dorite, putând să elibereze și femeile din vechiul Regat de legi care le răpiu ori ce independentă.

DI Ministru Iunian a cerut d-nei Maria Baiulescu memoriul redactat de dânsa pe articoli.

Împrejurările au făcut că acest proiect încă nu a trecut prin parlament.

3. Noua lege administrativă, prin care au primit și anumite grupuri de femei drepturi de vot și eligibilitate la comună și județ, a preocupat în întregime activitatea femeii.

În scopul acesta s'au făcut circulare către toate societățile federate, pentru ținerea de conferențe, spre a iniția femeile în privința acestor drepturi.

Prin o statistică făcută de doamne pe sectoare în orașe, s'a putut face triajul acelor femei, ce aveau dreptul de votare.

În numele Uniunii se lansează mai multe circulare, cu îndemnuri de cointereseare la votare, îndrumând femeile a recomanda în listele electorale persoane distinse pentru a reprezenta Consiliul comunal cu destulă demnitate.

Toate membrele noastre active și corespondente au fost astfel preocupate de această nouă activitate, ivită în sfera societăților lor.

La Brașov d-nele Maria Baiulescu, Elena Săbădeanu și Maria Popescu-Bogdan au îndeplinit certificarea absolvărei școalei profesionale pentru fostele eleve din localitate și din alte centre. Același lucru l-a făcut la Iași d-na membră activă Elena Meissner, în Bucovina d-na Olga Grigoroviță, în Oltenia d-na Maria M. Pop, în Banat d-na Alexandrina Vidrighin.

Doamnele membre active și corespondente din Cluj Livia Dr. Boilă, Constanța Bogdan-Duică, Olivia Dr. Deleu, Dr. Elena Bratu și Dr. Maria Șerban, fiind la sediul Secțiilor științifice, s'au ocupat de aproape de toate hotărârile, luând parte la ședințe, iar d-na Dr. Maria Șerban a raportat președintei toate propunerile făcute.

D-na membră activă Micaela Catargi, București, s'a ocupat cu insistență de intrunirile în care femeile au cerut mai avantajoase condițiuni de votare, redactând moțiunile.

La intrunirea ținută în București de Societățile feministe în 7 Februarie a. c., subsemnata președintă a spus la deschiderea ședinței publice, pe care a prezidat-o cuvântul său, în care relevază, că principala preocupare a noastră în noua viață a statului, la care participăm, va fi păstrarea și întărirea familiei,

De acord cu președinta s'au declarat în cuvântările lor și celelalte conducătoare ale Societăților asistente, combătând o separată grupare feminină politică, care ar desgrădi familiile.

4. Ca activitate socială, literară și biopolitică, relevăm munca d-nei Elena Dr. Aciu-Fabian, care a redactat frumoasa Dare de seamă a Reuniunii fem. rom. Sălăjene, comemorând activitatea primei președintă Clara Maniu născ. Coroianu, înfăptuitoarea acestei Reuniuni și o personalitate devotată a neamului nostru.

D-na Aciu a realizat în direcțiune biopolitică ridicarea unei săli culturale în Șimleul Silvaniei, pentru a concentra toate societățile culturale în acest local, numit „Astra“.

D-na Veturia Candrea, membră corespondentă, Oradea, întreține o vie corespondență cu președinta Astei feminine, cerând diferite informațiuni și îndrumări pentru activitatea sa.

Secția feminină a Astei Brașov a fost reprezentată prin președinta sa, la inaugurarea și sfințirea bibliotecii, înființată de despărțământul Brașov, Astra.

5. Ca și în anii precedenți, s'a făcut din partea Uniunii fem. rom. și Astei fem. biopolitice, chemarea pentru serbarea Zilei Mamelor, care reprezintă straja și sfințenia căminului familiar.

În scopul acesta subsemnata președintă a scris un articol pregătitor în Gazeta Transilvaniei, aranjând cu Comitetul său un festival pentru înțelegerea poporului și pentru educațiunea tinerimei.

Ziua Mamelor a avut loc în 11 Maiu; la festival a colaborat d-na profesoară Valeria Dr. Căliman, ținând o conferință intitulată „Cultul Mamei“ fiind foarte apreciată. S'au declamat poezii și s'au cântat coruri cu acest subiect.

Această chemare a avut răsunet, mai multe Societăți au răspuns la acest apel, astfel societatea doamnelor române din Bucovina trimite salutul ei Uniunii cu această ocaziune.

Incheind raportul nostru, avem onoare a aclude anexatele circulare și ziarul dela sediul Gazeta Transilvaniei.

Brașov, în 29 Maiu 1930.

Președintă: MARIA B. BAIULESCU.

Secretară: EUG. ORGHIDAN.

Secția Școlară.

A prezentat și a dat citire prin secretarul ei dl dr. C. Sudețeanu un proces-verbal despre ședința Secției ținută la 12 Iunie, în care, sub vice-președinția dl dr. Florian Ștefănescu-Goangă, s'a examinat amănunțit situația Secției și s'a hotărât reconstituirea ei. A fost ales ca președinte dl prof. univ. Florian Ștefănescu-Goangă, secretar rămânând dl dr. C. Sudețeanu.

Ședința plenară a luat la cunoștință cu bucurie reconstituirea Secției școlare.

raport despre activitatea subsecției de educație fizică și a asociației „Șoimii Carpaților” din Cluj, pentru timpul dela înființare până la 14 Iunie 1930.

Intre marile probleme pe care „Astra” și le-a pus după război, este și educația igienică a poporului român. Problema a fost pusă de necesitățile timpului și a fost îmbrățișată în toată amploarea ei de către *Secția medicală*. Ca un indiciu de preocupările noi ale acestei Secții în adunarea generală dela Zalău din 1926 s'a cerut ca să se întregască programul de lucru al „Astrei, așa fel, ca firul roșu al vieții active să nu fie numai principiul cultural, ci mai ales cel biopolitic. Astfel această Secție medicală și biopolitică a întreprins munca de precizare și aplicare a programului de activitate bazată pe acest nou principiu conducător, căutându-se și mijloacele de realizare a lui.

Pentru a înlesni munca și pentru o diferențiere a preocupărilor s'a înființat în cadrul Secției medicale și biopolitice Subsecția de educație fizică și morală sub prezidenția dlui prof. univ. dr. Iuliu Hațieganu.

Din inițiativa dlui prof. univ. dr. Iuliu Moldovan s'au început discuțiunile între membrii Secțiilor asupra acestei probleme noi pentru „Astra” și s'a cerut aprobarea „Comitetului Central” pentru punerea în aplicare a unui program de muncă, ceea ce s'a și incuviințat. Astfel s'a decis să se organizeze tineretul într'o asociație cu un program de educație fizică, în centrele mai importante din Ardeal, ca Sibiu, Brașovul și Clujul.

Aici în Cluj, Subsecția a pornit la răspândirea acestor năzuinți prin o serie de conferințe publice cari să trateze diferite aspecte ale educației fizice în viața noastră națională, socială și intelectuală.

În sala Prefecturii județului, în lunile Februarie și Martie 1928, s'au ținut următoarele conferințe :

Prof. univ. dr. Nițescu, despre „Mașina umană”.

Dr. I. Bologa, în două conferințe despre „Istoria educației fizice din antichitate până azi”.

At. Popa, „Educația fizică în legătură cu educația intelectuală și morală”, și prof. univ. dr. C. Tătaru, „Sisteme de educație fizică”.

Alături de aceste conferințe cari au avut un succes frumos, fiind ascultate de numeros public românesc, s'au mai ținut consfătuiri cu intelectualii din oraș pentru a fixa timpul și felul de organizare a unei asociații de educație fizică și morală, în care să intre tineretul din toate straturile sociale. Această asociație ar urmări educația integrală a individului din toate punctele de vedere.

Ca un rezultat al acestor consfătuiri, s'a decis înființarea acestei asociații sub numirea de „*Șoimii Carpaților*“ care să-și înceapă activitatea în ziua de 1 Dec. 1928. Deja în primăvara și vara anului 1928 s'au precizat principiile de bază ale asociației și s'au întocmit Statutele și Regulamentul de către dñii prof. dr. Iuliu Moldovan și Atanasie Popa; redactarea definitivă s'a făcut în toamna anului 1928.

Evenimentele politice au chemat pe dl prof. dr. Iuliu Moldovan la îndatoriri mai înalte, așa că primele lucrări de organizare au suferit o amănare. Plecând inițiatorul acestei mișcări, lucrările au fost reluate și continuate cu o deosebită stăruință de către președintele Secției medicale și biopolitice dl dr. Iuliu Hațieganu.

D-sa a continuat propagația pentru lămurirea publicului, convocând și o întrunire pe ziua de 15 Ianuarie 1929 în localul Secțiilor dela Ardealul, pentru a face primii pași de organizare. Consfătuirea a avut drept urmare o însuflețire și un indemn pentru asociația „*Șoimii Carpaților*“ pe care o doreau s'o vadă la muncă cât mai curând.

Astfel pregătită opinia publică s'au făcut formalitățile necesare pentru ca în baza Statutelor, asociația „*Șoimii Carpaților*“ să fie recunoscută persoană morală și juridică, ceea ce s'a și realizat prin decizia Tribunalului Cluj Nr. 652 din 9 Noembrie 1929.

La o primă manifestare s'a format o echipă de 24 tineri peste 18 ani, sub conducerea dlui prof. Simeon Ilieșu, pentru a face propagația la sate și în oraș. Această echipă a luat parte la șezătorile organizate de despărțământul Cluj al „*Astrei*“, condus și acesta tot de dl dr. I. Hațieganu, executând un program sportiv variat și cu un scop bine determinat. Această echipă a luat parte activă și la maioulul brașovenilor, precum și la șezătorile organizate în Mănăsturel și diferitele cartiere ale orașului. Această echipă a făcut numai sport și gimnastică și numai cu scop de propagația.

După acestea s'au luat măsuri pentru constituirea asociației și recrutarea membrilor. S'a decis ca să se primească membri între 18—35 ani, *șoimani*, pentru a fi instruiți în vederea formării unui mănunchiu de viitori conducători de unități. Inscriserile au început cu ziua de 15 Ian. 1930 și au ținut până în 15 Martie 1930. Au fost primiți bărbați, femei de diferite profesii: medici, profesori, funcționari, tipografi, librari, industriași, etc. Alături de membrii fondatori înscriși, și-au mai cerut înscrierea încă 200 persoane dintru cari 130 bărbați și 70 femei.

S'a constituit și un Consiliu de conducere din care fac parte d-ții: președinte Prof. Dr. Iuliu Hațieganu, membrii: Prof. Dr. Iuliu Moldovanu, prof. Dr. Alex. Borza, prof. Dr. C. Tătaru, Constantin Pavel, directorul general al Teatrului și Operei Naționale, Dr. R. Vuia, directorul Muzeului și Parcului Etnografic, Dl. I. Nicoară; prof. sec. Simion Ilieșiu, prof. sec. Atanasie Popa, prof. sec. secretar-Ispravnic și reprezentantă a secțiunii feminine D-ra Ioana Gabor, directoarea școlii normale de fete.

Membrii supleanți domnii: Conf. Dr. M. Zolog, Dr. I. P. Cadariu, medic conf. Dr. Titus Slăvoacă, Dr. E. Caba, medic asistent, Dr. Tiberiu Spârchez și asistent Gh. Bujoreanu și dl O. Ghiță, prof. sec.

Pentru executarea programului s'a constituit un comitet mai restrâns format alături de președintele și secretarul Consiliului de către d-nii profesori de educație fizică, D-na R. Dr. Mateescu pentru femei, dl Simion Ilieșiu și Andrei Chinhan pentru bărbați și dl conf. Dr. L. Rusu.

Asociația cu ziua de Luni 17 Februarie 1930 și-a început activitatea fixându-se 3 zile de lucru săptămânal și anume :

Luni dela orele 19^{1/2}—20^{1/2} conferență in legătură cu educația fizică, apoi dansuri naționale.

Miercuri între orele 19^{1/2}—20^{1/2} gimnastică pentru bărbați, iar

Joi, între aceleași ore gimnastică pentru femei.

Programa de lucru s'a împărțit pe diferite specialități, pentru predarea cărora dl președinte a făcut un apel către intelectualii cari se interesează de aceste probleme, cari au răspuns cu multă căldură și devotament acestui apel. Astfel s'au fixat următoarele specialități la cari au conlucrat d-nii profesori și medici menționați mai jos.

1. *Educația fizică practică* : D-na Raina Dr. Mateescu, d-nii Simion Ilieșiu și Andrei Chiuhan profesori de educație fizică.

2. *Psicologie* : Dr. Liviu Rusu, conferențiar univ.

3. *Organizație* : Atanasie Popa, prof. sec.

4. *Istoria națională* : Ioan Chinezu, prof. sec.

5. *Muzica* : Sava Golumba, prof. sec.

6. *Educația sufletească* : preot Ion Agârbiceanu, protopop unit și Fabius Curea, preot ortodox.

7. *Igiena educației fizice* : Dr. Iuliu Hațieganu, prof. univ. și Dr. Leon Daniello, docent univ.

8. *Primul ajutor* : Dr. Alexandru Pop. conferențiar univ.

In fiecare Luni s'au ținut conferențele fixate in felul cum urmează :

1—17. II. *Dl prof. Dr. I. Hațieganu*, președintele asociației : „Din problemele educației fizice“.

2—24. II. *Conf. Dr. Liviu Rusu* : „Aspectul psihologic al educației fizice“. Prima conferență.

3—3. III. *Dl prof. I. Chinezu* : „Latinitatea noastră ca factor de educație națională“.

4—10. III. *Dl prof. univ. Dr. Iuliu Hațieganu* : „Igiena educației fizice“.

5—17. III. *Dl conf. Dr. Liviu Rusu* : „Aspectul psihologic al educației fizice“, a doua conferență.

18—24. III. *Dl prof. univ. Dr. I. Hațieganu* : „Gimnastică, sport, atletică“.

7—31. III. *I. Agârbiceanu, protopop, spiritualul asociației* : „Exercițiul spiritului“.

8—7. IV. *Conf. Dr. L. Rusu* : „Aspectul psihologic al educației fizice“, a treia conferință.

9—28. IV. *Patriciu Curea, preot, spiritualul asociației* : „Raportul între educația religioasă și educația fizică“.

10—12. V. *Docent Dr. L. Daniello* : „Insemnătatea respirației in legătură cu educația fizică“.

11—19. V. *Conf. Dr. L. Rusu* : „Problema jocului in educația fizică“.

12—26. V. *Conf. Dr. Alex. Pop* : „Primul ajutor in diferite accidente“.

Conferențele au fost urmărite cu un deosebit interes și cu mult folos. Și pe această cale ținem să le mulțumim tuturor pentru prețiosul concurs ce ni s'a dat de către d-nii conferențieri în lămurirea problemelor puse de asociația noastră în programul său de lucru.

Muncă grea și obositoare, cu rezultate evidente au desfășurat profesorii de educație fizică, D-na Raina Dr. Mateescu la femei, iar d-nii Simion Ilieșiu și Andrei Chiuhan la bărbați. Orele s'au ținut regulat, ba dela 8 Maiu incoace s'au ținut aproape zilnic, ședința durând 2—3 ore. Recunoștința noastră și a *șoimanilor* este prima datorie, alături de urmarea cu strictețe a celor învățate la aceste ședințe.

O parte integrantă și importantă a programului Șoimilor este muzica românească. Dl prof. Sava Golumba încă din toamnă a organizat un cor din aproape 50 persoane în cadrul *șoimilor*, instruind cântece populare, artistice românești, liturgia d-lui Sabin Drăgoiu, așa că azi corul are un repertoriu frumos și bogat și este o mândrie a noastră. Ținem să-i mulțumim d-lui prof. Sava Golumba și coriștilor pentru munca și devotamentul ce-l depun pentru asociație.

Ședințele de gimnastică s'au ținut în sala de gimnastică a școlii superioare de comerț, pusă la dispoziție cu multă amabilitate de către Comitetul școlar al școlii în frunte cu dl director Ion Gherghel și Alexandru Ionescu. Sala este întreținută în condiții foarte bune, suportând toate cheltuelile de îngrijire și amenajare.

Pentru înzestrarea sălei cu aparatele cele mai perfecționate s'au făcut lucrări în valoare de 80.000 Lei, procurându-se numeroase aparate pentru diferite sisteme de gimnastică suedeză, germană, etc.

O completare și o necesitate igienică a gimnasticii este baia. S'au făcut instalații de dușuri și baie în valoare de cca 90.000 Lei, așa că sala noastră corespunde tuturor cerințelor moderne de educație fizică. Ținem să spunem că mare parte din aparate le-a lucrat un *șoiman* de al nostru.

S'au fixat și cotizațiile membrilor în suma de 20 Lei lunar, acordându-se înlesniri la caz că se plătește punctual. Sarcina casieriei a luat-o dl dr. Cadariu, îngrijindu-se și de contabilizarea socotelilor. D-sa a fost ajutat de d-nii dr. Ioan Bosica și apoi de dl Iuliu Morariu.

Biroul l'am avut din 15 Ianuarie până la 26 Maiu 1930 în localul Secțiilor la Ardealul, iar dela 26 Maiu într'o încăpere anexă a sălii de gimnastică. La lucrările de birou și-au dat concursul d-nii dr. Ion Bosica la întocmirea matricolei, Victor Bumbu, Gh. Vinulescu și Cornel Opincariu la lucrările curente. Toate însărcinările și funcțiunile administrative sunt benevole și gratuite.

În 25 Februarie a început vizita medicală prescrisă de Statute și a ținut până la 4 Aprilie. Vizita a fost făcută la Clinica medicală de către medicul asociat dl dr. Liviu Telia, ajutat de medici de ai Clinicei și de d-șoara dr. Maria Bulgaru, întocmind fișele medicale individuale ale membrilor vizitați.

În baza acestor examinări șoimanii și șoimanele au fost repartizate în unități, formație de ceată, grupă și centurie, ținându-se seama de indiciile fiziologice, de robusticitate arătat de examen.

Hotărându-se participarea la defilarea din 10 Maiu 1930, a fost actuală uniforma festivă a asociației. O comisiune compusă din d-nii Const. Pavel,

dir. gen. al Operei și Teatrului Național, dr. R. Vuia, dir. Muzeului etnografic și Gh. Bujoreanu, asist. univ., împreună cu dl președinte au examinat diferite costume românești și astfel s'a adoptat pentru bărbați cămașa-tricou albă cu broderie neagră la gât și mâneci, centura neagră, pantalonii albi cu broderie neagră, pe lături motiv românesc și pantofi albi.

Pentru femei la propunerea d-nei Raina dr. Mateescu cămașa albă cu acelaș motiv românesc negru, cordon negru, pantofi albi. Rămâne pe viitor ca să se întregască acest costum sportiv, cu o tunică și pălărie etc., ca să avem costumul complet. În această uniformă sportivă s'a prezentat asociația impecabil la defilarea din 10 Maiu. Prezentarea corectă, demnă, disciplinată a produs un entuziasm în sufletele românești, dornice de a vedea o manifestare românească prin aceste locuri. Drept urmare a entuziasmului, în zilele următoare s'au cerut mai multe înscrieri cari însă vor fi acceptate numai la toamnă. Șoimanele s'au prezentat în costume naționale diferite care de care mai caracteristice, ceea ce contribuie la lămurirea unui scop al nostru de a îndrăgi cât mai mult posibil costumul pur românesc.

În cursul acestor luni din urmă s'a rezolvit în parte și problema insignei. S'a publicat concurs pe ziua de 1 Februarie 1930, oferindu-se 2 premii de 1000 și 2000 Lei. Din diferitele lucrări examinate de comisiunea compusă din dl președinte, dl Alex. Pop, directorul școlii de arte frumoase și dl Tib. Spârchez, au fost premiate desemnele d-șoarei Ecaterina Ivanowski dela Chișinău cu premiul II. Pentru premiul I se va publica un nou concurs pentru a avea emblema, rămânând desenul premiat acum, o insignă numai.

Drapelele au fost confecționate și ele în condițiile cele mai bune prin grija d-șoarei Ioana Gabor în atelierile școlii profesionale de fete din localitate, iar Șoimul turnat în bronz este opera sculptorului Ladea, profesor la școala de arte frumoase din Cluj.

La stăruințele neobosite ale d-lui președinte Hațieganu, „Șoimii Carpaților” sunt în posesia unui teren mare de 15 jugăre în apropierea orașului, lângă *Parcul Mihai*, pentru *arena sportivă* a asociației. Alături de sala de gimnastică arena sportivă va fi cel mai bun mijloc de educație fizică și de cultivarea tuturor forțelor și va trebui să căutăm prilejul de a găsi mijloacele de realizare ale acestui ideal educativ. Pe acest teren să se ridice un *stadion* mareș, localuri potrivite, bine înzestrate, arene pentru diferitele categorii de membri, așa ca aici să fie un puls al vieții sănătoase și românești.

Pentru familiarizarea publicului românesc cu principiul *șoimilor*, dl președinte a ținut în sala Teatrului Național din Cluj 3 conferențe despre sistemul de educație fizică la *sokoli*, lămurind și splendidul film al *sokolilor* cehoslovaci, pus la dispoziție cu multă dragoste de către Exc. Sa Consulul Republicii vecine dl Ladislau Kveton. Filmul a rulat pentru tinerimea secundară, universitară și pentru public. Aceste conferențe au avut un succes deosebit. A mai ținut dl președinte și o conferință la soc. asistenților universitari despre „*Rolul medicului în educația fizică*”.

Filmul sokolilor a fost rulat de câte două ori în orașele Brașov, Sibiu, Râjnov, Oradea și Beiuș în cadrul Secției medicale a Astei, însoțit fiind de o conferință lămuritoare a dlui prof. Dr. I. Hațieganu.

Tot in cadrul programului de activitate a Subsecției s'a tipărit cartea: *Sportul la Eleni*, o antologie alcătuită de către dl prof. univ. Stefan Bezdechi din scriitorii antici, cari ne dă o imagine clară despre gradul înalt al culturii fizice în Grecia antică. Cartea este tipărită în condițiuni excelente, cu numeroase ilustrațiuni și însoțită de explicațiunile necesare, așa ca să fie cetite cu plăcere și cu interes de cei cari vor să cunoască viața sportivă a vechilor Eleni.

Asociația noastră a fost invitată de către *sokolii* cehoslovaci din Uzhorod să participe la serbările aniversării, ce se vor ține în 8—9 Iunie 1930. Asociația a luat parte printr'o delegație de 27 membri, conduși de dl președinte, luând parte activă în programul serbărilor. Delegația s'a bucurat de o primire extrem de călduroasă și prietenească și s'a prezentat cât se poate mai frumos, executând gimnastică ritmică și la aparate.

Drept incununare a muncii *șoimilor* noștri în ziua de 15 Iunie a. c., se va ține serbarea sfințirii drapelului cohorței *Mărășești*, și depunerea jurământului șoimilor. Serbările vor fi populare, înainte de masă la Arena sportivă, iar seara la Teatrul Național, după un program pe care-l alăturăm.

Programul are un caracter demonstrativ și educativ și cuprinde toate aspectele preocupărilor șoimilor: educație fizică, dansuri naționale, muzică, educație intelectuală și morală.

Pentru viitor avem două gânduri mari: realizarea spiritului frățesc între membrii asociației, realizarea programului în legătură cu organizarea și al 2-lea gând: stadionul.

După cum asociația *Șoimii* s'a născut ca o necesitate a vieții de azi, când organizarea tineretului trebuie să canalizeze toate aspirațiunile lui spre un ideal național și social, în armonie cu toate facultățile individului, tot așa pentru organizație arena sportivă, gimnazeonul este o necesitate vitală unde să se desfășoare energiile, să fie îndrumate spre un scop mai înalt. De aceea nu putem încheia altcum decât cerând sprijinul moral și material al tuturor celor cari privesc cu încredere această tânără organizație. Indreptări părintești, cu bunăvoință, contribuție, colaborare și mai ales străduinți de realizare, atât în domeniul intelectual, cât și cel moral.

Facem un călduros apel către cei cari conduc trebile statului, instituțiile de stat și financiare și mai ales către intelectualitatea noastră să se realizeze la eforturile asociației în ajungerea scopurilor ei atât sufletești cât și materiale, să avem cât mai curând o asociație de armonizare a educației fizice, intelectuală și morală deoparte, de alta mijlocul indispensabil: *arena sportivă*.

Cluj, 14 Iunie 1930.

Președinte: Dr. IULIU HAȚIEGANU. Secretar: ATANASIE POPA.

Socotelile „Asociațiunii pe anul 1929 și Bugetul pe anul 1931.

Onorată Adunare Generală,

În alăturare ne luăm voie a Vă prezenta conturile de încheiere ale „Asociațiunii“ pe anul financiar 1929.

Incassările fondului general au fost de Lei 3.437,396.— și anume:

Taxe de membri fondatori și pe viață Lei 90.002.—; dobânzi de cont-curent Lei 83.927.—; dobânzi după efecte Lei 64.261.50; abonamente la „Revista Transilvania“ Lei 71.545.—; abonamente și încassări la Biblioteca populară Lei 166.071.50; chirii Lei 88.014.—; taxe de administrare Lei 135.324.85; subvenții dela Stat și bănci Lei 905.000.—; și anume: dela Fundațiunea Regele Ferdinand I. Lei 300.000.—; Ministerul Instrucțiunii Lei 400.000.—; Banca Națională Lei 100.000.—; Banca Albina Lei 80.000.—; și anume pentru trebuințele proprii Lei 50.000.—; pentru augmentarea unor fonduri mai mici Lei 25.000.— și pentru catalogarea și aranjarea bibliotecii Lei 5.000.—; Ziarul Universul Lei 25.000.—; dela cinematografe Lei 1,768.549.—. Ajutoare pentru Case Naționale Lei 14.646.50.— venite extraordinare Lei 50.055.— și reportul anului trecut Lei 32.884.14.

Cheltuielile fondului general au fost de Lei 3.308.748.75 și anume:

Biblioteca centrală Lei 72.759.—; Biblioteca populară și calendar Lei 486.462.—; Muzeu regionale Lei 10.088.—; Case naționale sătești Lei 3.038.—; Conferențe și prelegeri Lei 10.115.—; Revista Transilvania Lei 408.377.—; Biblioteca Astra Lei 22.511.—; Contribuții, apă, canal, asigurări Lei 51.299.—; Reparaturi Lei 53.754.—; Încălzit Lei 100.724.25; Luminat Lei 30.984.—; Grădină Lei 5.000.—; Salare Lei 936.740.—; Bani de cvartir Lei 22.268.—; Cheltuieli de birou Lei 60.954.50; Esmisiuni Lei 47.542.50; Secțiile științifice și literare Lei 608.160.—; Cheltuieli extraordinare Lei 69.547.50; Despărțăminte Lei 183.852.—; Dobânzi de cont-curent Lei 124.573.—.

Cheltuielile au fost deci mai mici decât venitele cu Lei 161.531.74, cari împreună cu venitul anului 1928 de Lei 32.884.14, deci în total Lei 161.531.74 se reportează pentru anul viitor.

Conform hotărârii Comitetului central, Fondul general s'a defalcat la 31 Decembrie 1929 în două, creindu-se „Fondul general inalienabil“, fixat la Lei 1,000.000— și cuprinzând edificiile Asociațiunii, inventarizate cu suma de mai sus, dela Lei 210.000— și în „Fondul general disponibil“, a cărui menire ne-o explică însăși numirea lui.

Fondurile și fundațiunile au crescut în mod normal. Creșteri mai mari sunt: Fund. N. Russu Poiană cu Lei 44.530.60, încassări din prețul pământului vândut: I. Bădilă Moldovan cu Lei 252.065— încassările chirii imobilului fundațiunii. Fund. Mănăstireanucu Lei 141.745—, Fund. M. Cogălniceanu cu Lei 67.951.50. Fond. A. Vlaicu cu Lei 5.649— o depunere încassată dela „Ardeleana“, Orăștie. În anul acesta avem următoarele fundațiuni noi primite spre administrare: Fondul pentru Muzeul Unirii Lei 314.548— Fond. pt. ridicarea unei statui lui A. Mureșianu Lei 174.888—, Casina Română Lei 8.397—, Fondul absolventelor școlii civile a Asociațiunii Lei 2.894—, Fondul „Bustul Eminescu și Barițiu“ Lei 2.056—, Fondul Dr. Liviu Bran de Leményi Lei 1.962—, Fondul școlii civile de fete a Asociațiunii Lei 938—, Fondul Muzeul Central Lei 34.871—.

Următoarele schimbări au obvenit în cursul anului expirat în stocul efectelor:

Vânzări de acții în 1929, proprietatea Fondul general disponibil:

- 3 acții „Boșșana“ à Lei 50—;
- 4 „ „ „Steaua“ din Petrovoselo à Lei 50—;
- 2 „ „ „Câmpeana“ à Lei 200—;
- 5 „ „ „Codreana“ à Lei 50—;
- 1 „ „ „Lăpușana“ à Lei 50—;
- 8 „ „ „Maramurășana“ à Lei 50—.

Opțiuni în fav. Fondului general disponibil:

- 300 acții „Albina“;
- 1500 „ „ „Astra Cinegrafică“ aport inventarizate cu Lei 1— bucată una mie cincisute Lei total;
- 1 „ „ „Silvania“, Simleu.

Vânzări în fav. dif. fonduri și fundațiuni:

- Fund. Păcurariu Bianu Lei 20.000— nominal, împrumut intern 5⁰/₁₀ din 1920 Nr. 22.389.
- „ I. Petran 7 acții Kolozsvári takarékpénztár és hitelbank.

Fund. Gh. Anca 6 „ „Oravițana“ à Lei 500.—;
2 „ Oraviczai takarékpénztár à Lei 500.—;
1 „ Oraviczai kereskedelmi és hitelbank à
Lei 50.—;
„ Mănăstireanu Rentă română Nr. 451, Lei 10.000.—.

Opțiuni în fav. dif. fondului și fundațiunii :

700 acții „Albina“ à Lei 500.—;
45 „ „Silvania“, Șimleu;
43 „ „Centrala“, Cluj.

Averea totală administrată cu finea anului 1929 se urcă la Lei 8,495.529.39, un plus de Lei 2,392.435.83 față de anul precedent.

Terminând Vă rugăm :

a) Să luați la cunoștință acest raport ;

b) să censurați conturile de încheiere „Bilanț“ și „Venite și cheltuieli“, dimpreună cu celelalte tablouri anexate și aflându-le în ordine să hotărâți descărcarea pe anul de gestiune 1929.

V. Goldiș m. p.,
președinte.

Nicolae Băilă m. p.,
secretar.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Nicolae Petruțiu m. p.,
expert contabil.

Bilanț general la

F. M.	A C T I V A	Lei	b.	Lei	b.
185	Contul Cassa			11.433	25
	Realități:				
86	Edificiul Muzeului	350.000	—		
"	" din str. Șaguna Nr. 6 . . .	300.000	—		
"	" Internatului de fete	250.000	—		
"	" din str. Șaguna Nr. 8 . . .	100.000	—	1.000.000	—
	Efecte:				
90	Efectele fond. general disponibil .	393.270	—		
91	" fond. și fundațiilor	1.196.330	—		
63	Optări de acțiuni	967.394	—	2.556.994	—
93	Depuneri spre fructificare			4.121.849	—
	Transp.			7.690.276	25

BCU Cluj / Central University Library Cluj

F.M.	A C T I V A	Lei	b.	Lei	b.
	Report	.		7,690.276	25
	Diverși Debitori				
94	Fund. I. Sandul Co. separat . . .	14.868	—		
165	Fund. Iuliana Popp Co. separat . .	1.776	—		
191	Internatul de fete	210.843	—		
73	Diverși	52.600	—		
123	Răspunzătorii	412.400	88	692.487	88
97	Bon în Cont Curent la „Albina“ . .			404.800	—
	Transport			8,787.564	13

BCU Cluj / Central University Library Cluj

F. M.	P A S I V A	Lei	b.	Lei	b.
	Report			7,833.487	88
26	Fondul V. Alexandri			31.553	72
51	Fundațiunea T. Sandul			30.348	38
22	Fondul H. Iancu			29.587	60
110	Fundațiunea G. Anca			25.171	70
140	Fondul P. Cosma			24.134	90
139	" C. Diaconovitch			22.001	40
19	" A. Mureșianu			21.837	26
18	" G. Barișiu			20.922	33
24	" G. Coșbuc			19.325	—
17	Fundațiunea A. Buda			18.855	65
48	Fondul A. Vlaicu			17.649	—
32	Fundațiunea D. Suciul			17.097	30
23	" G. Foro			16.081	39
39	" I. Iancu			15.572	60
20	" G. Boeriu			13.973	55
40	" N. Marinoviciu			13.773	74
41	" S. Pop Maior			13.655	84
56	" Dr. I. Moga			13.239	17
28	" I. Roman			13.225	63
50	Fondul M. Eminescu			12.829	—
27	" Biblioteca Universității Cluj			11.778	48
141	" N. Petra Petrescu			10.128	—
42	Fondațiunea N. Densușianu			9.773	66
57	" I. Galianu			8.550	32
53	" I. Balomiri			8.487	84
33	Fondul Casina Română			8.497	—
55	Fundațiunea Anonimă Dobâca			8.243	01
192	" Vasile Ladislau Baron Pop			8.125	—
43	" N. Opincariu			8.033	66
	Transport			8,305.940	05

F. M.	A C T I V A	Lei	b.	Lei	b.
	Report			8,787.564	13
	Muzeele Asociațiunii			—	—
	Bibliotecile Asociațiunii			—	—
	Arhiva Asociațiunii			—	—
	Mobilierul Asociațiunii			—	—
	Total			8,787.564	13

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sibiu, la 31 Decembrie 1829.

Ion Vătășanu m. p.,
controlor.

Examinând acest cont am constatat că este exact și
Sibiu, la 18 August 1930.

COMISIUNEA

Președinte: **Nic. Togan m. p.**

P. Drăghici m. p.

Aprobat în ședința comitetului

V. Goldiș m. p.,
președinte.

F. M.	P A S I V A	Lei	b.	Lei	b.
	Report			8,305.940	05
61	Fundațiunea E. Bașotă			7.746	17
77	" l. Bozacu			7.214	35
168	" l. Onescu			6.983	—
54	" R. Răureanu			6.866	43
29	" Stipendiașilor			6.119	50
69	" l. Simu			5.967	03
52	" Despărț. Timișoara			5.665	—
71	" l. Cav. Pușcariu			5.487	99
127	" Carmen Sylva			5.743	—
60	" D. Birăușiu			5.357	97
72	" S. Stoica			5.038	84
160	Fondul absolvenților școalei Asoc.			2.894	—
65	Fundațiunea Internatului Petran			2.296	55
167	Fondul Bustul lui Eminescu și Barțiu			2.056	—
150	Fundațiunea l. Hangea			1.981	—
154	Fondul Dr. Liviu Bran de Lemény			1.962	—
76	Fundațiunea Despărț. Torac			1.060	—
161	Fondul Școalei Civile de fete			938	—
73	Diverși Creditori			238.715	50
89	Excedent din anul 1928	32.884	14		
89	" " " 1929	128.647	60	161.531	74
	Total			8,787.564	13

Nicolae Petrușiu m. p.,
expert-contabil.

în consonanță cu cărțile de contabilitate purtate corect.

FINANCIARĂ:

Dr. Gh. Moga m. p.

Ioan Vătășanu m. p.

central, ținută la 13 Septembrie 1930.

Nicolae Băilă m. p.,
secretar.

Venite și cheltuieli la

F.M.	CHELTUELI	Bugetat		Cheltuit			
		Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.
	Biblioteci:						
	Biblioteci populare	150.000	—				
	„ regionale	50.000	—				
195	Biblioteca centrală	100.000	—			72.759	—
	Muzee:						
	Muzeul central	200.000	—				
162	Muzee regionale	100.000	—	10.088	—	10.088	—
	Case naționale:						
163	Case naționale sătești	200.000	—			3038	—
	„ „ regionale	100.000	—				
158	Conferențe și prelegeri					10.115	—
	Premii						
	Expoziții						
	Cursuri de analfabeci						
	Publicații:						
197	Revista „Transilvania“	450.000	—	408.377	—		
198	Biblioteca Pop. și Calendar	300.000	—	486.462	—		
88	Biblioteca „Astra“			22.511	—	917.350	—
	Conservarea realităților:						
199	Apă, canal, asigurări, contrib.	50.000	—	51.299	—		
178	Reparaturi	50.000	—	53.754	—		
174	Încălzit	80.000	—	100.724	25		
122	Luminat	30.000	—	30.984	—		
	Mobilier	50.000	—				
116	Grădină	5.000	—	5.000	—	241.781	25
	Spese de administrare:						
181	Salare	1.205.640	—	936.740	—		
79	Bani de cvartir	50.000	—	22.268	—		
178	Spese de birou	150.000	—	60.954	50		
16	Emisiuni	150.000	—	47.542	50	1.067.505	—
	Transport					2.322.616	25

31 Decembrie 1929.

F.M.	VENITE	Bugetat		Inceasat			
		Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.
131	Report din anul precedent					32.884	14
187	Taxe de membri	150.000	—			90.002	—
	Dobânzi:						
75	Dobânzi de cont-curent . . .	100.000	—	83.927	—		
126	Dobânzi după efecte	50.000	—	64.261	50	148.188	50
	Abonamente:						
197	Abonamente la revista „Transilvania“	100.000	—	75.545	—		
198	Abonamente la Bibl. Poporală	50.000	—	166.071	50	237.616	50
	Diverse:						
157	Chirii	50.000	—	88.014	—		
122	Taxe de administrare	30.000	—	135.324	85	223.338	85
	Ajutoare și subvenții						
189	Ajutoare dela Stat și Bănci .	3.020.000	—			905.000	—
182	Cinematografe	3.500.000	—			1.768.549	—
163	Casa națională	50.000	—			14.646	50
175	Venite extraordinare					50.055	—
	Transport					3.470.280	49

F. M.	CHELTUIELI	Bugetat		Cheltuit			
		Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.
	Report					2,322 616	25
	Diverse:						
156	Secțiile științifice și literare . Troife și monumente comemorative	1.500.000		608.160			
175	Cheltuieli extraordinare	195.360		69.547	50		
132	Despărjăminte	1.500.000		183.852		861.559	50
75	Dobânzi de cont-curent					124.573	
89	Excedent din anul precedent			32.884	14		
	" " " 1929			128.647	60	161.531	74
	Total					3.470.280	49

Sibiu, la 31 Decembrie 1929.

Ion Vătășanu m. p.,

controlor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Examinând acest cont am constatat că este exact și

COMISIUNEA

Președinte: Nic. Togan m. p.

P. Drăghici m. p.

Aprobat în ședința comitetului

V. Goldiș m. p.,
președinte.

F. M.	VENITE	Bugetat		Ineasat			
		Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.
	Report					3.470.280	49
	Total					3.470.280	49

Nicolae Petrușiu m. p.,

expert-contabil.

în consonanță cu cărțile de contabilitate purtate corect.

FINANCIARĂ:

Dr. Gh. Moga m. p.

Ion Vătășanu m. p.

central, ținută la 13 Septembrie 1930.

Nicolae Băilă m. p.,
secretar.

Nr. 3056—1930.

Onorată Adunare Generală.

Avem onoare a Vă prezenta în alăturare proiectul de buget al Asociațiunii pe anul 1931, care este ceva mai ureat — cu Lei 714.361 — față de bugetul anului 1930, fiind fixate veniturile la suma de Lei 3,319.000— în convingerea, că subvenția dela Stat primită în 1930 o vom primi și în anul acesta.

Suma veniturilor este întreagă distribuită pentru acoperirea cheltuelilor, rămânând pentru capitalizare la fondul neafacabil numai taxele de membri fondatori și pe viață și cota parte din venitele fondului general inalienabil.

În baza acestui buget s'au luat la cheltueli sumele necesare pentru tipărirea din nou a Revistei „Transilvania“ și „Biblioteca populară“ cu suma totală de Lei 600,000—; deasemenea s'a luat în buget susținerea secțiilor științifice și literare dela Cluj, cari în anul premergător nu au fost bugetate.

La ceilalți titli s'au făcut reduceri simțitoare, restrângându-se cheltuelile la sumele absolut necesare pentru funcționarea Asociațiunii.

Bugetul celorlalte fonduri și fundațiuni s'a fixat în cadre normale.

Propunem On. Adunări generale să aprobe acest buget al instituției noastre pentru anul 1931.

Sibiu, la 11 Septembrie 1930.

V. Goldiș m. p.,
președinte.

Nicolae Băilă m. p.,
secretar.

Nicolae Petruțiu,
exp. conf.

Proiect de buget
pentru „Asociațiune“ pe anul financiar

1931.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Anexa VII a)

CHELTUIELI	Lei	b.	Lei	b.
<i>I. Fondul general.</i>				
Biblioteci:				
Biblioteca centrală			100.000	—
Muzeu:				
Muzeul central			50.000	—
Publicații:				
Rev. „Transilvania“	300.000	—		
Biblioteca populară și calendar	450.000	—	750.000	—
Conservarea realităților:				
Apă, canal, hornar, etc. impozite, asigurări	60.000	—		
Reparaturi	50.000	—		
Încălzit	100.000	—		
Luminat	35.000	—		
Grădină	5.000	—	250.000	—
Spese de administrare:				
Salare	1.200.000	—		
Bani de cuartir	20.000	—		
Spese de birou, imprim. și porto	100.000	—		
Esmisiuni și primiri	150.000	—	1.470.000	—
Fondul gen. inalienabil:				
Taxe de membri fondatori și pe viață	80.000	—		
Capitalizarea cotei de 20% din venite după efecte	10.000	—		
Capitalizarea cotei de 20% din chirii				
	25.000	—	115.000	—
Secțiunile lit. științ. Cluj:				
Salariul secretarului	240.000	—		
Încălzit, luminat, spese de birou, om de serviciu	60.000	—	300.000	—
Diverse:				
Neprevăzute			284.000	—
Transport			3.319.000	—

DENITE	Lei	b.	Lei	b.
<i>1. Fondul general.</i>				
Interese:				
Interese de efecte	45.000	—	70.000	—
Dobânzi de cont curent . .	25.000	—		
Publicații:				
Incassări din vânzarea broșurilor din biblioteca populară și a calendarului . . .			175.000	—
Cinegrafie:				
După concesiunile Asociațiunii			1,100.000	—
Subvenții:				
Subvenții dela minister	1,000.000	—	1,250.000	—
Subvenție dela Banca Națională a României	100.000	—		
Subvenție dela Banca „Albina” din Sibiu	100.000	—		
Diverse	50.000	—		
Fondul gen. inalienabil.				
Taxe de membrii fondatori și pe viață	80.000	—	90.000	—
Interese de efecte	10.000	—		
Diverse:				
Chirii	124.000	—	634.000	—
Taxe de administrare	50.000	—		
Contribuție dela desp. „Astra” Brașov	300.000	—		
Reportul beneficiului anilor premergători	160.000	—		
Transport			3,319.000	—

CHELTUIELI	Lei	b.	Lei	b.
Report .			3,319.000	—
<i>II. Fundațiuni.</i>				
<i>Fundațiunea Mihail Albon:</i>				
Taxă de administrare	1.000	—		
Ajutoare	4.500	—		
Capitalizare	1.500	—	7.000	—
<i>Fundațiunea Dr. G. Anca:</i>				
Taxă de administrare	380	—		
Ajutoare	1.000	—		
Capitalizare	1.080	—	2.460	—
<i>Fundațiunea Ioana Bădilă și Iohana Moldovan n. Farkas „Întru memoria lui Dimitrie Moldovan“:</i>				
Taxă de administrare	6.000	—		
Reparaturi la casa din Sibiu, Str. A. Iancu Nr. 9	60.000	—		
Capitalizare	153.000	—	219.000	—
<i>Fundaț. studiosului de a V-a cl. gimnaz. Emiliu Dionisiu Bașiotă Motiu Dembul din Abrud:</i>				
Taxă de administrare	70	—		
Capitalizare	450	—	520	—
<i>Fundațiunea A. Bârseanu:</i>				
Taxă de administrare	2.000	—		
Capitalizare	17.000	—	19.000	—
<i>Fundaț. Dimitrie Bălănescu:</i>				
Taxă de administrare	1.050	—		
Capitalizare	6.750	—	7.800	—
<i>Fundaț. Andreiu Boborony:</i>				
Taxă de administrare	500	—		
Capitalizare	3.500	—	4.000	—
Transport .			3,578.780	—

VENITE	Lei	b.	Lei	b.
Report			3,319.000	—
<i>II. Fundațiuni.</i>				
<i>Fundațiunea Mihail Albon:</i>				
Interese după depuneri			7.000	—
<i>Fundațiunea Dr. Gh. Anca:</i>				
Interese de efecte	1.760	—		
Interese de depuneri	700	—	2.460	—
<i>Fundațiunea Ioana Bădilă și Iohana Moldovan n. Farkas „Intru memoria lui Dimitrie Moldovan“:</i>				
Interese de efecte	4.000	—		
Interese de depuneri	55.000	—		
Chirii	160.000	—	219.000	—
<i>Fundaș. studiosului de a V-a cl. gimnaz. Emiliu Dionisiu Bașiota Motiu Dembul din Abrud:</i>				
Interese de depuneri			520	—
<i>Fundațiunea A. Bârseanu:</i>				
Interese de efecte	8.000	—		
Interese de depuneri	11.000	—	19.000	—
<i>Fundaș. Dimitrie Bălănescu:</i>				
Interese de efecte	1.800	—		
Interese de depuneri	6.000	—	7.800	—
<i>Fundaș. Andreiu Boborony:</i>				
Interese de efecte	3.200	—		
Interese de depuneri	800	—	4.000	—
Transport			3,578.780	—

CHELTUIELI	Lei	b.	Lei	b.
Report			3.578.780	
<i>Fundaş. Gh. Boeriu din Vad :</i>				
Taxă de administrare	375	—		
Ajutoare	1.500	—		
Capitalizare	625	—	2.500	
<i>Fundaşiiunea Adam Buda :</i>				
Taxă de administrare	100	—		
Capitalizare	900	—	1.000	
<i>Fundaş. Gregoriu Bozacu din Velchiorul de Câmpie :</i>				
Taxă de administrare	65	—		
Capitalizare	385	—	450	
<i>Fundaşiiunea Balomireană :</i>				
Taxă de administrare	75	—		
Capitalizare	425	—	500	
<i>Fundaş. Dimitrie Birăuţiu :</i>				
Taxă de administrare	50	—		
Capitalizare	250	—	300	
<i>Fundaş. anonimă Dobâca :</i>				
Taxă de administrare	100	—		
Capitalizare	470	—	570	
<i>Fundaşiiunea Georgiu Filep :</i>				
Capitalizare			3.400	
<i>Fundaşiiunea Gregoriu Forro :</i>				
Taxă de administrare	150	—		
Capitalizare	950	—	1.100	
<i>Fundaşiiunea Ioan Gallianu :</i>				
Taxă de administrare	100	—		
Capitalizare	500	—	600	
Transport			3.589.200	

DENITE	Lei	b.	Lei	b.
Report			3,578.780	—
<i>Fundaş. Gh. Boeriu din Vad.</i>				
Interese de efecte			2.500	—
<i>Fundaşiunea Adam Buda :</i>				
Interese de efecte (Bihoreana)	—			
Interese de depuneri	1.000	—	1.000	—
<i>Fundaş. Gregoriu Bozacu din Velchiorul de Câmpie :</i>				
Interese de efecte	50	—		
Interese de depuneri	400	—	450	—
<i>Fundaşiunea Balomireană :</i>				
Interese de depuneri			500	—
<i>Fundaşiunea Dimitrie Birăuşiu :</i>				
Interese de depuneri			300	—
<i>Fundaşiunea anonimă Dobâca :</i>				
Interese de depuneri			570	—
<i>Fundaşiunea Georgiu Filep :</i>				
Interese de depuneri			3.400	—
<i>Fundaşiunea Gregoriu Forro :</i>				
Interese de depuneri			1.100	—
<i>Fundaşiunea Ioan Gallianu :</i>				
Interesè de depuneri			600	—
Transport			3.589.200	—

CHELTUIELI	Lei	b.	Lei	b.
Report .			3,589.200	—
<i>Fundațiunea Gregoriu Hangea:</i>				
Taxă de administrare	—	—		
Capitalizare	120	—	120	—
<i>Fundațiunea Ioan Iancu:</i>				
Taxă de administrare	150	—		
Capitalizare	950	—	1.100	—
<i>Fundațiunea Avram Iancu:</i>				
Taxă de administrare	500	—		
Capitalizare	3.120	—	3.620	—
<i>Fundaș.comerciantului Nicolae Marinoviciu senior din Re-ghinul-săsesc:</i>				
Taxă de administrare	150	—		
Capitalizare	810	—	960	—
<i>Fundaș. Dr. Ioan Moga și soția Ana născ. Bologa:</i>				
Taxă de administrare	140	—		
Capitalizare	800	—	940	—
<i>Fundaș. soților Ninița și Danil I. Monasterianu:</i>				
Taxă de administrare	2.800	—		
Capitalizare	18.600	—	21.400	—
<i>Fundaș. Sidonia Munteanu:</i>				
Taxă de administrare	600	—		
Capitalizare	4.200	—	4.800	—
<i>Fundațiunea Petru Mureșianu:</i>				
Taxă de administrare	1.600	—		
Ajutoare	5.000	—		
Capitalizare	4.500	—	11.100	—
Transport .			3,633.240	—

VENITE	Lei	b.	Lei	b.
Report .			3,589.200	—
<i>Fundațiunea Gregoriu Hangea:</i>				
Interese de depuneri			120	—
<i>Fundațiunea Ioan Iancu :</i>				
Interese de depuneri			1.100	—
<i>Fundațiunea Avram Iancu :</i>				
Interese de efecte	3.520	—		
Interese de depuneri	100	—	3.620	—
<i>Fundaș. comerciantului Nicolae Marinoviciu senior din Re-ghinul săsesc :</i>				
Interese de depuneri			960	—
<i>Fundaș. Dr. Ioan Moga și soția Ana născ. Bologa :</i>				
Interese de depuneri			940	—
<i>Fundaș. soților Ninița și Danil I. Monasterianu :</i>				
Interese de efecte	20.000	—		
Interese de depuneri	1.400	—	21.400	—
<i>Fundaș. Sidonia Munteanu :</i>				
Interese de efecte	3.200	—		
Interese de depuneri	1.600	—	4.800	—
<i>Fundațiunea Petru Mureșianu :</i>				
Interese de efecte	9.300	—		
Interese de depuneri	1.800	—	11.100	—
Transport .			3,633.240	—

CHELTUIELI	Lei	b.	Lei	b.
Report			3,633 240	—
<i>Fondul Statuia A. Murășanu:</i>				
Taxă de administrare	2.100	—		
Capitalizare	12.400	—	14 500	—
<i>Fundațiunea Dr. Ioan Nichita:</i>				
Taxă de administrare	1.000	—		
Capitalizare	8.500	—	9.500	—
<i>Fundațiunea Ioan Olteanu:</i>				
Taxă de administrare	1.360	—		
Ajutoare	3 870	—		
Capitalizare	3.870	—	9.100	—
<i>Fundaț. Nicolae Opincariu:</i>				
Taxă de administrare	75	—		
Capitalizare	425	—	500	—
<i>Fundațiunea Ioan Oncescu:</i>				
Taxă de administrare	150	—		
Capitalizare	850	—	1.000	—
<i>Fundaț. Ioan Popp Maior:</i>				
Taxă de administrare	120	—		
Capitalizare	830	—	950	—
<i>Fundaț. Dr. C. Păcurariu-Bianu:</i>				
Taxă de administrare	5.000	—		
Stipendii	15.000	—		
Premii	15.000	—		
Capitalizare	9 300	—	44.300	—
<i>Fundațiunea Ioan Petran:</i>				
Taxă de administrare	6.000	—		
Stipendii	17.750	—		
Capitalizare	17.750	—	41.500	—
Transport			3,754 590	—

DENITE	Lei	b.	Lei	b.
Report .			3,633.240	—
<i>Fondul Statuia A. Murășanu:</i>				
Interese de depuneri			14.500	—
<i>Fundațiunea Dr. Ioan Nichita:</i>				
Interese de efecte			9.500	—
<i>Fundațiunea Ioan Olteanu:</i>				
Interese de efecte	8.000	—		
Interese de depuneri	1.100	—	9.100	—
<i>Fundaț. Nicolae Opincariu:</i>				
Interese de depuneri			500	—
<i>Fundațiunea Ioan Oncescu:</i>				
Interese de efecte	700	—		
Interese de depuneri	300	—	1.000	—
<i>Fundaț. Ioan Popp Maior:</i>				
Interese de depuneri			950	—
<i>Fundaț. Dr. C. Păcurariu-Bianu:</i>				
Interese de efecte	23 300	—		
Interese de depuneri	21.000	—	44.300	—
<i>Fundațiunea Ioan Petran:</i>				
Interese de efecte	21.000	—		
Interese de depuneri	2.500	—		
Arenda pt. grădina din Cluj	18.000	—	41.500	—
Transport .			3,754.590	—

CHELTUIELI	Lei	b.	Lei	b.
Report			3,754.590	—
<i>Fundațiunea M. S. Regelui Ferdinand I. al României :</i>				
Taxă de administrare	1.800	—		
Stipendii	10.000	—		
Capitalizare	3.200	—	15.000	—
<i>Fundaș. Radu M. Riureanu :</i>				
Taxă de administrare	60	—		
Capitalizare	340	—	400	—
<i>Fundaș. Ioan și Zinea Roman :</i>				
Taxă de administrare	100	—		
Capitalizare	750	—	850	—
<i>Fundațiunea Ioan Russu medic și soția sa Catalina :</i>				
Taxă de administrare	1.400	—		
Ajutoare	10.000	—		
Capitalizare	4.500	—	15.900	—
<i>Fundațiunea Nicolae Rus și soția sa Cornelia Man din Poiana de Arieș :</i>				
Taxă de administrare	12.000	—		
Stipendii	52.500	—		
Capitalizare	17 500	—	82.000	—
<i>Fundaș. Dr. Grigorie Săndean :</i>				
Taxă de administrare	800	—		
Ajutoare	1 500	—		
Capitalizare	3.100	—	5.400	—
<i>Fundațiunea Teodor Sandul :</i>				
Taxă de administrare	400	—		
Dobânzi	2.500	—	2.900	—
Transport			3,877.040	—

VENITE	Lei	b.	Lei	b.
Report .			3,754.590	—
<i>Fundațiunea M. Sale Regelui Ferdinand I. al României :</i>				
Interese de depuneri			15.000	—
<i>Fundaț. Radu M. Riureanu :</i>				
Interese de depuneri			400	—
<i>Fundaț. Ioan și Zinea Roman :</i>				
Interese de depuneri			850	—
<i>Fundațiunea Ioan Russu medic și soția sa Catalina :</i>				
Interese de efecte	12,800	—		
Interese de depuneri	3.100	—	15.900	—
<i>Fundațiunea Nicolae Rus și soția sa Cornelia Man din Poiana de Arieș :</i>				
Interese de depuneri			82.000	—
<i>Fundaț. Dr. Grigorie Săndean :</i>				
Interese de efecte	3.700	—		
Interese de depuneri	1.700	—	5.400	—
<i>Fundațiunea Teodor Sandul :</i>				
Interesè de efecte			2.900	—
Transport .			3,877,040	—

CHELTUIELI	Lei	b.	Lei	b.
Report .			3,877.040	
<i>Fondul Ioan Simu :</i>				
Taxă de administrare	50	—		
Capitalizare	300	—	350	—
<i>Fundațiunea Simeon și Letiția Stoica :</i>				
Taxă de administrare	—	—		
Capitalizare	250	—	250	—
<i>Fundațiunea Demetriu Suciu :</i>				
Taxă de administrare	300	—		
Capitalizare	2,000	—	2 300	—
			3,879.940	—

Sibiu, la 11 Septembrie 1930.

Ioan Vătășanu m. p.,
controlor.

Sibiu, la 13 Septembrie 1930.

COMISIA

Nicolae Togan m. p.

Aprobat în ședința plenară a Comitetului

Vasile Goldiș m. p.,
președinte.

VENITE	Lei	b.	Lei	b.
Report .			3,877.040	—
<i>Fondul Ioan Simu :</i>				
Interese de depuneri			350	—
<i>Fundațiunea Simeon și Letiția Stoica :</i>				
Interese de depuneri. . . .			250	—
<i>Fundațiunea Demetriu Suciu :</i>				
Interese după efecte			2.300	—
			3,879.940	—

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ioan Morariu m. p.,
cassar.

Nicolae Petruțiu m. p.,
expert-contabil.

FINANCIARĂ:

Petru Drăghici m. p.

Ioan Vătășanu m. p.

central, ținută la 13 Septembrie 1930.

Nicolae Băilă m. p.,
secretar.

Tabloul bursierilor „Asociațiunii“.

pe anul școlar 1929/30.

1. <i>Zenovia Veturia Suciu</i> , stud. la facultatea de litere Cluj, din fundațiunea „Nicolae Rusu și soția sa Cornelia“	Lei 15.000—
2. <i>Iancu Gheorghe Simu</i> , stud. la Școala Politehnică Timișoara, din fund. „Nicolae Rusu și soția sa Cornelia“	„ 15.000—
3. <i>Titu Gheorghe Suciu</i> , elev cl. II. lic. Turda, din fund. „Nicolae Rusu și soția sa Cornelia“	„ 10.000—
4. <i>Emil Felderean</i> , elev. cl. II. lic. Sem. Ped. Univ. Cluj, din fund. „Nicolae Rusu și soția sa Cornelia“	„ 10.000—
5. <i>Virgil Cioban</i> , stud. Școala Politehnică, Timișoara, din fund. „Ioan și Ecaterina Rusu“	„ 1000—

Tabloul sumar al membrilor „Asociațiunii“.

I.	Membrii onorari	15
II.	Membrii Secțiilor	348
III.	Membrii fondatori ai Casei Naționale	108
IV.	Membrii din despărțăminte etc.	

			Membrii fondatori	Membrii pe viață	Membrii activi	Total
1.	Desp. I. Alba		9	12	—	21
2.	” Abrud		2	20	—	22
3.	” Aiud		7	91	—	98
4.	” Ighiu		1	7	—	8
5.	” Ocna Mureșului		—	10	—	10
6.	” Sebeș		5	44	—	49
7.	” Teiuș		3	16	—	19
8.	” Vințul de jos		3	38	—	41
9.	” Zlatna		8	21	—	29
10.	” II. Arad		43	81	—	124
11.	” Hălmațiu		9	37	—	46
12.	” Ineu		5	34	—	39
13.	” Nădlac		1	—	—	1
14.	” Pecica		—	—	—	—
15.	” Radna		4	12	—	16
16.	” Săvârșin		6	21	—	27
17.	” Sebeș		1	6	—	7
18.	” Șiria		—	6	—	6
19.	” III. Bihor (Oradea)		30	52	—	82
20.	” Beiuș		2	24	—	26
21.	” Beliu		—	1	—	1
22.	” Ceica		1	13	—	14
23.	” Mărghița		2	11	—	13
24.	” Salonta Mare		3	4	—	7
25.	” Tinca		1	10	—	11
26.	” IV. Brașov		41	225	221	487

		Membrii fondatori	Membrii pe viață	Membrii activi	Total	
27.	Desp.	Bran	6	12	—	18
28.	"	Budila	4	6	27	37
29.	"	Buzău	—	—	—	—
30.	"	Codlea	1	—	25	26
31.	"	Feldioara	—	10	—	10
32.	"	Hărman	2	3	—	5
33.	"	Râșnov	—	10	—	10
34.	"	Săcele	—	19	—	19
35.	"	Teliu	—	—	—	—
36.	"	Zărnești	7	56	—	63
37.	"	V. Caraș (Oravița) . .	—	22	62	84
38.	"	Bocșa	2	10	—	12
39.	"	Bozovici	2	48	173	223
40.	"	Moldova Nouă	1	9	—	10
41.	"	Reșița	—	—	27	27
42.	"	„Vichentie Babeș“ . .	—	—	—	—
43.	"	VI. Ciuc (Miercurea Ciuc)	2	19	—	21
44.	"	Sânmărtin	—	—	—	—
45.	"	VII. Cluj	44	154	—	198
46.	"	Almaș	3	27	—	30
47.	"	Câmpia (Sermaș) . . .	1	3	—	4
48.	"	Huedin	5	68	—	73
49.	"	Mociu	1	13	16	30
50.	"	VIII. Făgăraș	13	64	—	77
51.	"	Cincul mare	3	9	—	12
52.	"	Șercaia	3	27	—	30
53.	"	Viștea de jos	3	44	—	47
54.	"	IX. Hunedoara (Deva) .	9	36	47	92
55.	"	Baia de Criș	—	14	—	14
56.	"	Brad	3	52	—	55
57.	"	Dobra	—	9	—	9
58.	"	Geoagiul de jos	7	37	—	44
59.	"	Ghelar	—	2	—	2
60.	"	Hațeg	3	10	—	13
61.	"	Hunedoara	10	37	—	47
62.	"	Ilia Mareșană	—	7	—	7
63.	"	Jiu	13	38	18	69
64.	"	Orăștie	22	79	—	101

		Membrii fondatori	Membrii pe viață	Membrii activi	Total
65.	Desp. Pui	2	36	—	38
66.	„ Sarmisegetuza . . .	—	1	—	1
67.	„ Simeria	—	9	—	9
68.	„ X. Maramureș (Sighet) .	4	19	—	23
69.	„ Iza	—	23	—	23
70.	„ Vișeu	—	3	—	3
71.	„ XI. Mureș (Tg. Mureș) .	22	45	—	67
72.	„ Band	—	4	—	4
73.	„ Gurghiu	1	8	—	9
74.	„ Râciu	2	8	—	10
75.	„ Reghin	8	37	—	45
76.	„ Teaca	3	16	—	19
77.	„ Toplița	9	11	—	20
78.	„ XII. Năsăud (Bistrița) . .	17	25	—	42
79.	„ Năsăud	22	85	—	107
80.	„ XIII. Odorheiu	1	—	—	1
81.	„ Cristur	1	8	—	9
82.	„ XIV. Sălaj (Zălau)	7	77	—	84
83.	„ Băsești	11	51	—	62
84.	„ Careii mari	22	58	—	80
85.	„ Crasna	1	21	—	22
86.	„ Jibou	5	51	—	56
87.	„ Șimleu	7	28	—	35
88.	„ Tășnad	2	52	—	54
89.	„ Valea lui Mihai	3	10	—	13
90.	„ XV. Satu-mare	6	9	—	15
91.	„ Arduș	—	—	—	—
92.	„ Baia mare	32	72	—	104
93.	„ Chioar	16	43	2	61
94.	„ Mănăstur	11	21	2	34
95.	„ Oașu	—	1	—	1
96.	„ Seini	1	6	—	7
97.	„ Ugocea	2	—	—	2
98.	„ XVI Severin (Lugoj) . . .	10	28	—	38
99.	„ Caransebeș	21	21	235	277
100.	„ Orșova	8	65	253	326
101.	„ Teregova	3	7	14	24
102.	„ Sacul	1	—	—	1

		Membrii fondatori	Membrii pe viață	Membrii activi	Total
103.	Desp. XVII Sibiu	71	188	767	1026
104.	„ Avrig	—	30	169	199
105.	„ Mercurea	5	35	298	338
106.	„ Nocrich	5	28	360	393
107.	„ Ocna Sibiului	—	—	173	173
108.	„ Săliște	11	47	238	296
109.	„ XVIII Someș-Dej	17	42	—	59
110.	„ Beclean	1	15	7	23
111.	„ Ciachi-Gârbău	—	48	54	102
112.	„ Gherla	5	17	—	22
113.	„ Ileana mare	1	1	—	2
114.	„ Lăpușul ung.	4	15	—	19
115.	„ XIX. T. mare (Sighișoara)	10	18	—	28
116.	„ Agnita	1	11	—	12
117.	„ Hendorf	—	8	—	8
118.	„ Mediaș	21	29	—	50
119.	„ Rupeni (Cohalm)	3	20	48	71
120.	„ Șeica mare	8	15	—	23
121.	„ XX. Târn. mică (Blaj)	12	43	2	57
122.	„ Bahnea	—	—	—	—
123.	„ Diciosânmartin	5	17	30	52
124.	„ Dumbrăveni	21	21	—	42
125.	„ Iernut	5	25	—	30
126.	„ XXI. Timiș-Torontal	18	111	—	129
127.	„ Buziaș	3	11	36	50
128.	„ Ciacova	3	26	3	32
129.	„ Comloșul mare	—	—	—	—
130.	„ Deta	1	2	25	28
131.	„ Giulvăz	—	—	—	—
132.	„ Jimbolia	2	—	—	2
133.	„ Lipova	8	37	8	53
134.	„ Periam	—	—	—	—
135.	„ Recaș	—	4	—	4
136.	„ Sânnicolaul mare	4	37	—	41
137.	„ Vinga	2	6	—	8
138.	„ XXII. Treiscaune	12	42	31	85
139.	„ Covasna	1	—	—	1
140.	„ Ozun	—	3	—	3

		Membrii fondatori	Membrii pe viață	Membrii activi	Total
141.	Desp. Tg. Săcuiesc	—	—	—	—
142.	„ XXII. Turda	6	52	—	58
143.	„ Câmpeni	7	9	—	16
144.	„ Câmpia Turzii	—	11	—	11
145.	„ Iara	2	15	—	17
146.	„ Lud. de Mureș	5	18	—	23
147.	„ Sălciua	—	33	—	33
148.	„ București	36	48	—	84
149.	„ Ceahlău	2	10	—	12
150.	„ Cetatea Albă	—	1	7	8
151.	„ Constanța	—	—	—	—
152.	„ Tighina Batal	1	—	—	1
153.	„ Tighina Oraș	1	—	—	1
154.	„ Afară de desp.	61	63	4	128
	Total	999	3921	3382	8302
	Membrii ajutători				2005
				Total	10.307
	Membrii onorari, ai secțiilor și caselor naționale				471
				Total	10.778

TABLOUL

membrilor decedați ai Asociațiunii (despre a căroro deces am primit știri) în an. 1929—30.

I. Membri onorari:

1. *Dr. Gustav Weigand*, prof. univ. în Lipsca.

II. Membri ai secțiunilor literare și științifice.

1. *Dr. Aurel Ciortea*, Rectorul Acad. Comerciale Cluj și membru activ al Asociațiunii“.
2. *Ioan de Preda*, avocat, membru pe viață al Asociațiunii“.

III. Membri pe viață:

1. *Ioan Băilă*, publicist, București
2. *Nicolae Chintoan*, maior în pensie, Tg.-Mureș.
3. *Tiberiu Cosciuc*, elev de liceu.
4. *Ioan Păcurariu*, prof. de liceu, Năsăud.
5. *Dr. Traian Stefan Pop*, medic, președ. desp. Almaș, Hida.
6. *Emil Tămaș*, căpitan i. r. Sibiu.

Cuprinsul.

	<u>Pagina.</u>
Convocare la adunarea generală	1
Raportul general	3
Anexa I.: Regionala Basarabiei	19
Anexa II.: Activitatea desp. în cursul anului 1929/30	39
Anexa III.: Tabloul cercurilor culturale, bibl. pop. conferențelor, prelegerilor populare, seratelor etc.	105
Anexa IV.: Tabloul terenurilor de case naționale	108
Anexa V.: Raportul secțiunilor științifice-literare	109
Anexa VI.: Socotelile „Asociațiunii” pe anul 1929	127
Anexa VII.: Bugetul pe anul 1931	140
Anexa VIII.: Tabloul bursierilor „Asociațiunii”	156
Anexa IX.: Tabloul sumar al membrilor „Asociațiunii”	157
Anexa X.: Tabloul membrilor decedați	162
Anexa XI.: Darea de seamă a desp. central jud. Sibiu.	

*E de datoria fiecărui bun Român
sprijinească „Asociațiunea“ abonând pi
cațiile ei și înscriindu-se de membru.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj